

JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA
1.1.2027 – 31.12.2031
PITKÄKARVAINEN SAKSANSEISOJA
DEUTSCH LANGHAAR
117

Tämä jalostuksen tavoiteohjelma on laaja tietopaketti pitkäkarvaisesta saksanseisojasta kaikkien rodun harrastajien ja rodusta kiinnostuneiden käyttöön. Tavoiteohjelma on laadittu Suomen Kennelliitto ry:n jalostustieteellisen toimikunnan mallirungon ja siihen liittyvien ohjeiden pohjalta. Tämä päivitetty jalostuksen tavoiteohjelma on ollut rotujärjestö Saksanseisojakerho ry:n Internet-sivuilla kaikkien rodusta kiinnostuneiden tutustuttavana ja kommentoitavana **hyvissä ajoin ennen vuosikokousta 2026**. Päivitetty jalostuksen tavoiteohjelma on käsitelty **Saksanseisojakerho ry:n vuosikokouksessa 2026**, mistä on hyvissä ajoin tiedotettu rotujärjestön jäseniä **jäsenjulkaisu Saksanseisoja-lehden joulukuun 2025 ja maaliskuun 2026 numeroissa sekä rotujärjestön Internet-sivuilla**. Vuosikokouksen roturyhmäkokouksessa päivitetty tavoiteohjelma on käyty läpi ja Saksanseisojakerho ry:n **vuosikokouksessa -----** hyväksytty jäsenistöltä tulleen palautteen mukaisesti muokattuna.

Suomen Kennelliitto ry:n jalostustieteellinen toimikunta on hyväksynyt tämän päivitetyn jalostuksen tavoiteohjelman **... ..2026**. Tavoiteohjelma on voimassa **PEVISA-kauden 1.1.2027–31.12.2031**, minkä jälkeen se jälleen päivitetään.

Jalostuksen tavoiteohjelma on luettavissa ja tulostettavissa Saksanseisojakerho ry:n Internet-sivuilta (www.saksanseisojakerho.fi) => pitkäkarvainen saksanseisoja) ja saatavissa myös tavoiteohjelman kokoajilta pyydettäessä.

Koonnut ja saadun palautteen mukaisesti muokannut: Heidi Malmström, Saija Suoma ja Anniina Parviainen.

Kannen piirros: Seppo Polameri

Sisällys

1. YHTEENVETO	4
2. RODUN TAUSTA	5
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	7
4. RODUN NYKYTILANNE.....	8
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja.....	8
4.1.1 Rekisteröinnit ja kannan kehittyminen Suomessa	14
4.1.2 Jalostuspohja.....	14
4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa	21
4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta	32
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet	33
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	33
4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin	33
4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus	33
4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa.....	34
4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet	36
4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen	42
4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta	45
4.3. Terveys ja lisääntyminen.....	46
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet	46
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet	52
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	58
4.3.4 Lisääntyminen	59
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet.....	60
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	60
4.4. Ulkomuoto	61
4.4.1 Rotumääritelmä	61
4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset	63
4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus	65
4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista	65
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA.....	66

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso.....	66
5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen.....	68
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	71
6.1 Jalostuksen tavoitteet	71
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	72
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	72
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin.....	72
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	73
7. LÄHTEET	74
8. LIITTEET	78

1. YHTEENVETO

Kuvaus rodusta ja sen käyttötarkoituksesta

Pitkäkarvainen saksanseisoja, saksaksi Deutsch Langhaar eli saksalainen pitkäkarvainen, on ihannemitoiltaan 60–66 cm korkea monipuolinen saksalainen metsästyskoira, jolla on suojaava, kokoruskea tai ruskean kirjava, liukas ja sileä, kyljissä 3–5 cm pitkä rungonmyötäinen karvapeite. Rotu on erittäin riistaintoinen, sillä on monipuoliset luontaiset taipumukset ja se soveltuu työskentelyyn ennen ja jälkeen laukauksen pellolla, metsässä ja vedessä.

Rodun tilanne ja jalostustavoitteet

Populaation rakenne ja jalostuspohja: Pitkäkarvaisia saksanseisojia on ollut Suomessa vuodesta 1991 lähtien. Kanta on kasvanut hallitusti ja rotu on tukevasti metsästäjien käsissä. Vuoden 2025 loppuun mennessä rekisteröintejä oli 591. Vuosittaiset rekisteröinnit ovat viimeisten 5 vuoden aikana olleet keskimäärin 25 pentua vuodessa, vaikka vuosina 2015–2017 oli nähtävissä selkeä notkahdus. Kotimaisia pentueita on 2–4 vuosittain ja lisäksi tuontipentuja tuodaan tarpeen mukaan. Tuonnit ja ulkomaisten jalostusurosten hyödyntäminen ovat välttämättömiä jalostuspohjan laajuuden turvaamiseksi. Kansainvälinen yhteistyö on vilkasta.

Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet: Rodun emämaassa korostetaan sosiaalista ja helppoa luonnetta sekä rauhallisuutta eri tilanteissa. Tämä on tavoitteena myös suomalaisessa kasvatustyössä. Ystävällisestä, lapsirakkaasta ja lupsakasta perusolemukseltaan huolimatta rotu on karski ja erittäin riistaintoinen ja vaatii johdonmukaisen ja jämäkän koulutuksen. Ohjaajaansa kunnioittava pitkäkarvainen on palvelualtis ja yhteistyöhakuinen metsästyksen monitoimikoira. Suomessa rodun käyttöominaisuuksia testataan kanakoirien erikoiskokeissa, joissa haku, seisontataipumus sekä nouto vedestä ja maalta tulevat testattua, voittajaluokassa myös laahausjälki. Petoeläintyöskentelyä arvostetaan korkealle myös Suomessa, vaikka jalostuskoirilta ei vaaditakaan

rodun emämaan tapaan petokovuustestiä. Verijälkitaipumuksia voidaan testata MEJÄ tai VAHI-kokeissa.

Terveys ja lisääntyminen: Pitkäkarvainen saksanseisoja on perusterve rotu, jolla on erittäin vähän metsästyskäyttöä haittaavia sairauksia. Rodun PEVISA-ohjelmaan on liitetty lonkkakuvauspakko raja-arvolla B sekä silmätarkastuspakko ilman sairausrajoitusta kaihin suhteen. Silmälöydökset ovat olleet yhtä tapausta lukuun ottamatta lieviä ja lonkkaterveys on nykyään myös erittäin hyvällä tasolla. Rodun lisääntymisterveys on myös hyvä. Vuosina 2015–2017 ilmenneitä tiinehtymisongelmia aiheuttivat astutuksen ajoitukset. Huomioitiin myös tavoite teettää ensimmäinen pentue nartun ollessa noin kolmivuotias, vaikka joitakin vanhempia ensisynnyttäjiäkin käytettiin ongelmitta. Kuluneella viisivuotiskaudella nartut ovat tiinehtyneet hyvin.

Ulkomuoto: Pitkäkarvaista saksanseisojaa on jalostettu rodun emämaassa käyttöominaisuudet, luonne ja terveys edellä, ulkomuoto vasta näiden jälkeen. Ulkomuodossa rotutyypin on tärkein. Sukusiitosaste on pidetty alhaisena sekä rodun emämaassa että Suomessa, mikä lisää vaihtelua, mutta ylläpitää rodun yleistä terveyttä. Rotumääritelmässä vaihtelu sallitaan, mutta sitä ei tule suosia jalostuskoirien valinnassa. Pitkäkarvainen saksanseisoja on saksanseisojista rotevin. Sen olemuksesta tulee korostua voima ja jäntevä toimintakyky. Hentoluisuus ja setterimäinen kapeus ovat pahoja virheitä.

Tärkeimmät suositukset jalostuskoirille

Jalostuskoirien tulee olla koepalkittuja KAER-kokeessa tai vastaavassa ulkomaisessa kokeessa, luonteeltaan terveitä, tiedossa olevien sairauksien suhteen terveitä (poikkeuksena muu vähämerkityksinen kaihi tai lievä, leviämättömäksi todettu kaihi ja 0/1 kyynäreet) sekä ulkomuodoltaan rotutyypillisiä myös koon osalta.

2. RODUN TAUSTA

Alkuperä ja käyttötarkoitus

Pitkäkarvainen saksanseisoja on roteva ja säänkestävä, rohkea ja riistaintoinen koira. Se on metsästyksen monitoimikoira, joka soveltuu kanalintumetsästyksen seisonnalta, vesilinnustukseen, kyyhkyjahtiin noutavana koirana, jälkityöskentelyyn, pienpetojen harventamiseen sekä rusakkojahtiin ylösajavana ja seisovana koirana. Rotu pohjautuu vanhoihin keskieurooppalaisiin metsästyskoirakantoihin, joihin 1800-luvulla sekoitettiin englantilaisten kanakoirien verta.

Saksalaisissa keskiaikaisissa teksteissä puhutaan haukkakoirista, lintu- ja kanakoirista, vesi- ja saukkokoirista. Kaikki nämä koirat olivat kuvausten perusteella pitkäkarvaisia. Metsien vähetessä ja aukealla metsästyksen yleistyessä alettiin koirien valinnassa kiinnittää entistä enemmän huomiota seisontataipumuksiin. Maaten linnut ”kiinnittävät” koirat olivat myös suosiossa verkkometsästyksen yleisyyden takia.

Tuliaseiden yleistyessä metsästyksessä 1800-luvun alusta lähtien alkoivat seisoville metsästyskoirille asetetut vaatimukset vakiintua uudella tavalla. Saksalaisilta koirilta vaadittiin monipuolisia metsästystaipumuksia, kuuliaisuutta, vahvaa vainua, sopeutuvaisuutta, keskeytymätöntä ajoa, jäljestämiskykyä sekä vaanimis- ja hyökkäämiskykyä. Tuohon aikaan koirat olivat ulkomuodollisesti hyvinkin erilaisia karvan värin ja pituuden sekä koirien koon suhteen. Risteytyksiä tehtiin vapaasti, kun kukin metsästäjä haki itseään miellyttäviä ominaisuuksia ja tyyppiä esiin.

Vanha saksalainen kanakoiratyypin oli varsin raskarakenteinen ja sen haku oli hidasta. Perinteisesti metsästäjä teki itse suuren työn riistan esiin hakemisessa. 1800-luvun puolivälin jälkeen Saksassa innostuttiin käyttämään jalostuksessa englantilaisia laajahakuisia, nopeita ja hyvävainuisia kanakoiria metsästyskoirien risteytysvanhempina. Risteytystyössä menttiin jopa liian pitkälle, niin että alettiin menettää saksalaisten koirien perinteisiä hyviä ominaisuuksia. Tästä huolestuneena eräät kasvattajat perustivat 1870-luvulla ensimmäiset kennelyhdistykset.

Rodun kehitys nykyiseen muotoonsa

Kennelyhdistysten tavoitteena oli vakiinnuttaa pitkäkarvaisen saksanseisojan ulkomuoto ja rakenne sekä säilyttää ja kehittää tasapuolisesti koirien metsästysominaisuuksia. Tässä vaiheessa pitkäkarvaisissa saksanseisojissa oli perintötekijöitä vanhoista saksalaisista ajavista koirista, lintu- ja vesikoirista sekä englantilaisista kanakoirista. Pitkäkarvainen saksanseisoja hyväksyttiin aikalaisten piirissä vanhaksi saksalaiseksi metsästyskoiraksi. Ensimmäinen rotumääritelmä koottiin vuonna 1879 Hannoverin suuressa koiranäyttelyssä, jonne silloisen kannan parhaat yksilöt pyrittiin kokoamaan. Samassa näyttelyssä koottiin myös lyhytkarvaisen saksanseisojan rotumääritelmä. Tästä alkoi puhdasrotuisten saksanseisojien jalostus. Vuonna 1893 vapaaherra von Schorlemer-Alst perusti ensimmäisen rotuyhdistyksen, nimeltään Club Langhaar, jonka toimialueena oli Westfalen ja Rheinland. Vuonna 1897 muun Saksan kasvattajat perustivat Verein-Deutsch-Langhaar -yhdistyksen Berliinissä. Vuonna 1926 koko Saksan alueen pitkäkarvajalostus koottiin Deutsch-Langhaar-Verband -kattojärjestön alle.

Pitkäkarvaisen saksanseisojan jalostustyö pohjautui rodunjaloituksen ensimmäisinä vuosikymmeninä viiteen kantaan, jotka oli nimetty rotumääritelmän mukaiseksi katsottujen urosten: Mylord I, Job I, Don I, Tom (Kalkstein) ja Roland mukaan. Rodun emämaassa erillisistä kannoista puhuminen kuuluu kaukaiseen rodun alkuhistoriaan. Rotua jalostetaan yhtenäisenä erittäin jämäkästi rotujärjestön alaisuuteen järjestäytyneissä alueyhdistyksissä, rotumääritelmän sekä yhtenäisen, kaikkia sitovan jalostusohjesäännön mukaisesti. Jalostusohjesäännössä määrätään minimikriteerit jalostukseen käytettäville koirille niin koetulosten, terveyden, luonteen kuin ulkomuodonkin suhteen. Pitkäkarvaisen saksanseisojan tärkeimpänä jalostuksellisenä tavoitteena rodun emämaassa ja rodun maailmanliiton jäsenmaissa on ylläpitää rodun monipuolisia metsästystaipumuksia niin ennen laukausta kuin laukauksen jälkeen sekä varjella rodun rotumääritelmän mukaista ulkomuotoa.

Sukulaisrodut, joiden kanssa rodulla on yhteinen kehityshistoria

Isomünsterinseisoja syntyi, kun mustavalkoiset ja mustapäistäriköt koirat jätettiin pitkäkarvaisen saksanseisojan jalostuksen ulkopuolelle vuonna 1908. Mustan värin uskottiin virheellisesti olevan peräisin suojelukoirista ja mustasta pointterista. Jotkut metsästäjät jatkoivat kuitenkin jalostusta näillä koirilla ja järjestäytyivät vuonna 1922. Yli sadan vuoden erillisinä rotuina jalostamisen jälkeen rotujen yhdistämisen ei katsota olevan enää mahdollista. Pitkäkarvainen saksanseisoja on ollut rotujen emämaassa jatkuvasti yli puolet suurempi rotu kuin isomünsterinseisoja, mistä on ollut rodun jalostuksessa hyötyä.

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Pitkäkarvaisen saksanseisojan emämaan rotujärjestö Deutsch Langhaar Verband haki FCI:n hyväksyntää yli 100 vuotta vanhalle rotumääritelmälle vasta 1980-luvun lopulla, motivaationaan auttaa pitkäkarvaisen saksanseisojan harrastajia muissa maissa. FCI:n hyväksyntä saatiin vuonna 1987, minkä jälkeen rodun leviäminen muihin maihin kiihtyi.

Ensimmäiset pitkäkarvaiset saksanseisojat tuotiin Suomeen Ruotsista ja Hollannista vuonna 1991. Rodun suosio kasvoi 1990-luvun lopulta alkaen, kun rodulla alkoi olla näyttöjä KAER-kokeista sekä käytännön metsästyksessä. **Koe- ja näyttelypalkittujen terveiden vanhempien pentujen kysyntä onkin ollut 2000-luvulta lähtien hyvällä tasolla. Pentuja on myyty vain metsästäjille, minkä vuoksi rotu on erittäin vahvasti metsästäjien käsissä myös Suomessa. Viimeisten 5 vuoden aikana vuosittaisten rekisteröintien määrä on vakiintunut keskimäärin 25 rekisteröinnin tuntumaan. Yhteensä pitkäkarvaisia saksanseisojia oli vuoden 2025 loppuun mennessä rekisteröity Suomessa 591 koiraa. Kasvattajia, jotka ovat kasvattaneet useamman kuin yhden pentueen, on tähän mennessä ollut 16. Lisäksi yhden pentueen kasvattaneita kasvattajia on ollut 14.**

Kotimaisen kasvatustyön ohella pentujen tuonti on ollut aktiivista. Pentuaan odottamaan joutuneita metsästäjiä on autettu rodun rotuyhteyshenkilön toimesta löytämään pentu ulkomailta, jos kotimassa

ei ole ollut riittävästi pentuja saatavilla. Kansainvälinen yhteistyö on ollut muutenkin aktiivista. Viimeisten kymmenen vuoden aikana astutusreissuja ulkomaille on tehty edelleen aktiivisesti Covid-pandemian aiheuttamasta muutaman vuoden tauosta huolimatta, ja rodun emämaa Saksan lisäksi kohteena on ollut myös muita maita, mm. Tanska. Astutusmatkat on suunniteltu yhdessä rodun jalostusneuvonnasta vastaavan rotuyhteyshenkilön sekä maailmanliiton ensimmäisen varapuheenjohtajan kanssa, joilla on paljon tietoa ulkomaisista jalostusuroksista. [Maailmanliiton jäsenmaissa rotuvastuuhenkilön edellytetään osallistuvan astutusprojekteihin \(Weltverband Deutsch-Langhaar_3\)](#). (Muutettu 17.3.2026)

Vuonna 2010 perustettiin pitkäkarvaisen saksanseisojan maailmanliitto, jonka perustajajäseniä ovat Saksa, Hollanti, Itävalta, Suomi, Tanska, Sveitsi ja Tšekki. Vuonna 2015 mukaan liittyi myös Norja ja vuonna 2022 Ruotsi. Vuonna 2026 Hollanti erotettiin maailmanliitosta jalostustyön ohjauksessa havaittujen vakavien puutteiden ja jalostuksellisten rikkeiden takia ([Weltverband Deutsch-Langhaar 2026_2](#)). (Muutettu 17.3.2026) Suomen edustaja on ollut alusta asti maailmanliiton varapuheenjohtajana, mikä on taannut hyvät ja suorat välit maailmanliiton jäsenmaitiin. **Suomalaisen jalostustyön kannalta tärkeimmät yhteistyömaat ovat Saksa, Itävalta, Tšekki ja Tanska, joista löytyy tällä hetkellä laadukkaimmat ja rotutyypillisimmät jalostuskoirat.**

Vuonna 2010 perustettiin aktiivisten pitkäkarvaharrastajien toimesta Suomen Pitkäkarvakerho ry, jonka tarkoituksena on koota harrastajia yhteen, järjestää rodun harrastajille yhteisiä tilaisuuksia ja olla omalta osaltaan varmistamassa rodun positiivista kehitystä Suomessa. Rodun virallisena rotujärjestönä toimii Saksanseisojakerho ry, jonka jäsenenä on myös suurin osa Suomen Pitkäkarvakerhon jäsenistä. Näin tulee toivottavasti olemaan myös jatkossa.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Nykyinen rotua harrastava yhdistys/järjestö ja aiemmat rotujärjestöt

Pitkäkarvainen saksanseisoja kuuluu mannermaisten seisotarotujen yhteisen rotujärjestön, Saksanseisojakerho ry:n, alaisuuteen. Saksanseisojakerho on perustettu vuonna 1943, jolloin yhdistyksen jäseniksi ilmoittautui 27 saksanseisojien harrastajaa.

Tällä hetkellä Suomen Kennelliittoon kuuluvassa rotujärjestössä on noin 2 600 jäsentä, mihin tasoon se on viimeisten seitsemän vuoden aikana keskimäärin vakiintunut. Aluksi rotujärjestön edustamat koirat olivat vain lyhyt- ja karkeakarvaisia saksanseisojia, mutta nyt valikoimaan kuuluu jo 33 erilaista mannermaista seisotarotua tai rotumuunnosta, joihin rekisteröidään vuosittain 750–950 uutta pentua.

Saksanseisojakerhon tarkoitus on ylläpitää ja kehittää mannermaisia seisovia lintukoiria metsästyksen monitoimikoirina sekä edistää kanakojaraharrastusta Suomessa. Tähän kerho pyrkii järjestämällä roduilleen näyttelyitä, jalostustarkastuksia sekä kanakoirien erikoiskokeita (KAER) ja kilpailuja, julkaisemalla opaskirjoja ja neljästi vuodessa ilmestyvää Saksanseisoja-lehteä. Kerho myös vaalii ja ohjaa edustamiensa rotujen rodunjalostusta sekä pyrkii kaikin keinoin torjumaan koirien terveydentilaa mahdollisesti horjuttavia perinnöllisiä vikoja ja muita eläinsairauksia sekä tiedottamaan niistä jäsenilleen.

Saksanseisojakerhon hallituksessa on 7 jäsentä ja sihteeri. Lisäksi kerhon toimintaa ohjaavat toimikunnat: jalostustoimikunta, ulkomuototoimikunta, koetoimikunta, tietojenkäsittelytoimikunta, koulutustoimikunta ja Junkkari-toimikunta. Kerhon toimihenkilöihin kuuluvat myös rotujärjestön lehden päätoimittaja, jäsensihteeri, myyntisihteeri ja kotisivujen vastuuhenkilö. Saksanseisojakerhon jalostustoimikunnassa on 10 jäsentä. Jalostusneuvojat valitsee Saksanseisojakerhon vuosikokous. Lyhytkarvaisen saksanseisojan jalostusneuvonnasta vastaa 3 henkilöä ja karkeakarvaisen saksanseisojan jalostusneuvonnasta 3 henkilöä. Bretonien

jalostusneuvonnasta vastaa 2 henkilöä, pieni- ja isomünsterinseisojien sekä pitkäkarvaisen saksanseisojan jalostusneuvonnasta vastaa 1 henkilö ja muiden rotujen jalostusneuvonnasta vastaa 1 henkilö. Muiden rotujärjestön alaisuuteen kuuluvien rotujen (27 eri rotua) pentuvälityksestä ja rotutietouden jakamisesta vastaa yhdistyksen vuosikokouksen valitsevat 8 rotuyhteyshenkilöä.

Saksanseisojakerhon jalostustoimikunta määrittelee jalostuksen tavoitteet ja seuraa rotujemme tilaa. Toimikunta ohjaa jalostuksen suunnittelua antamalla lausuntoja ja suosituksia jalostusyhdistelmistä sekä hoitaa pentuvälitystä. Toimikunta pitää yllä jalostusrekisteriä jalostukseen sopiviksi katsotuista koirista. Jalostustoimikunta on mukana järjestelemässä jokavuotista nuorten koirien jalostustarkastusta Junkkaria, vuosikokouksen tai erikoisnäyttelyn yhteydessä järjestettäviä jalostusaiheisia luentopäiviä sekä vastaa jalostustarkastuksen järjestelyistä.

Ulkomuotoimikunta vastaa mannermaisten kanakoirien ulkomuotoon liittyvistä ominaisuuksista ja tavoitteista. Toimikunta järjestää rotujemme kotimaisten ulkomuototuomareiden koulutuksen.

Koetoimikunta on hallituksen nimeämä asiantuntijaelin KAER-koegasioissa. Toimikunta koostuu ylituomareista. Toimikunnan keskeisiä tehtäviä ovat mm. koesäännöt ja niiden kehittäminen, aspiranttien kouluttaminen sekä ylituomareiden jatkokoulutukset.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

4.1.1. Rekisteröinnit ja kannan kehittyminen Suomessa

Rekisteröintimäärät Suomessa

Ensimmäiset pitkäkarvaiset saksanseisojat tuotiin Suomeen vuonna 1991, kun emämaan rotujärjestö oli vihdoin hakenut ja saanut FCI:n vahvistuksen rodun yli 100-vuotiaalle rotumääritelmälle vuonna 1987. Vuodesta 1994 lähtien rodun kanta on kasvanut Suomessa suhteellisen tasaisesti sekä tuontien että kotimaisen kasvatustyön seurauksena (Taulukko 1, Taulukko 7). Rodun kysyntä alkoi kasvaa sitä mukaa, kun rodun edustajille kertyi näyttöjä rodunomaisissa metsästyskokeissa, KAER-kokeissa. Kokeissa käymättömillä, mutta aktiivisessa metsästyskäytössä olevilla rodun edustajilla on myös ollut paikallisesti kysyntää lisäävää vaikutusta. 2000-luvulla koepalkittujen terveiden vanhempien jälkeläisten kysyntä on ollut **muutamaa vuotta lukuun ottamatta** suurempaa kuin tarjonta (tiedot Saksanseisojakerhon pentuvälityksestä vuosilta 2000–2025).

Taulukko 1. Pitkäkarvaisen saksanseisojan rekisteröinnit Suomessa vuosina 1991–2025 (KoiraNet; Suomen Pitkäkarvakerho ry).

Vuosi	Narttu	Uros	Pentueet	Tuonti n	Tuonti u	Yhteensä
1991				2		2
1993					1	1
1994	2	6	1	1	2	11
1995	6	4	1			10
1996	9	8	2		2	19
1997					1	1
1998	4	3	1	1		8
1999	2	3	1	6	3	14
2000	4	11	2	3	1	19
2001	5	7	3		3	15
2002	1	2	1	1	3	7
2003	3	9	2		1	13
2004	1	5	1	7	3	16
2005	6	9	2	8	2	25
2006	12	12	3	3	4	31
2007	10	11	3	6	2	29
2008	6	10	3	2	5	23
2009	7	6	3	3	1	17
2010	8	7	2	1	1	17
2011	2	2	1	6	9	19
2012	8	11	3	-	1	20
2013	5	15	4	1	-	21
2014	6	4	2	7	3	20
2015	2	1	1	6	2	11
2016	5	5	3	4	1	15
2017	-	3	1	2	4	9
2018	14	17	4	1	2	34
2019	13	8	3	2	1	24
2020	9	11	3	1	-	21
2021	2	13	4	4	-	19
2022	8	6	2	3	2	19
2023	17	12	4	2	2	33
2024	16	7	3	1	-	24
2025	8	12	3	2	2	24
Yhteensä						591

Vuosina 2015–2017 rekisteröinnit notkahtivat väliaikaisesti joidenkin uusien sukulinjojen edustavien narttujen jäätyä tyhjiksi ja pentuekoon pienentyttyä. Tilanne korjaantui kuitenkin **vuodesta 2018 lähtien**, kun astutuksiin ja etenkin astutusajankohtaan alettiin kiinnittää tarkemmin huomiota. Vuonna 2018 tuloksena oli rekisteröintiennätys (Taulukko 1), jonka ansiosta pentujen tarjonta oli pitkistä aikaa yhtä suurta kuin kysyntä. Tämän jälkeenkin kysyntä ja tarjonta tuntuvat pysyneen hiukan paremmin tasapainossa kuin aikaisempina vuosina (tiedot pentuvälityksestä ja kasvattajilta). **Vuosien 2021–2025 aikana pitkäkarvaisen saksanseisojan rekisteröintimäärät ovat olleet hienoisessa nousussa ja keskimääräinen vuosittainen rekisteröintimäärä on ollut yli 20 rekisteröintiä (Taulukko 1). Tavoitteena on edelleen myydä pennut ainoastaan metsästäjille, eikä rekisteröintimäärien nopea nousu ole tämän vuoksi toivottavaa. Toisaalta tarjonta lisää myös kysyntää eikä ole myöskään toivottavaa, että rekisteröintimäärät laskisivat enää alle 20 rekisteröinnin vuodessa.**

Jakautuminen linjoihin

Pitkäkarvainen saksanseisoja on erittäin vahvasti metsästäjien käsissä sekä emämaa Saksassa että Suomessa. Rotu ei ole päässyt jakautumaan erillisiin linjoihin, vaan rotua jalostetaan monipuolisena metsästyskoirana. Ulkomuoto on käyttöominaisuuksien ja luonteen rinnalla toissijainen, vaikkakin olennainen osa jalostustyötä. Jalostukseen käytettävien koirien tulee olla rotumääritelmän mukaisia myös ulkomuodoltaan.

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Tuonteja on ollut viimeisten viiden vuoden aikana 1–5 (3–8) vuodessa, vuosina 2021–2025 yhteensä 18 (25) kpl eli 15 % (27 %) kaikista rekisteröinneistä (suluisia edellisen viisivuotiskauden luvut). Kun kotimaisia pentuja ei ole ollut riittävästi saatavilla, pentujen tuontia on autettu aktiivisesti rodun rotuyhteyshenkilön toimesta. Tämän vuoksi tuontien määrä heijastelee erittäin voimakkaasti kotimaisten pentujen määrää, mikä näkyy hyvin viimeisten 5 vuoden aikana (Taulukko 1). Myös aktiiviset kasvattajat ovat pyrkineet laajentamaan suomalaista jalostuskoirakantaa tuontien avulla. Useimmat tuontikoirat päätyvät edelleen ainoastaan metsästyskäyttöön, mutta joitakin tuontikoiria on noussut jalostuskoirien joukkoon myös viimeisten viiden vuoden aikana (Taulukko 7). Merkittävimpana tuontimaana on edelleen Saksa, lisäksi viimeisten kymmenen vuoden aikana on tuotu useita pentuja myös Itävallasta ja Tšekeistä (KoiraNet). Jalostuksellinen yhteistyö pitkäkarvaisen saksanseisojan maailmanliiton jäsenmaiden kesken on lisääntymään päin. Tuontien osalta on tärkeää keskustella rodun rotuyhteyshenkilön kanssa ennen tuontiprojektiin ryhtymistä, sillä kaikki maat eivät ole samanarvoisia tuontien laadun suhteen. Maailmanliiton jäsenmaissa myös edellytetään toimimista maan kansallisen vastuuhenkilön kautta.

Vuoden 2025 loppuun mennessä pitkäkarvaisia saksanseisojia oli rekisteröity Suomessa 591 (472) kpl. Näistä koirista 95 oli tuotu Saksasta. Lisäksi jalostukseen oli käytetty yhteensä 18 saksalaista jalostusurosta sekä Saksasta pentuna tuotua 18 narttua ja 6 urosta. Näiden koirien jälkeläiset muodostavat merkittävän osuuden kokonaisrekisteröinneistä. Kaikkien näiden koirien esivanhemmat sekä Saksassa jalostukseen hyväksytyt koirat ovat suorittaneet jalostuskäytön ehtoina olevat saksalaiset metsästyskokeet. Saksalaisilla koirilla on siis ollut merkittävä vaikutus suomalaisen pitkäkarvakannan monipuolisten käyttötaipumusten ylläpitämisessä, mutta myös koko populaation rakentumisessa. Muiden maiden vaikutus on kuitenkin lisääntymässä. Itävallasta ja Tšekeistä on molemmista tuotu vuodesta 2014 lähtien 9 pentua, kun samana aikana Saksasta on tuotu 27 pentua ja muista maista yksittäisiä pentuja. Vuosina 2019–2025 on käytetty jalostukseen kahta tanskalaista jalostusurosta ja yhtä Saksasta Tanskaan hankittua jalostusurosta. Lisäksi viimeisten 10 vuoden aikana on käytetty yhtä pentuna Isosta-Britanniasta tuotua saksalaissukuista urosta ja yhtä ruotsalaista urosta. Kolme Tšekeistä tuotua narttua, kolme Itävallan tuontia (1 narttu ja 2 urosta) sekä yksi Sveitsistä tuotu narttu on noussut jalostuskäyttöön viimeisten 10 vuoden aikana. (KoiraNet, Suomen Pitkäkarvakerho ry)

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Taulukko 2a. Vuosina 2015–2019 jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen keskimääräinen jalostuskäytön ikä (KoiraNet).

	2019	2018	2017	2016	2015
Urokset	7 v 4 kk	5 v 6 kk	3 v 6 kk	5 v 1 kk	4 v 10 kk
Nartut	3 v 4 kk	4 v 9 kk	2 v 9 kk	4 v 5 kk	5 v 4 kk

Viimeisten viiden vuoden aikana käytettyjen jalostusurosten ja -narttujen keskimääräinen ikä on esitetty taulukossa 2b. Tätä edeltävän viisivuotiskauden vastaavat tiedot on esitetty taulukossa 2a. Taulukoissa on huomioitu sekä kotimaiset jalostuskoirat että ulkomaiset jalostusurokset.

Taulukko 2b. Vuosina 2020–2025 jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen keskimääräinen jalostuskäytön ikä (KoiraNet).

	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Urokset	5 v 5 kk	4 v 9 kk	7 v 4 kk	4 v 4 kk	7 v 9 kk	3 v 3 kk
Nartut	4 v 1 kk	4 v 1 kk	4 v 2 kk	4 v 5 kk	5 v 9 kk	6 v 5 kk

Vuosina 2010–2014 jalostukseen käytettiin varsin iäkkäitä narttuja. Erityisesti iäkkäät ensisynnyttäjät ovat riski. Iäkkäät synnyttäjät jouduttiin pääsääntöisesti keisarinleikkaamaan. Joissakin tapauksissa menetettiin myös pentuja (PKSS Kasvattajakysely 2014). Tämän jälkeen tavoitteeksi asetettiin, että narttujen jalostuskäyttö aloitetaan noin kolmen vuoden iässä. Tällöin nartuista on jo saatu jalostustietoa ja nartut ovat otollisessa lisääntymisiässä. Pitkäkarvaisella saksanseisajolla ei ole ollut synnytyongelmia nuorten narttujen kohdalla (PKSS Kasvattajakyselyt 2014 ja 2024). Vuosina 2015–2019 narttujen keskimääräinen jalostuskäytön ikä aleni asetetun tavoitteen mukaisesti edelliseen tarkastelujaksoon 2010–2014 verrattuna (Taulukko 2a). Sama positiivinen suuntaus näkyy myös vuosina 2020–2025, vaikka joukkoon mahtuu yksi iäkäs ensisynnyttäjä ja yksi toisen pentueen synnyttäjä, jotka jouduttiin normaalisti alkaneen synnytyksen jälkeen leikkaamaan havaitun polttoheikkouden jälkeen.

Urosten osalta on eduksi, että uroksesta on jo kunnolla näyttöjä ennen jalostuskäytön aloittamista. Ulkomaisten jalostusurosten kohdalla on myös pyritty valitsemaan uroksia, joilla on jo jälkeläisnäyttöjä, mikä nostaa jalostukseen käytettyjen urosten ikää.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitoksessa pentueen vanhempina käytettävät koirat ovat keskenään sukua. Sukusiitoksena pidetään serkusten tai tätä läheisempien sukulaisten yhdistämistä (Mäki, K., 5.8.2013). Kaikki koirarodut ovat erittäin pieniä populaatioita ja niillä on rajallinen geneettinen pohja. Mitä laajempi geneettinen pohja on ja mitä monipuolisemmin rodun yksilöitä käytetään jalostukseen, sitä hyväkuntoisempina rodun kannan voidaan odottaa säilyvän. Rodun kannan tulisi sisältää mahdollisimman paljon toisilleen erisukuisia koiria ja näitä tulisi käyttää jalostukseen mahdollisimman monipuolisesti ja tasaisesti.

Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia eli eriperintäisiä, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä (Mäki, K., 5.8.2013).

Sukusiitoksen lisääntyessä myös eläinten sopeutumiskyky erilaisiin olosuhteisiin heikkenee ja esim. erilaiset immunologiset ongelmat voivat lisääntyä (Mäki, K., 2004). Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä. Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän–viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %. (Mäki, K., 5.8.2013)

Sukusiitoksen laskenta Kennelliiton jalostustietokannassa

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä sukusiitosprosentti lasketaan oletusarvoisesti niillä sukupolvilla, joilla tunnettujen (tallennettujen) esivanhempien lukumäärä ylittää puolet sukupolven kokonaisyksilömäärästä. Esimerkiksi kuudennessa sukupolvessa on sukutaulupaikat 64 esivanhemmalle, ja jos esivanhemmista vähintään 33 kpl on tiedossa, sukusiitosaste lasketaan kuuden sukupolven mukaan. Laskennassa mukana oleva sukupolvimäärä ilmoitetaan prosentin yhteydessä ja laskennasta saa lisätietoa klikkaamalla koiran sukutaulun yläpuolella olevaa "sukusiitosprosentti"-linkkiä.

Laskennassa huomioidaan vain koirat, jotka esiintyvät sukutaulussa sekä isän että emän puolella sukutaulua; tällöin vanhemmat ovat sukua keskenään. Vain yhden vanhemman taustalla toistuvat yksilöt vaikuttavat vain vanhemman omaan sukusiitosasteeseen. Sukusiitosasteen laskennan perusteisiin kuuluu lisäksi, että laskentaan ei poimita koiria, jotka ovat sukutaulussa jo laskennassa mukana olevan koiran taustalla. Nämä yksilöt huomioidaan jo ensimmäisen laskennassa mukana olevan koiran kautta. Laskennassa mukana olevat koirat näkyvät tietokannan sukutaulussa erivärisellä pohjalla. (Suomen Kennelliitto ry)

Genominen sukusiitosaste

Genomista sukusiitosta mitataan suoraan koiran DNA:sta vertaamalla perimän homotsygotian astetta koirien välillä. Eli tutkimalla, onko tietyllä koiralla vähemmän geneettistä vaihtelua muihin koiriin verrattuna. Tämä voidaan tehdä joko tutkimalla homotsygoottisen DNA-juosteen laajuutta ja pituutta (*runs of homozygosity*, ROH) eli yksilön genomissa olevia identtisiä osia tai vertaamalla erillisten homotsygoottisten geenimerkkien määrää siihen, mitä voitaisiin odottaa ei-sukusiitetyltä koiralta. Genomisen sukusiitosasteen laskennan menetelmät voivat vaihdella kaupallisen tarjoajan mukaan ja laskennassa mukana olevien koirien valikoima vaikuttaa rodun keskiarvoihin. Koira voi siis saada erilaiset geneettiset sukusiitosasteet eri laboratorioilta, mutta tulosten tulisi kuitenkin olla samansuuntaiset. Genomisen laskennan standardoinnin puuttuessa ja tutkimustiedon vähyyden vuoksi ei ole vielä mahdollista antaa genomiseen sukusiitosasteeseen perustuvia jalostussuosituksia yksittäiselle koiralle.

Populaation tasolla rodun keskimääräinen genomisen sukusiitosaste antaa viitteitä sukusiitostaantumisen riskistä ja siitä, onko rodussa tarve monimuotoisuuden säilyttämiseen tai lisäämiseen tähtääville toimille. Korkeampi sukusiitosaste liittyy korkeampiin riskeihin, mutta tällä hetkellä ei kuitenkaan ole riittävästi tieteellistä näyttöä, että voitaisiin määritellä, millainen genomisen sukusiitosaste on liian korkea. Todennäköisesti asiaan vaikuttaa myös rodun yleinen tilanne esimerkiksi terveyden suhteen ja historiallisen vs. nopean sukusiitoksen määrä. (Suomen Kennelliitto ry)

Sukukatkerroin

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä lasketaan myös koiran sukukatkerroin. Sukukatkerroin on korkea, kun sukutaulussa on mahdollisimman paljon eri koirayksilöitä ja matala, kun joku tai jotkut koirayksilöt esiintyvät suvussa useasti. Sukusiitettujen vanhempien yhdistäminen johtaa aina alhaiseen sukukatkerroimeen, vaikka pentueen sukusiitosaste olisi jopa nolla sen vuoksi, että vanhemmat eivät ole sukua keskenään. Alhainen sukukatkerroin siis liittyy suvussa olevan geneettisen vaihtelun vähäisyyteen, mutta se ei kuitenkaan kerro suoraan koiran heterotsygotian eli eriperintäisyyden tasosta. (Suomen Kennelliitto ry)

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Erinomainen tapa arvioida kannan geneettistä rakennetta ja tehollista populaatiokokoa perustuu rodun keskimääräisen sukusiitosasteen kasvunopeuteen, mutta tämä kaava toimii vain suljetulle populaatiolle ja aineistolle, jossa sukupuut ovat hyvin pitkiä (Mäki, K., 31.10.2013). Sen sijaan on syytä seurata sukusiitosastetta käytetyissä jalostusyhdistelmässä, eli vuosittaista keskimääräistä sukusiitosastetta. Tässä suhteessa pitkäkarvaisen saksanseisojan kanta Suomessa on varsin hyvässä tilanteessa, kuten taulukosta 3 on nähtävissä.

Taulukko 3. Vuosittainen keskimääräinen sukusiitosaste käytetyissä yhdistelmissä vuosina 1994–2025 (Deutsch-Langhaar-Verband, Zuchtbuch Vereinsversion; KoiraNet).

Vuosi	keskim. sukusiitosaste %
1994	0
1995	0
1996	0,39
1998	0
1999	2,34
2000	1,76
2001	2,64
2002	2,73
2003	1,91
2004	0
2005	0,42
2006	1,02
2007	1,81
2008	0,84
2009	2,32
2010	0,03
2011	0,02
2012	0,59
2013	1,18
2014	1,69
2015	1,56
2016	0,43
2017	0,00
2018	1,06
2019	0,68
2020	0,92
2021	0,56
2022	0,00
2023	0,55
2024	1,44
2025	0,41

Taulukossa 3 sukusiitosaste on otettu vuodesta 2010 lähtien Kennelliiton KoiraNet-tietokannasta, missä sukusiitosaste lasketaan 5 tai 6 polven mukaan. Tätä aiemmista yhdistelmistä ei kaikista ole ollut käytettävissä täyttä 5 polven sukutaulua. Lisäksi on hyvä muistaa, että Kennelliiton KoiraNetissä muiden kuin kotimaisten rotujen sukusiitosasteet on laskettu puutteellisen sukupolvitiedon mukaan, joten ne ovat aliarvio todellisesta tilanteesta. Suurin yksittäisessä yhdistelmässä esiintynyt sukusiitosaste pitkäkarvaisella saksanseisojalla on ollut 4,3 % viiden polven mukaan laskettuna (kaksi Suomessa kasvatettua koiraa yhdistetty). Pitkäkarvaisen saksanseisojan vuosittainen keskimääräinen sukusiitosaste on pysynyt Suomessa kasvatetuissa pentueissa alhaisena, mikä on hienoa (Taulukko 3). Tähän vaikuttavat jalostuskäyttöön nousseet tuonnit ja ulkomaisten jalostusurosten runsas käyttö (Taulukko 7).

Alhaisesta sukusiitosasteesta on seurauksena jonkin verran muuntelua pentueiden sisällä. Eniten muuntelua on ollut ulkonäössä, esimerkiksi koon suhteen. Tämä on metsästyskoirarodulla katsottava pieneksi haitaksi, kun alhainen sukusiitosaste on edullista rodun terveyden ylläpitämisen kannalta.

4.1.2 Jalostuspohja

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geenimuotojen (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta. Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa yhdestä geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa eli eriperintäisyyttä, joka antaa yleistä elinvoimaa ja suojaaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistymisenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista.

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa enintään 2–3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20–50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4–6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä. (Mäki, K., 5.8.2013_2)

Suomessa pitkäkarvaisen saksanseisojan jalostuksessa pyritään turvaamaan kannan monimuotoisuus käyttämällä rodun suomalaisia koiria mahdollisimman monipuolisesti jalostukseen, käyttämällä erisukuisia ulkomaisia jalostusuroksia suomalaisille nartuille sekä tuomalla jatkuvasti uusia tuontipentuja Suomeen eri maista. **Rotumme suomalaisen kannan pienilukuisuus tekee mahdottomaksi noudattaa ihanteellista enintään 5 %:n jälkeläismäärää laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Suomessa on rekisteröity keskimäärin 88 pitkäkarvaista saksanseisojaa neljässä vuodessa viimeisten 10 vuoden aikana. Viiden prosentin osuus tästä olisi 4,4 pentua eli vähemmän kuin yksi kokonainen pentue.** Kannan monimuotoisuuden turvaamisessa auttaa kuitenkin rodun suomalaisten harrastajien erittäin aktiivinen kansainvälinen yhteistyö. Tämän vuoksi rodun harrastajat katsoivat riittäväksi ja kohtuulliseksi rajoitteeksi anoa rodulle matadoripykälää, jossa yksittäisen koiran jälkeläisten määrä rajoitetaan 21 pentuun. Tämä vastaa kolmea normaalikokoista pentuetta. Jälkeläisrajoite on ollut voimassa vuoden 2006 alusta lähtien.

Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen jälkeläisten osuus syntyneistä

Taulukoista 4a-5b on nähtävissä, kuinka jo yksi pentue riittää nostamaan jalostuskoiran eniten käytettyjen urosten tai narttujen listalle pitkäkarvaisen saksanseisojan Suomen kannan kaltaisessa pienessä populaatiossa. KoiraNetin jalostustilastossa yksittäisen koiran jälkeläisten määrää on verrattu **kotimaisten** pentujen kokonaismäärään tarkastelujaksolla. Pitkäkarvaisen saksanseisojan Suomen kannassa merkittävä osuus rekisteröinneistä koostuu kuitenkin **tuontipennuista**, joten oikeanlaisen kuvan saamiseksi populaation tilasta urosten ja narttujen jälkeläisten osuutta on taulukoissa 4a-5b verrattu **kokonaisrekisteröinteihin**, jossa on tuontipennut mukana. Tässä suhteessa KoiraNet-tietokannan laskemat prosenttiosuudet vastaavissa vuositilastoissa ovat virheellisiä. **Kun tuontipennut huomioidaan rekisteröityjen pentujen määrässä, tarvitaan 8 urosta ja vastaavasti 9 narttua tuottamaan yli 50 % kaikista viimeisten 10 vuoden aikana rekisteröidyistä pennuista. Laskutavasta riippumatta voidaan todeta, että uroksia ja narttuja on käytetty tasaisesti eli sukupuolten välillä ei ole suurta eroa jalostuskoirien käyttömäärissä. Edelleen on kiinnitettävä huomiota siihen, että jalostukseen käytetään mahdollisimman paljon eri koiria, mahdollisimman erisukuisia koiria ja mahdollisimman tasaisesti.**

Jalostuskoirien käyttömäärät ja keskinäinen sukulaisuus

Taulukosta 4a on nähtävissä, että ainoastaan yhtä urosta (Jahtiladyn Elohopea) on käytetty vuosina 2010–2019 rodun matadoripykälän mukainen enimmäismäärä, eli sillä on 21 jälkeläistä. Vuosina 2010–2019 yhtäkään narttua ei ole käytetty sallittua enimmäismäärää. Vuosina 2016–2025 eniten käytetyistä jalostuskoirista (Taulukot 4b ja 5b) yhtään urosta tai narttua ei ole käytetty sallittua enimmäismäärää.

Taulukko 4a. Edellisten 10 vuoden aikana (2010–2019) jalostukseen eniten käytetyt 10 urosta, niiden jälkeläismäärä ja jälkeläisten osuus **kaikista** samalla ajanjaksolla rekisteröidyistä pennuista, tuonnit mukaan lukien, sekä toisen polven jälkeläisten määrä (KoiraNet; Suomen Pitkäkarvakerho ry).

Uros	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
	Pentueita	Pentuja	%-osuus	Kumulat. %	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1 Jahtiladyn Elohopea FIN16746/06B	3	21	11,1 %	11 %	2	4	3	21
2 Jahtiladyn Harold FI23275/12A	2	16	8,42 %	19 %	0	0	2	16
3 Jahtiladyn Häjy FI23276/12A	2	13	6,84 %	26 %	0	0	2	13
4 Varvikkovuoman Nemo FI25300/10A	2	10	5,26 %	31 %	4	29	2	10
5 Taikasuon Edi FI33282/13A	1	9	4,74 %	36 %	0	0	1	9
6 Illo von der Trave ZDL514/05A	1	9	4,74 %	41 %	1	7	1	9
7 Schorsch vd Schmiede ZDL514/05A	1	8	4,21%	45 %	1	1	1	8
8 Amigo Bavaria ZDL17/11A	1	8	4,21%	49 %	0	0	1	8
9 Elvis von Horum ZDL65/11A	1	7	3,68 %	53 %	0	0	1	7
10 Westfalen's Cäsar ZDL108/05A	1	7	3,68 %	57 %	2	15	1	7

Vuosina 2010–2019 eniten käytetty uros on Jahtiladyn Elohopea, mutta ajanjaksolla ei ole eniten käytettyjen koirien joukossa sen lähisukulaisia (Taulukko 4a). Toiseksi ja kolmanneksi eniten käytetyt urokset Jahtiladyn Harold ja Häjy ovat veljekset ja Varvikkovuoman Nemo on niiden isä (Taulukko 4a). Näiden kolmen koiran yhteenlaskettu jälkeläisten osuus koko ajanjakson rekisteröinneistä on 21 %. Varvikkovuoman Nemon toisen polven jälkeläisten osuus kaikista ajanjakson rekisteröinneistä on 15 %. Muut eniten käytettyjen 10 uroksen listalla olevista koirista eivät ole näille kolmelle läheistä sukua. Viidenneksi ja kymmenenneksi eniten käytetyt koirat Taikasuon Edi ja Westfalen's Cäsar ovat poika ja isä. Näiden yhteenlaskettu osuus on 8 %. Westfalen's Cäsarin toisen polven pentujen osuus kaikista rekisteröinneistä on 8 %. (Taulukko 4a, KoiraNet)

Seuraavan sivun taulukosta 4b on nähtävissä, että veljekset Jahtiladyn Häjy ja Harold ovat eniten käytettyjen urosten kärjessä vuosina 2016–2025. Niiden yhteenlaskettujen jälkeläisten osuus kaikista vuosina 2016–2025 rekisteröidyistä pennuista on 16 %. Häjyn ja Haroldin toisen polven jälkeläisten osuus kaikista ajanjakson rekisteröinneistä on 6 %. Muut eniten käytettyjen listan uroksista eivät ole läheistä sukua Häjylle ja Haroldille. Oprakan Kaarna on Schorsch v.d. Schmiedin poika, muut uroksista ovat myös keskenään erisukuisia. Conner v.d. Klosterwiesen ja Schorsch v.d. Schmiedin toisen polven jälkeläisten osuus kaikista ajanjaksolla rekisteröidyistä pennuista on 7 % kummallakin. (Taulukko 4b)

Taulukko 4b. Viimeisten 10 vuoden aikana (2016–2025) jalostukseen eniten käytetyt 10 urosta, niiden jälkeläismäärä ja jälkeläisten osuus **kaikista** samalla ajanjaksolla rekisteröidyistä pennuista, tuonnit mukaan lukien, sekä toisen polven jälkeläisten määrä (KoiraNet; Suomen Pitkäkarvakerho ry).

	Uros	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentueita	Pentuja	%-osuus	Kumulat.%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	Jahtiladyn Häjy FI23276/12A	3	19	8,60 %	9 %	1	5	3	19
2	Jahtiladyn Harold FI23275/12A	3	17	7,70 %	17 %	2	8	3	17
3	Dexter von der Frankenhöhe FI38579/17B	3	17	7,70 %	25 %	1	6	3	17
4	Conner von der Klosterwiese FI31197/17A	2	16	7,24 %	32 %	2	15	2	16
5	Oprakan Kaarna FI12867/19A	2	15	6,79 %	39 %	0	0	2	15
6	Max von den Horstbüschen VDH/DL393/14B	1	13	5,88 %	45 %	0	0	1	13
7	Stouby Mark's Thor DK00991/2021	1	9	4,07 %	49 %	0	0	1	9
8	Taikasuon Edi FI33282/13A	1	9	4,07 %	53 %	1	5	1	9
9	Köttjgern's Ferrari SE49031/2016A	1	8	3,62 %	57 %	0	0	1	8
10	Schorsch von der Schmiede VDH/DL216/11A	1	8	3,62 %	61 %	2	15	1	8

Taulukko 5a. Vuosina 2010–2019 jalostukseen eniten käytetyt 12 narttua, niiden jälkeläismäärä ja jälkeläisten osuus **kaikista** samalla ajanjaksolla rekisteröidyistä pennuista sekä toisen polven jälkeläisten määrä (KoiraNet; Suomen Pitkäkarvakerho ry).

	Narttu	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	Danni v. Frochtmannshof FIN19551/08A	2	17	8,95%	3	31	2	17
2	Irina FIN17170/06A	2	15	7,89%	1	8	2	15
3	Emma von Averbeck FI44955/09A	3	9	4,74%	1	8	3	9
4	Westfalen's Dana FI22465/14A	1	9	4,74%	0	0	1	9
5	Oona von Buchheim FI35645/14A	1	9	4,74%	0	0	1	9
6	Kimma FI40097/11A	1	8	4,21%	0	0	1	8
7	Keiturinvuoren Briima FI12357/15B	1	8	4,21%	0	0	1	8
8	Cera v. Frochtmannshof FIN16750/07A	1	7	3,68%	0	0	2	13
9	Jette vom Deutschen Orden FI55631/16A	1	7	3,68%	0	0	1	7
10	Alma v. Ohmsteder Holz FI45553/11B A	1	7	3,68%	0	0	1	7
11	Varvikkovuoman Ruska FI20207/12B	1	7	3,68%	0	0	1	7
12	Taikasuon Öneli FIN29380/07A	1	7	3,68%	2	15	1	7

Vuosina 2010–2019 eniten käytetty narttu Danni v. Frochtmannshof on kahdeksanneksi eniten käytetyn nartun Cera v. Frochtmannshofin puolisisisko (Taulukko 5a). Näiden jälkeläisten yhteenlaskettu osuus on 13 % kaikista ajanjaksolla rekisteröidyistä pennuista, tuontipennut mukaan lukien. Danniin toisen polven jälkeläisten osuus on 16 % kaikista vuosien 2010–2019 rekisteröinneistä. Sijalta 2 ja 6 löytyvät puolisisarukset Irina ja Kimma sekä sijalta 12 näiden serkku Taikasuon Öneli. Irinan ja Kimman jälkeläisten yhteenlaskettu osuus ajanjakson rekisteröinneistä on 12 %. Lisäksi sijalla 11 on Irinan tytär Varvikkovuoman Ruska. Irinan ja Ruskan jälkeläisten yhteenlaskettu osuus kaikista ajanjakson rekisteröinneistä on 12 %. Lopuista 6 listatusta nartusta 5 on erisukuisia tuontikoiria, joista sijalla 3

oleva Emma v. Averbek on sijalla 7 olevan Keiturinvuoren Briiman emä. Emmen ja Briiman jälkeläisten yhteenlaskettu osuus kaikista ajanjaksolla rekisteröidyistä pennuista on 9 %. (Taulukko 5a, KoiraNet)

Taulukko 5b. Vuosina 2016–2025 jalostukseen eniten käytetyt 11 narttua, niiden jälkeläismäärä ja jälkeläisten osuus **kaikista** samalla ajanjaksolla rekisteröidyistä pennuista sekä toisen polven jälkeläisten määrä (KoiraNet; Suomen Pitkäkarvakerho ry).

	Narttu	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	Westfalen's Dana FI22465/14A	2	18	8,14 %	0	0	2	18
2	Izza z Budisovske doliny FI41579/19A	2	18	8,14 %	1	6	2	18
3	Kutimäen Belladonna FI18103/20A	2	15	6,79 %	0	0	2	15
4	Jade z Budisovske doliny FI48153/20A	1	13	5,88 %	0	0	1	13
5	Ada z Cichova FI23492/16A	2	13	5,88 %	0	0	2	13
6	Jette vom Deutschen Orden FI55631/16A	3	11	5,00 %	2	8	3	11
7	Bonnie von Kollersdorf FI24990/15A	2	11	5,00 %	0	0	2	11
8	Armi vom Heiligenholz FI24348/14A	3	11	5,00 %	2	15	3	11
9	Alma v. Ohmsteder Holz FI45553/11B	2	11	5,00 %	1	5	2	11
10	Oona von Buchheim FI35645/14A	1	9	4,07 %	1	5	1	9
11	Baghira vom Zeinenbusch FI12744/22A	1	9	4,07 %	0	0	1	9

Taulukosta 5b voidaan havaita, että vuosina 2016–2025 eniten käytetyt nartut ovat pääosin tuontinarttuja. Ainoastaan sijalta 8 löytyvä Armi vom Heiligenholz ja sijalta 3 löytyvä Kutimäen Belladonna ovat emä ja tytär. Näiden yhteenlaskettu osuus viimeisten 10 vuoden rekisteröinneistä on 12 %. Armin toisen polven jälkeläisten osuus ajanjakson rekisteröinneistä on 7 %. Tuontinarttuista Izza z Budisovske doliny on Jade z Budisovske doliny:n tati emän puolelta, mutta eri isästä kuin Jaden emä. Näiden yhteenlaskettujen jälkeläisten osuus on 14 % viimeisten 10 vuoden rekisteröinneistä. (Taulukko 5b, KoiraNet)

Taulukoiden 4a ja 5a vertailussa voidaan havaita, että vuosina 2010–2019 eniten käytetyn uroksen Jahtiladyn Elohopean lähisukulaisia ei löydy narttujen listalta. Kun sekä urosten että narttujen lista huomioidaan, löytyy muutamia emä-poika yhteyksiä. Ajanjaksolla eniten käytetyn Danni v. Frochtmannshofin ja sen jälkeläisten Jahtiladyn Haroldin ja Häjyn jälkeläisten yhteenlaskettu osuus ajanjakson rekisteröinneistä on 24 %. Vastaavasti Varvikkovuoman Nemon ja sen emän Irinan jälkeläisten yhteenlaskettu osuus kaikista ajanjaksolla rekisteröidyistä pennuista, tuontipennut mukaan laskien, on 13 %. Lisäksi Illo von der Traven ja sen tyttären Varvikkovuoman Ruskan jälkeläisten yhteenlaskettu osuus on 8 %. Kun sekä urosten että narttujen jälkeläiset huomioidaan, 17 % kaikista ajanjaksolla rekisteröidyistä pennuista on Irinan suhteen vähintään serkuksia. Vastaavasti Danni v. Frochtmannshofin suhteen vähintään serkuksia on 25 %.

Taulukoiden 4b ja 5b vertailussa voidaan todeta, että vuosina 2016–2025 urosten ja narttujen listoilta ei löydy keskenään lähisukulaisia koiria.

Vuosina 2016–2025 syntyneissä 30 (24) pentueessa on käytetty jalostukseen yhteensä 41 (40) eri koiraa, joista 26 (24) eli selvästi yli puolet on ulkomaisia jalostusuroksia tai tuontikoiria (suluissa vuosien 2010–2019 luvut). Jalostuskoiriksi nousseiden tuontikoirien määrä on tarkastellun kymmenvuotisjakson aikana 19 (11) koiraa, 6 urosta ja 13 narttua. (Taulukot 4b, 5b ja 7).

Viimeisten 10 vuoden aikana (2016–2025) Suomessa on rekisteröity keskimäärin 88 pentua per

sukupolvi (4 v). Kennelliiton suositus pienilukuisille roduille on, että yksittäisen jalostuskoiran jälkeläisten määrä olisi enintään 5 % sukupolven aikana rekisteröidyistä pennuista. Tämä tavoite on nykyisillä pitkäkarvaisen saksanseisojan rekisteröintimäärillä mahdoton saavuttaa, koska jo yhden normaalikokoisen 8 pennun pentueen osuus 4 vuoden rekisteröinneistä on 9 % ja yhden ison 13 pennun pentueen osuus nousee jo 15 %:iin (Taulukot 4a, 4b, 5a ja 5b). Edelleen on korostettava, että Suomen pitkäkarvaisen saksanseisojan kanta on avoin populaatio, johon virtaa uutta verta joka vuosi ulkomaisten jalostusurosten käytön ja pentujen tuonin välityksellä. Tämä on nähtävissä myös eniten käytettyjen jalostuskoirien listalta vuosilta 2016–2025. Eniten käytetyistä uroksista 4 on ulkomaisia jalostusuroksia. Lisäksi uroksista 2 on pentuina Suomeen tuotuja (Taulukko 4b). Sekä ulkomaiset urokset että tuontipennut ovat muuhun Suomen kantaan nähden erisukuisia ja myös keskenään suurelta osin erisukuisia (KoiraNet). Nartuissa tilanne on vielä selvempi: taulukossa 5b luetelluista 11 nartusta peräti 10 on pentuina Suomeen tuotuja. Nämä nartut ovat keskenään erisukuisia tai ainoastaan osittain keskenään sukua. Eniten yhteisiä sukulaisia on kolmella Tšekeistä tuodulla nartulla, jotka toisaalta ovat muuhun Suomen kantaan nähden erisukuisia (KoiraNet). Aina jalostusuroksia ja tuontipentuja valitessa pyritään löytämään Suomessa jo oleviin koiriin verrattuna mahdollisimman erisukuisia yksilöitä, mutta täyteen erisukuisuuteen on kaikki muut kriteerit huomioiden vaikea päästä. Kaikki tuontiprojektit eivät myöskään kulje suunnitellusti rodun virallisen rotuyhteyshenkilön kautta. (Taulukko 4b, Taulukko 5b, KoiraNet; tiedot rodun pentuvälityksestä)

Taulukoiden 4a-b, 5a-b ja 7 pohjalta voidaan todeta, että Suomen pitkäkarvapopulaatiossa yksittäisen koiran vaikutus nousee helposti suureksi, mutta toisaalta tilanne muuttuu myös nopeasti uusien menestyneiden koirien noustessa jalostuskoirien joukkoon. Myös uusien tuontien ja ulkomaisten jalostusurosten käyttäminen vaikuttaa nopeasti tilannetta tasaavasti. Edellisten jalostuksen tavoiteohjelmien (JTO 2006–2010, JTO 2011–2015, JTO 2016–2021 ja JTO 2022–2026) pohjalta voidaan todeta, että Suomen pitkäkarvapopulaatiossa eniten käytetyt koirat ovat vaihtuneet ja ajan kuluessa tilanne on muuttunut jopa kokonaan, kun joidenkin aikanaan paljon käytettyjen koirien jälkeläisten käyttö on hiipunut. Käyttökoirarodussa koirien menestys KAER-kokeissa ja käytännön metsällä vaikuttaa suuresti niiden jalostuskäyttöön. Jatkossa on edelleen pyrittävä siihen, että joka pentueesta vähintään yhtä koira käytetään jalostukseen, että mahdollisimman montaa erisukuista koira käytetään jalostukseen ja että eri koiria käytetään jalostukseen mahdollisimman tasaisesti.

Isät/emät-luku

Jotta kannan jalostuspohja säilyisi mahdollisimman laajana, tulisi uroksia ja narttuja käyttää jalostukseen mahdollisimman tasaisesti. Isät/emät-luku kertoo, kuinka montaa urosta suhteessa narttuihin toteutuneissa jalostusyhdistelmässä on käytetty. Ihanteellisin tilanne on silloin, kun eri uroksia ja narttuja käytetään täsmälleen saman verran, eli isät/emät-luvun arvo on 1. Alla olevassa taulukossa 6a on esitetty pitkäkarvaisen saksanseisojan vuosittainen isät/emät-luku vuosina 2016–2025 ja taulukossa 6b on esitetty isät/emät-luku per sukupolvi (4 vuotta) vuosina 2016–2025.

Taulukko 6a. Vuosittainen isät/emät-luku vuosina 2016–2025 (KoiraNet).

vuosi	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
isät/emät	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	0,67	1,00	0,75	1,00	1,00

Taulukko 6b. Isät/emät-luku per sukupolvi (4 vuotta) vuosina 2016–2025 (KoiraNet).

vuosi	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
isät/emät	0,90	1,00	1,00	1,11	1,00	1,00	0,82	1,00	1,17	1,00

Taulukoista 6a on nähtävissä, että pitkäkarvaisen saksanseisojan vuosittainen isät/emät-luku on vaihdellut 0,67–1,00 välillä, mutta 8 vuotena 10:stä luku on ollut tavoitteiden mukainen 1,00, jolloin

uroksia ja narttuja on käytetty yhtä paljon. Vuosina 2020 ja 2018 yhtä urosta on käytetty kaksi kertaa saman vuoden aikana, mikä näkyy alhaisena isät/emät-lukuna. (Taulukot 6a ja 7)

Isät/emät-luku per sukupolvi (Taulukko 6b) eli laskettuna vuosittain kuluneiden neljän vuoden pohjalta vaihtelee välillä 0,82–1,17. Kun arvo on alle 1, jotakin tai joitakin uroksia on käytetty neljän vuoden aikana vähintään kaksi kertaa. Kun arvo on yli 1, jotakin tai joitakin narttuja on käytetty kaksi kertaa. Hyvää jalostusnarttua käytetään yleensä jalostukseen uudestaan kahden–kolmen vuoden kuluttua edellisestä pentueesta, mikä selittää lukuja. Suomessa on ollut niukkuutta jalostuskriteerit täyttävistä uroksista, mikä on luonut painetta käyttää samaa urosta useammin kuin kerran jopa saman vuoden aikana. Tilanne on helpottunut ulkomaisia jalostusuroksia käyttämällä. Yhä useampi kasvattaja on onneksi ollut valmis kalliiseen astutusmatkaan ulkomaille (Taulukko 7). Näin on toivottavasti myös jatkossa. Myös kotimaisen jalostusurostilanteen parantaminen uroksen omistajia kannustamalla asetetaan edelleen tavoitteeksi. Ylipäätään on kannustettava koirien omistajia viemään koiriaan eteenpäin, jotta mahdollisimman moni koira saavuttaa jatkossa jalostuskelpoisuuden. Samalla pitää edelleen kiinnittää huomiota siihen, että uroksia ja narttuja käytetään jalostukseen tasaisesti.

Taulukko 7. Pitkäkarvaisen saksanseisajan Suomessa syntyneet pentueet vuosina 1994–2025 (Saksanseisojakerho ry, tilastokooste; KoiraNet; Suomen Pitkäkarvakerho ry).

Vuosi	Pentueen isä	Synt.	Pentueen emä	Synt.
2025	Bonfire vom Saumerhof FI23563/23A	Itävalta	Fiene v. Grossen Herzberg FI18751/21B	Saksa
2025	Oprakan Kaarna FI12867/19A	Suomi	Metsänkulkijan Aava FI23238/22A	Suomi
2025	Pico von den Horstbüschen DK19925/2019A	Saksa	Kutimäen BellaDonna FI18103/20A	Suomi
2024	Dexter von der Frankenhöhe FI38579/17	Saksa	Oonavanssin Paloma FI18751/18A	Suomi
2024	Stouby Mark´s Thor DK00991/2021A	Tanska	Izza z Budišovske doliny FI41579/19A	Tsekki
2024	Oprakan Kaarna FI12867/19A	Suomi	Baghira vom Zeinenbusch FI12744/22A	Saksa
2023	Max von den Horstbüschen 393/14A	Saksa	Jade z Budišovské doliny FI48153/20A	Tsekki
2023	Rovavaaran Kreivin Vinha FI32408/19A	Suomi	Bonnie von Kollersdorf FI24990/15A	Itävalta
2023	Kjöttegern's Ferrari SE49031/2016A	Norja	Kutimäen BellaDonna FI18103/20A	Suomi
2023	Dexter von der Frankenhöhe FI38579/17	Saksa	Jette vom Deutschen Orden FI55631/16A	Saksa
2022	Dexter von der Frankenhöhe FI38579/17	Saksa	Izza z Budišovske doliny FI41579/19A	Tsekki
2022	Aro FI26846/18A	Suomi	Gitta vom Rötelstein FI40250/14A	Sveitsi
2021	Jahtiladyn Harold FI23275/12A	Suomi	Jette vom Deutschen Orden FI55631/16A	Saksa
2021	Ajax vom Heiligenholz FI22812/14A	Saksa	Ada z Čichova FI23492/16A	xTsekki
2021	Jahtiladyn Häjy FI23276/12A	Suomi	Bonnie von Kollersdorf FI24990/15A	Itävalta
2021	Rovavaaran Kreivin Vinha FI32408/19A	Suomi	Armi vom Heiligenholz FI24348/14A	Saksa
2020	Conner v.d. Klosterwiese FI31197/17A	Saksa	Westfalen's Dana FI22465/14A	Saksa
2020	Ben vom Angerln FI47876/14A	Itävalta	Alma v. Ohmsteder Holz FI45553/11B	Saksa
2020	Conner v.d. Klosterwiese FI31197/17A	Saksa	Armi vom Heiligenholz FI24348/14A	Saksa
2019	Vildholt Ekko DK13513/2011A	Tanska	Ada z Čichova FI23492/16A	Tsekki
2019	Jahtiladyn Harold FI23275/12A	Suomi	Jette vom Deutschen Orden FI55631/16A	Saksa
2018	Schorsch v.d. Schmiede ZDL216/11B	Saksa	Keiturinvuoren Briima FI12357/15B	Suomi
2018	Jahtiladyn Häjy FI23276/12A	Suomi	Taikasuon Eve FI33279/13A	Suomi
2018	Jahtiladyn Harold FI23275/12A	Suomi	Westfalen's Dana FI22465/14A	Saksa
2018	Jahtiladyn Häjy FI23276/12A	Suomi	Alma v. Ohmsteder Holz FI45553/11B	Saksa
2018	Taikasuon Edi FI33282/13A	Suomi	Oona von Buchheim FI35645/14A	Saksa
2016	Bexter v.d. Reutereiche ZDL237/13A	Saksa	Armi vom Heiligenholz FI24348/14A	Saksa
2016	Arany's Faroh FI12156/10A	Iso-Brit.	Tetrikorven Brigitte FI38281/13A	Suomi
2016	Elvis v. Horum ZDL65/11A	Saksa	Varvikkovuoman Ruska FI20207/12B	Suomi
2016	Lucky vom Heesenhof VDH/DL80/11A	Saksa	Emma von Averbek FI44955/09A	Saksa
2014	Vidar v.d. Hafkesdell ZDL527/09A	Saksa	Emma von Averbek FI44955/09A	Saksa
2014	Amigo Bavaria ZDL17/11A	Saksa	Kimma FI40097/11A	Suomi
2014	Jahtiladyn Galaxi FI19018/10A	Suomi	Jotoksen Juttu FIN50570/08B	Suomi
2013	Jahtiladyn Elohopea FIN16746/06B	Suomi	Cera vom Frochtmannshof FIN16750/07A	Saksa
2013	Westfalen's Cäsar ZDL108/05A	Saksa	Taikasuon Öneli FIN29380/07A	Suomi
2013	Arany's Faroh FI12156/10A	Iso-Brit.	Murronnevan Moona FIN39753/06B	Suomi
2013	Jahtiladyn Elohopea FIN16746/06B	Suomi	Emma von Averbek FI44955/09A	Saksa
2012	Varvikkovuoman Nemo FI25300/10A	Suomi	Heta vom Roonstein FIN54070/06A	Saksa
2012	Varvikkovuoman Nemo FI25300/10A	Suomi	Danni v. Frochtmannshof FIN19551/08A	Saksa
2012	Illo von der Trave ZDL514/05A	Saksa	Irina FIN17170/06A	Suomi
2011	Solojäger's Unkas ZDL274/06A	Saksa	Taikasuon Unna FIN25372/03A	Suomi
2010	Aaron v. Diekstücken ZDL281/04A	Saksa	Irina FIN17170/06A	Suomi
2010	Jahtiladyn Elohopea FIN16746/06B	Suomi	Danni v. Frochtmannshof FIN19551/08A	Saksa

2009	Taikasuon Valdo FIN19352/05A	Suomi	Jahtiladyn Ensilempi FIN16744/06B	Suomi
2009	Immo von Linebrok FIN24827/01B	Saksa	Baroness v.d. Rotbuche FIN19262/05A	Saksa
2009	Taikasuon Uki FIN25377/03B	Suomi	Cera vom Frochtmannshof FIN16750/07A	Saksa
2008	Elko vom Neuenkämper FIN15604/05A	Saksa	Taikasuon Velhotar FIN19357/05A	Suomi
2008	Fledder van't Reigerskantje NHSB2475243A	Hollanti	Tailstar's Unique FIN20252/02A	Suomi
2008	Taikasuon Yty FIN26027/05A	Suomi	Taikasuon Unna FIN25372/03A	Suomi
2007	Taikasuon Uki FIN25377/03B	Suomi	Cara von Adewacht FIN38045/04A	Saksa
2007	Birko v. Tannengarten ZDL572/99A	Saksa	Taikasuon Utu FIN25378/03B	Suomi
2007	Castor v.d. Hirtenburg ZDL256/00A	Saksa	Kira von Linebrok FIN21688/04B	Saksa
2006	Edu von der Schmiede FIN14796/00B	Saksa	Ara vom Auebach FIN23188/99A	Saksa
2006	Kongsbekkens Jere FIN33184/01A	Norja	Diana vom Dornenkamp FIN42095/04B	Saksa
2006	Edu von der Schmiede FIN14796/00B	Saksa	Taikasuon Unna FIN25372/03A	Suomi
2005	Kongsbekkens Jere FIN33184/01A	Norja	Kira von Linebrok FIN21688/04B	Saksa
2005	Philipp von Buchheim ZDL229/99A	Saksa	Deika vom Blumenhof FIN36479/98A	Saksa
2004	BetweenTheLines Dirty Harry SF49459/94	Ruotsi	Taikasuon Tyyne FIN21230/01A	Suomi
2003	Kantoahon Rasmus FIN37557/99A	Suomi	Kunegondia Cecilius FIN12252/98A	Suomi
2003	Herman von Schatzrain ZDL234/00A	Saksa	Deika vom Blumenhof FIN36479/98A	Saksa
2002	Wiggo fan'e Swadde DK21852/99A	Hollanti	Kunegondia Alpinus FIN13600/95A	Suomi
2001	Kunegondia Dekra FIN14386/00A	Suomi	Amanda SF49504/94A	Suomi
2001	Aedler von Butendieks ZDL328/94A	Saksa	Deika vom Blumenhof FIN36479/98A	Saksa
2001	Renzo DK00508/94A	Hollanti	Kunegondia Alpinus FIN13600/95A	Suomi
2000	A'Sero FIN42859/97A	Norja	Kunegondia Abertha FIN13603/95B	Suomi
2000	A'Sero FIN42859/97A	Norja	Kunegondia Cunibus FIN12255/98A	Suomi
1999	A'Sero FIN42859/97A	Norja	Amanda SF49504/94A	Suomi
1998	Tajs DK07077/91A	Tanska	Kunegondia Alpinus FIN13600/95A	Suomi
1996	Osca v. Bärenhorst ZDL461/90A	Saksa	Linda v. Poppenforst SF15105/94D	Itävalta
1996	Artus v. Riehenbusch SF38685/93C	Saksa	Alpha S12007/91B	Ruotsi
1995	Artus v. Riehenbusch SF38685/93C	Saksa	Kunegonde v.d. SoesterBergen SF31982/91D	Hollanti
1994	Artus v. Riehenbusch SF38685/93C	Saksa	Alpha S12007/91B	Ruotsi

Tietoa tehollisesta populaatiokoosta

Populaation geneettistä rakennetta voidaan kuvata tehollisen populaatiokoon käsitteellä. Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Kun tehollista kokoa arvioidaan jalostuskoirien lukumääristä tai rekisteriaineistojen sukutauluista, laskelmat tehdään aina sukupolvea kohden. Sukupolven pituus on seurakoirilla kolmesta neljään ja käyttökoirilla viisi vuotta. Tehollinen populaatiokoko on sitä pienempi, mitä pienempää osaa rodun kannasta käytetään jalostukseen. Mitä pienempi tehollinen populaatiokoko, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa, kannan geneettinen pohja pienenee ja perinnöllinen vaihtelu vähenee. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu ja sisäsiittoisuuden mukanaan tuomat riskit kasvavat. Taulukon 8 teoreettinen laskelma osoittaa, miten tehollinen populaatiokoko (N_e) muuttuu jalostuspäätösten kautta. Jos esim. käytetään ainoastaan 5 urosta, ei auta vaikka narttuja olisi 500, sillä tehollinen populaatiokoko on silti vain 20 (Taulukko 8). Lisäksi on huomioitava, että jalostuskoirien lukumäärän perusteella laskettu tehollinen populaatiokoko on aina yliarvio, koska kaava olettaa, että jalostuskoirat eivät ole toisilleen sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät. (Mäki, K., 2004; Mäki, K., 31.10.2013)

Taulukko 8. Tehollisen populaatiokoon (N_e) vaihtelu jalostukseen neljän vuoden aikana käytettyjen urosten ja narttujen lukumäärän mukaan. Laskettu kaavalla $N_e = 4 \times N_m \times N_f / (N_m + N_f)$, jossa N_m on jalostusurosten ja N_f jalostusnarttujen määrä (kaava olettaa koirille tasaiset jälkeläismäärät). (Mäki, K., 2004).

	Narttuja		
	10	100	500
Uroksia			
5	13	19	20
20	27	67	77
100	36	200	333

Rodun tehollinen populaatiokoko

Tehollisen populaatiokoon laskeminen kertoo kannan todellisesta tilanteesta parhaiten silloin, kun rodun paikallinen kanta muodostaa valtaosan jalostukseen käytettävistä koirista. Esimerkiksi

suomenajokoiran suomalainen kanta sisältää lähes kaikki rodun Suomessa jalostukseen käytettävät koirat, eikä ulkomaisia jalostuskoiria käytetä juuri lainkaan. Pitkäkarvaisen saksanseisojan Suomen kannan kaltaisessa pienessä populaatiossa, jossa uutta geenimateriaalia on tuontikoerien ja ulkomaisten jalostusurosten avulla mahdollista saada koko ajan lisää, tehollisen populaatiokoon laskeminen **rodun Suomen kannan pohjalta** ei ole mielekästä. Kantaa voidaan kuitenkin kuvailla muilla tavoin, kuten millainen on jalostukseen käytettyjen koirien jälkeläisten osuus kaikista rekisteröidyistä pennuista (Taulukot 4 ja 5) ja lisääntymiskäisten koirien keskinäinen sukulaisuus (ks. yllä).

Alla kuitenkin Suomen Kennelliiton KoiraNet-tietokannasta otettu taulukko, jossa on arvioitu pitkäkarvaisen saksanseisojan tehollista populaatiokokoa Suomessa jalostukseen käytettyjen koirien lukumäärän perusteella (Taulukko 9). Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä KoiraNetissä käytettävää jalostuskoirien lukumääriin perustuvaa laskentakaavaa on hieman muokattu, jotta se huomioisi paremmin jalostuskoirien epätasaiset jälkeläismäärät ja keskinäisen sukulaisuuden.

Jalostustietojärjestelmässä käytetään kaavaa $Ne = 4 * Nu * Nn / (2 * Nu + Nn)$, jossa

- Nu on neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusurosten ja
- Nn neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusnarttujen lukumäärä. (MMT Katariina Mäki 31.10.2013, päivitetty 14.1.2016)

Taulukko 9. Vuositilasto, jalostuspohja. Pitkäkarvaisen saksanseisojan Suomessa jalostukseen käytettyjen koirien lukumäärän pohjalta laskettu tehollinen populaatiokokoa sekä uroksista ja nartuista jalostukseen käytettyjen koirien osuus sukupolven (4 v) aikana (KoiraNet)

Vuosittilasto jalostuspohja	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
tehollinen populaatio	13 (54%)	13 (50%)	13 (50%)	12 (50%)	12 (43%)	11 (50%)	14 (64%)	11 (61%)	8 (57%)	11 (55%)
uroksista käytetty jalostukseen	2 %	2 %	2 %	5 %	6 %	11 %	12 %	9 %	17 %	10 %
nartuista käytetty jalostukseen	4 %	6 %	11 %	14 %	11 %	10 %	10 %	15 %	25 %	28 %

Taulukossa 9 on myös arviot siitä, kuinka suurta osaa uroksista ja nartuista on käytetty jalostukseen sukupolven aikana. Nuorimpien koirien osalta voidaan todeta, että joitakin niistä voidaan vielä käyttää jalostukseen myöhemmin. Koska Suomessa on teetetty viimeisten 10 vuoden aikana ainoastaan 2–5 pentuetta vuodessa, jalostukseen käytettyjen koirien määrä ei voi olla suuri. Sinänsä yksittäisten jalostuskoirien jälkeläismäärät eivät ole valtavan suuria ja keskenään erisukuisia koiria nousee koko ajan jalostukseen (Taulukot 4a–5b, Taulukko 7), mikä on rodun geenipohjan kannalta erittäin positiivinen asia. Tehollisen populaatiokoon kasvattamiseen nykyisestä tarvittaisiin pentuemäärän kasvattamista niin, että yhä useampi erisukuinen koira nousisi jalostuskäyttöön. Taulukosta 9 on nähtävissä, että tehollinen populaatiokokoa on hiljalleen nousussa heijastellen väljästi rekisteröintimäärien muutoksia viimeisten kymmenen vuoden aikana (Taulukko 1). Pentuemäärän kasvattaminen on kuitenkin haasteellista, koska pennut halutaan saada myytyä hyvin metsästäviin koteihin rodun monipuolisten käyttötaipumusten turvaamiseksi.

4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa

Pitkäkarvaisen saksanseisojan kanta Saksassa on vakiintunut. Rekisteröintien määrä on perinteisesti vaihdellut 500–600 pennun välillä, mutta ollut viimeisten viiden vuoden aikana hiukan tavanomaista alhaisempi (Taulukko 10).

Taulukko 10. Pitkäkarvaisen saksanseisojan rekisteröinnit Saksassa 1994–2024 (Zuchtbuch Deutsch Langhaar, 1994–2019; Bosse, Ines, 2025).

Vuosi	Rekisteröinnit yht.	Pentueita
1994	693	104
1995	570	94
1996	623	96
1997	517	79
1998	604	91
1999	633	99
2000	606	91
2001	652	89
2002	701	101
2003	612	94
2004	625	95
2005	630	97
2006	551	85
2007	618	91
2008	617	98
2009	541	83
2010	587	87
2011	548	83
2012	568	85
2013	478	74
2014	579	89
2015	506	80
2016	553	82
2017	520	79
2018	432	62
2019	536	76
2020	566	80
2021	581	92
2022	468	70
2023	374	52
2024	363	55

Saksassa pitkäkarvaisen saksanseisojan rotujärjestön (Deutsch-Langhaar-Verband) alaisuudessa toimii 16 alueellista jalostusyhdistystä (Zuchtvereine). Nämä alueelliset yhdistykset toimivat varsin itsenäisesti rotujärjestön johtokunnassa ja vuosikokouksessa valtakunnallisesti sovittujen sääntöjen mukaan. Joka alueyhdistyksellä on oma hallitus sekä jalostusneuvojat. Rotujärjestöllä on yksi valtakunnallinen rotukirjanpitäjä, joka laatii kaikkien pitkäkarvaisten rekisterikirjat. **Alueyhdistyksistä tuotteliaimpia pentujen suhteen ovat olleet DL Gruppe Weser-Ems, Süddeutscher Club Langhaar, DL Gruppe Nord West ja DL Gruppe Osnabrück, keskimäärin hieman yli tai alle 10 pentuetta/vuosi.** (Zuchtbuch Deutsch-Langhaar, 1994–2019; Deutsch-Langhaar-Mitteilungen, 1995–2025)

Rekisteröintimäärät ovat olleet poikkeuksellisen alhaiset viimeisten kahden vuoden aikana, mutta rotujärjestön puheenjohtajan mukaan vuosi 2025 näyttää jo paremmalta (Bruhn, Stephan, 2025). Rodun kysyntä on kuitenkin pysynyt hyvänä (Wennemer, Andreas, 2025).

Rotujärjestön jalostusuroslistalle pääsee uros, jolla on A-C lonkat, luonne kunnossa, koetulos vähintään VJP- ja HZP-kokeista ja joka on osoittanut petoeläinkovuutensa sekä taipumuksensa ajaa jänistä

haukkuen. Lisäksi sen ulkomuodon on oltava vähintään g/g/g eli rotutyypin, rakenteen ja karvapeitteen osalta vähintään hyvä/hyvä/hyvä. Myös nartut saavat jalostuskelpoisuuden samoilla näytöillä. Yli 10-vuotiasta urosta ja yli 8-vuotiasta narttua ei saa enää käyttää jalostukseen ([Zuchtordnung Deutsch-Langhaar, 2025](#)). **Saksalaisista kokeista on koottu tietoa liitteeseen 1** (Liite 1). **Voimassa oleva jalostusuroslista julkaistaan sähköisessä muodossa rotujärjestön Internet-sivuilla, missä sitä päivitetään säännöllisesti.** Vuonna 2025 marraskuussa jalostusuroslistalla oli yhteensä 193 pitkäkarvaista saksanseisojaurosta. Näistä kaikki olivat lonkistaan A tai B. Suurin osa nuoremmista uroksista oli kuvattu myös kyynärnivelistään ja olkanivelistään. Jalostukseen ei saa käyttää koiraa, jolla on havaittu OC tai OCD, eikä koiraa, jonka kyynärnivellausunto on huonompi kuin 0/1. Vuodesta 2023 kaikki jalostuskoirat on tarkastettu myös silmistään. Lievää pistemäistä posteriori polaarista kaihia sairastavaa koiraa saa käyttää jalostukseen terveen partnerin kanssa (ks. 4.3.1 Harmaakaihi alla). ([Deutsch-Langhaar-Verband, 2025](#); [Zuchtordnung Deutsch-Langhaar, 2025](#))

Yhden uroksen elinikäinen jalostuskäyttö on vuoden 2001 vuosikokouksen päätöksellä rajoitettu yhteensä 12 pentueeseen, mukaan lukien ulkomaisten narttujen astutukset ([Deutsch-Langhaar Mitteilungen Nr 166, 2001](#)). Uroksella ei yhden kalenterivuoden aikana saa olla enempää kuin 4 astutusta. Poikkeuksena jalostusoikeuden saamisen jälkeiset 12 kuukautta, joiden aikana urosta saa käyttää ainoastaan 3 kertaa jalostukseen ([Zuchtordnung Deutsch-Langhaar, 2025](#)).

Saksassa keskusteltiin 2000-luvulla paljon rodun geenipohjan laajuudesta ja jalostuskoirien mahdollisimman monipuolisesta käytöstä. Muutaman erityisen hyviä käyttötaipumuksia ja luonnetta periyttäneen uroksen runsas jalostuskäyttö näkyy selkeästi rodun kannassa ja jalostuskoirien taustoissa tänä päivänä. Saksassa sukusiitosaste on ollut varsin alhainen käytetyissä jalostusyhdistelmissä. Varsinaista linjajalostusta ei ole tietoisesti käytetty kuin poikkeustapauksissa. Yhdistelmät, joissa sukusiitosaste on 0 tai hyvin lähellä 0:aa kuuden sukupolven mukaan laskettuna, ovat yleisiä. Suunta on kohti monipuolisempaa jalostuskoirien käyttöä, mitä myös jalostusneuvonnan ja jalostuskoirien käytön rajoitusten avulla pyritään edistämään. ([Deutsch-Langhaar Mitteilungen, 2000–2025](#); [Wennemer, Andreas, 2025](#))

Itävalta, Tšekki, Sveitsi

Rotu on suosittu Itävallassa ja Tšekin tasavallassa. Saksan, Itävallan ja Tšekin välillä on perinteisesti ollut varsin paljon yhteistyötä, mm. vuosittaiset yhteiset Internationaler VGP -metsästyskokeet. **Itävalta ja Tšekki ovat perinteikkäitä pitkäkarvamaita. Sveitsissä rodun kanta on hyvin pieni. Alla pitkäkarvaisen saksanseisojan rekisteröintimäärät Itävallassa vuosina 2018–2024. Rekisteröintimäärät vaihtelevat jonkin verran ja olivat kahden huippuvuoden jälkeen (2022–2023) hiukan aiempaa pienemmät vuonna 2024 (Taulukko 11).**

Taulukko 11. Rekisteröintimäärät Itävallassa 2018–2024 ([Pelzmann, Nathalie, 2025](#)).

Vuosi	Urokset kpl	Nartut kpl	Yhteensä kpl
2018	49	38	87
2019	38	46	84
2020	40	46	86
2021	27	25	52
2022	58	73	131
2023	56	73	129
2024	37	33	70

Sveitsissä ja joillakin alueilla Itävallassa metsästys painottuu selvästi Saksaa enemmän jälkityöhön saksanhirven, metsäkauriin ja gemssin verijäljellä. Toisaalta Itävallan alavammilla alueilla on erinomaiset pienriistakannat ja aktiivista pienriistan metsästystä. Itävallan ja Sveitsin jalostuskoirilta vaadittavat käyttökokeet ovat samankaltaiset saksalaisten käyttökokeiden kanssa. Jalostukseen

käytettäviltä koirilta vaaditaan lonkkakuvaus ja rekisteröinnin raja-arvona on lonkkakuvaustulos C. Itävallassa ja Sveitsissä tilanne on lonkkaterveyden osalta samankaltainen kuin rodun emämaassa Saksassa. Itävallalaisia koiria on käytetty jonkin verran jalostukseen Saksassa ja saksalaisia koiria runsaasti Itävallassa. Saksalaiset arvostavat itävallalaisia koiria muualla kuin Saksassa kasvatetuista pitkäkarvaisista eniten. Sveitsissä on erittäin pieni pitkäkarvaisen saksanseisojan kanta, pääosin tuontikoiria Itävallasta ja Saksasta. **Sveitsissä rekisteröidään vain noin 10 pentua vuodessa ja näistä valtaosa on tuontikoiria.**

Tšekin tasavallassa vesityöskentelyä arvostetaan rodun emämaata vähemmän, mikä näkyy mm. kansainvälisen VGP:n koetuloksista. Toisaalta tšekkiläisiltä koirilta vaaditaan erinomaiset pelto-ominaisuudet. **Alla pitkäkarvaisen saksanseisojan rekisteröintimäärät Tšeikeissä vuosina 2020–2024. Myös Tšeikeissä rekisteröintimäärät vaihtelevat. Vuoden 2024 rekisteröintimäärät olivat poikkeuksellisen alhaiset, kun 8 astutuksesta kolme jäi tyhjäksi. Vuonna 2025 pentumäärä on taas nousussa ja tullaan ylittämään 60 rekisteröintiä (Dolezalova, Lucie, 2025). Rotujärjestön pitkäaikaisen puheenjohtajan Jiri Kecin mukaan rekisteröintimäärät ovat pitkällä aikavälillä vaihdelleet 50–70 rekisteröinnin välillä (Kec, Jiri, 2025).**

Taulukko 12. Rekisteröintimäärät Tšeikeissä 2020–2024 (Dolezalova, Lucie, 2025).

Vuosi	Pentueet kpl	Urokset kpl	Nartut kpl	Yhteensä kpl
2020	11	53	40	93
2021	13	61	39	100
2022	8	29	41	70
2023	6	26	27	53
2024	5	18	19	37

Suomalaisten jalostuksellinen yhteistyö Tšekin ja Itävallan kanssa on ollut viime vuosina aktiivista. Molemmista maista on tuotu pentuja ja niitä on jo noussut Suomessa jalostuskoirien joukkoon. Molemmissa maissa on vielä löydettävissä saksalaisiin koiriin nähden erisukuisia koiria. Tšekin tasavallan jalostusuroslistalla oli 23 urosta ja Itävallan jalostusuroslistalla 29 urosta marraskuussa 2025. Näihin koiriin on kuitenkin tutustuttava huolella ennen jalostuskäyttöä, koska etenkin luonteesta ei saa riittävää kuvaa pelkän jalostusuroslistauksen avulla. Int. VGP-kokeisiin osallistuneiden tšekkiläisten koirien joukossa on ollut joitakin epätyypillisen pehmeäluonteisia yksilöitä. **Saksanseisojakerhon rotuyhteyshenkilöltä ja suomalaiselta rodun maailmanliiton varapuheenjohtajalta löytyy hyvät kontaktit sekä Tšekin tasavaltaan että Itävaltaan.**

Itävallassa pitkäkarvaisella saksanseisojalla on oma rotujärjestö, Sveitsissä rotu kuuluu samaan rotujärjestöön muiden seisotarotujen kanssa ja Tšeikeissä rotu kuuluu münsterinseisojien kanssa samaan rotujärjestöön. Itävalta, Sveitsi ja Tšekki kuuluvat pitkäkarvaisen saksanseisojan maailmanliiton perustajajäseniin. (Gottwald, H., 2000; Tobolik, E. ja Kern, H., 1996; Deutsch-Langhaar-Mitteilungen, 1995–2025; Methfessel, M., 2000; Schmidt, J., 2010; Pelzmann, N., 2025; Bänninger, R. 2010, 2014 ja 2025; Klub dlouhosrstych oharu; Österreichischer Deutsch Langhaar Klub)

Tanska

Tanska on noussut 2010-luvulta lähtien merkittäväksi pitkäkarvamaaksi määrätietoisen jalostustyön, aktiivisen kansainvälisen jalostuksellisen yhteistyön ja koejärjestelmän muutosten ansiosta. Tanskassa on suhteellisen vahva käyttökoirakanta. Ensimmäiset pitkäkarvaiset saksanseisojat tulivat Tanskaan jo 1800-luvun alussa. Nykyinen kanta on lähtenyt kasvamaan 1970-luvulta lähtien. **Alla pitkäkarvaisen saksanseisojan rekisteröintimäärät Tanskassa vuosina 2001–2024 (Kaavio 1).**

Kuten alla olevasta kaaviosta on nähtävissä, pitkäkarvaisen saksanseisojan rekisteröintimäärä on vaihdellut Tanskassa varsin paljon vuosien välillä. Vuosi 2023 oli ennätyksellisen heikko, mutta sen

jälkeen rekisteröintiluvut ovat olleet taas elpymässä. Trendi kaikkien saksanseisojien rekisteröinneissä on kuitenkin ollut laskeva, johtuen osaltaan Tanskan muuttuneesta maanviljelykulttuurista ja pienriistan heikentyneistä elinolosuhteista. Aikaisemmin seisojien kanssa metsästettiin Tanskassa pääasiassa aukeassa maastossa pelloilla. Nykyaikainen maatalous on kuitenkin johtanut siihen, että rusakko- ja peltopyykannat ovat vähentyneet rajusti. Tämän vuoksi nykyään metsästetään yleisimmin metsissä ja nummilla ja tarvitaan enemmän taipumuksiltaan monipuolisia koiria.

Kaavio 1. Rekisteröintimäärät Tanskassa 2001–2024 (Lundhoj, Carsten, 2025).

Tanskassa rodun oma rotujärjestö on asettanut rodun jalostukselle selkeät tavoitteet, jotka noudattavat maailmanliiton linjauksia. Tanskan kennelkeskusjärjestö rekisteröi kuitenkin kaikki syntyvät pitkäkarvapentueet, myös ne, jotka eivät täytä rotujärjestön asettamia tavoitteita. Kaikki tanskalaiset pitkäkarvaharrastajat eivät ole rotujärjestön jäseniä.

Tanskalaista koirakantaa vahvistetaan vuosittain sekä astutuksilla ulkomaisten jalostusurosten kanssa että tuonneilla. Alun perin kaikki tanskalaiset pitkäkarvaiset olivat saksalaista alkuperää, mutta pitkäkarvaisia on tuotu Tanskaan myös Hollannista ja Tšekin tasavallasta. Tšekin tasavallasta tuodut koirat ovat tuoneet positiivista vaikutusta esim. karvapeitteen laadun ja metsästyshalun osalta. Rotujärjestö pitää osaa hollannintuonneista valitettavina. Tanskan kennelkeskusjärjestö kutsui vuonna 2005 kaikki hollannintuonti Xilloe v.d. Kreppelse Heiden tanskalaiset jälkeläiset erityiseen ulkomuototarkastukseen, koska näiden koirien rotupuhtaudesta oli esitetty vahvoja epäilyjä. Jälkeläiset olivat omistajiensa mukaan myös käyttöominaisuuksiltaan puhdasrotuisista pitkäkarvaisista poikkeavia: niiltä puuttui vesityöskentelyominaisuuksia, niillä oli heikot noutotaipumukset ja ne olivat vaikeasti koulutettavia (Lundhoj, Carsten, 2026). (Muokattu 17.3.2026) Tanskan kennelkeskusjärjestön tarkastukseen saapui 22 koiraa 36:sta Xilloe v.d. Kreppelse Heiden jälkeläisistä. Kaksi ulkomuototuomaria arvioi koirat. He eivät löytäneet merkkejä sekarotuisuudesta (DNA-testit eivät tuolloin vielä olleet käytettävissä), mutta totesivat koirissa olevan niin vakavia ulkomuodollisia puutteita mm. liian pienen koon (5–15 % alle rotumääritelmän ehdottoman alarajan) ja epätyypillisen pään osalta, että ne eivät vastaa rotumääritelmää. Jälkeläisissä on myös esiintynyt värivirheitä, mm. valkoisia päitä. Asia johti toimenpiteisiin niin, että Tanskan kennelkeskusjärjestön hallitus lähetti kaikille kyseisen koiran jälkeläisten omistajille ja niillä kasvattaneille kirjeen, jossa kehoitettiin vakavasti harkitsemaan näiden koirien jättämistä kasvatus toiminnan ulkopuolelle. Näillä koirilla kasvattaneet eivät enää ole Tanskan rotujärjestön jäseniä. (Lundhoj, Carsten, 2010; 2026)

Lonkkavian esiintyminen on Tanskassa onnistuttu minimoimaan onnistuneen jalostusvalinnan avulla. Rotujärjestön suosituksen mukaan jalostukseen käytetään siellä ainoastaan A- ja B-lonkkaisia

vanhempia, joiden jalostusindeksi on HD:n suhteen vähintään 100. Sukusiitosaste on suositelluissa siitosyhdistelmissä korkeintaan 3,25 %. Rotujärjestö toimii aktiivisesti rodun säilyttämiseksi metsästäjien käsissä. Tämän hetken tärkeimpänä tavoitteena maan rotujärjestö pitää rodun harrastajien aktivoimista käyttökokeisiin ja näyttelyihin. Jalostukseen suositeltavilta koirilta vaaditaan hyväksytysti suoritettu käyttökoe ja vähintään 2. palkinto näyttelystä. **Tanskan käyttökokeita on aktiivisesti muutettu saksalaisten kokeiden suuntaan viimeisten 15 vuoden aikana. Suuri muutos tuli voimaan vuoden 2026 alusta, kun Tanskassa aletaan järjestää Saksan metsästyskoirayhdistyksen sääntöjen mukaisia VJP-, HZP- ja VGP-kokeita. Saksan koesäännöt on käännetty tanskaksi, ja Tanskassa on jo koulutettu tuomareita uuden järjestelmän mukaisten kokeiden arvioimiseen. Tanskan vanhan koejärjestelmän mukaisista kokeista on tietoa liitteessä 2 (Liite 2).**

Noin 20–30 pitkäkarvaista saksanseisoojaa osallistuu vuosittain Tanskan kennelkeskusjärjestön koiranäyttelyihin. **Rotujärjestön erikoisnäyttelyyn on viime vuosina osallistunut noin 30 koiraa. (Lundhoj, Carsten, 2025 ja 2010; Hansen, Bent, 2000 ja 2010)**

Tanska kuuluu pitkäkarvaisen saksanseisoojan maailmanliiton perustajajäseniin. Tanskalaiset ovat sitoutuneet maailmanliiton tavoitteisiin ja he osallistuvat aktiivisesti maailmanliiton toimintaan. **Tanskalaisia koirakoita on viime vuosina osallistunut lähes joka vuosi Saksan ikäluokkakatselmukseen Schorlemer HZP -kokeeseen, ja Tanska on onnistunut kokoamaan joukkueen kerran myös Int. VGP-kokeeseen. Vuonna 2025 tanskalainen ohjaaja voitti Schorlemer HZP -kokeen Saksasta pentuna tuodulla koiralla, vuonna 2023 tanskalainen ohjaaja tuli toiseksi Saksasta pentuna tuodulla koiralla.**

Hollanti

Hollannissa on varsin suuri pitkäkarvaisen saksanseisoojan kanta, mutta rotu on jakaantunut. Ainoastaan osa rodun harrastajista harrastaa monipuolisesti metsästystä ja osa heistä käy Saksan puolella metsästyskokeissa. Osa rodun harrastajista harrastaa vain näyttelyitä, osa käyttää koiransa ainoastaan monipuolisessa noutokokeessa, osa harrastaa yksinomaan tai pääasiassa kenttäkilpailuja (Broekhuis, Herman, 2005 ja 2014; Drost, Yme, 2025). **Hollannin käyttökokeista on koottu lisätietoa liitteeseen 2 (Liite 2).**

Alla pitkäkarvaisen saksanseisoojan rekisteröintimäärät Hollannissa vuosina 2020–2024. Tilastossa ovat kaikki Hollannin kennelkeskusjärjestö Raad van Beheerin rekisteröimät pennut.

Taulukko 13. Rekisteröintimäärät Hollannissa 2020–2024, *vuoden 2025 osalta joulukuun alun tilanteen mukainen luku (Drost, Yme, 2025_2; Raad van Beheer).

Vuosi	Yhteensä kpl
2020	145
2021	192
2022	113
2023	93
2024	50
2025	66*

Osa hollantilaisista kenttäkilpailukoirista on erkaantunut ulkomuodollisesti ja käyttöominaisuuksiltaan jo varsin pitkälle rotumääritelmästä ja rodun alkuperäisistä jalostustavoitteista. Toisaalta osalla hollantilaisesta rodun harrastajakunnasta on paljon yhteistyötä Saksaan päin, mm. saksalaisia jalostusuroksia on viime vuosina käytetty paljon Hollannissa ja saksalaisia pentuja on ostettu Hollantiin. (Periodiek verslag, Nederlandse Vereniging Langhaar, 2000–2009; Broekhuis, Herman, 2005 ja 2014; Drost, Yme, 2025).

Hollannissa on perinteisesti ollut vain yksi pitkäkarvaisen saksanseisajan rotujärjestö, Nederlandse Vereniging Langhaar (NVL). Vuonna 2022 ristiriidat yhdistyksen jäsenistön kesken kärjistyivät kuitenkin voimakkaasti. Uudistusmielinen hallitus ja jalostustoimikunta yrittivät saada muutoksia aikaan ja puuttuivat useiden kasvattajien toimintaan, kun pentueita teetettiin koirilla, joilta puuttui terveystarkastuksia ja E-lokus DNA-testejä (ks. alla). Lopputuloksena koko rotujärjestön hallitus ja jalostustoimikunta erosivat ja perustivat uuden rotujärjestön, jonka nimeksi tuli Duitse Langhaar Club (Drost, Yme, 2025). Hollannin kennelkeskusjärjestö Raad van Beheer virallisti uuden rotujärjestön aseman vuonna 2023. Tällä hetkellä Hollannissa on siis kaksi virallista pitkäkarvaisen saksanseisajan rotujärjestöä.

Uusi rotujärjestö Duitse Langhaar Club laati jalostusohjesäännön, jonka mukaista toimintaa edellytetään jäsenkasvattajilta rotujärjestöstä erottamisen uhalla. Jalostukseen käytettäviltä koirilta vaaditaan lonkkakuvaustulos, ECVO-silmätarkastus sekä DNA-tutkimustulokset E-lokukseen ja kilpirauhassyövään osalta. Lisäksi suositellaan kyynärnivel- ja olkanivelkuvausta. Jalostusohjesäännössä on tarkkaan määritelty, millaiset yhdistelmät sallitaan ja millaisia ei sallita. Esim. lonkkien osalta A x C on sallittu, samoin B x B, mutta C:tä huonompia ei saa käyttää jalostukseen. Kyynärniveltuloksen 1 saanutta koiraa voi käyttää ainoastaan terveeksi todetun partnerin kanssa. Olkatuloksen tulkinnanvarainen tai sairas saanutta koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Kaihin osalta ”muu vähämerkityksinen kaihi” -löydöksen saanutta koiraa saa käyttää jalostukseen. E-lokukseen osalta ainoastaan värivirheelleelista vapaita EE-koiria saa käyttää jalostukseen. Kilpirauhassyöpää kantavan (AR) koiran saa yhdistää ainoastaan terveen (RR) koiran kanssa (Duitse Langhaar Club, 2025). Nämä kaksi viimeksi mainittua ongelmaa sekä silmätautiin osalta glaukooma ovat sellaisia, joita on tullut esiin ainoastaan hollantilaislinjaisissa koirissa (tiedot pitkäkarvaisen saksanseisajan maailmanliiton kokouksista 2010–2025). Mahdollisina syinä ovat epäillyt roturisteytykset 1980-luvun lopulla sekä 1990-luvun alussa sekä aiemmin Hollannissa yleisesti käytetty korkea sukusiitos (Nijburg, Ewart, 2009; Hoefsloot, Hans, 1996; Broekhuis, Herman, 2014; Lundhoj, Carsten, 2026). (Lisätty 17.3.2026)

Vanhan rotujärjestön Nederlandse Vereniging Langhaarin jalostusohjesäännön mukaan värivirheeseen kantajia eli e/E-koiria saa edelleen käyttää jalostukseen (Deutsch-Langhaar Weltverband 2026). Lisäksi vanha rotujärjestö on ollut kyvyttöön puuttumaan jäsenkasvattajien rikkomuksiin, jotka ovat jatkuneet edelleen: jalostukseen on käytetty rotumääritelmän vastaisia liian pieniä koiria, sekä koiria, joilta puuttuu vaadittuja terveystutkimustuloksia tai E-lokus DNA-testi. Lisäksi maailmanliitossa paheksutaan Saksassa jalostuskiellon luonteen vuoksi saaneen uroksen (Hannes vom Kiekenbruch) ja sen jälkeläisten jalostuskäyttöä Hollannissa. Myös Hanneksen jälkeläiset on suljettu jalostuksesta Saksassa. NVL:n holtittomuuden vuoksi hollantilaislinjaisten koirien ongelmat ovat levinneet myös muihin maihin aiheuttaen ongelmia jalostuksellisessa yhteistyössä. (Deutsch-Langhaar Weltverband 2026_2) (Lisätty 17.3.2026)

Pitkäkarvaisen saksanseisajan maailmanliitto käynnisti jo vuonna 2023 prosessin, jonka tavoitteena oli erottaa Hollannin edustaja Nederlandse Vereniging Langhaar maailmanliitosta rotumääritelmän vastaisen ja terveyden osalta vastuuttoman jalostustoiminnan sekä Saksassa jalostuskieltoon asetetun uroksen jälkeläisten jatkuvan jalostuskäytön vuoksi (Deutsch-Langhaar Weltverband 2023, 2024 ja 2025). Maaliskuussa 2026 Hollanti erotettiin virallisesti pitkäkarvaisen saksanseisajan maailmanliitosta (Deutsch-Langhaar Weltverband 2026_2). (Muokattu 17.3.2026)

Värivirheelliset pitkäkarvaiset saksanseisajat Hollannissa ja hollantilaissukuisten koirien jälkeläisissä muualla maailmassa

Hollannissa syntyi 1990-luvun puolivälistä vuoteen 2009 lähes 30 värivirheellistä pentua (Raad van Beheer 1995–2009). Tällaisia pentuja syntyi hollantilaissukuisista pitkäkarvaisista saksanseisajista paitsi Hollannissa (Hoefsloot, Hans, 1998; Raad van Beheer, 1995–2009) myös muualla maailmassa 1990-luvun puolivälin jälkeen. Pennut ovat olleet kokokeltaisia, keltavalkoisia, oranssinpunaisia tai oranssinpunavalkoisia. Myös lähes kokonaan tai kokonaan valkoisia pentuja on syntynyt (Hoefsloot,

Hans, 1998; Raad van Beheer, 1995–2009). Hollannissa asiaa on tutkittu ja alkuperäisiä, 1990-luvun puolivälin värivirheitä jäljitetty tiettyihin koirayksilöihin ja -sukuihin (Hoefsloot, Hans, 1996). Vuonna 2009 tehtiin uusi selvitys siihenastisten värivirheellisten koirien sukutaustoista (Nijburg, Ewart, 2009). Molempien selvitysten jälkeen on selvää, että värivirheelliset pennut ovat syntyneet hollantilaissukuisista vanhemmista. Hollantilaiset pitkäkarvaharrastajat puhuvat itse epäilyistä, että Hollannissa olisi tehty luvattomia roturisteytyksiä 1980-luvulla. On puhuttu settereistä mahdollisina värivirheiden lähteinä. Mitkään rodun 1800-luvun syntyhistoriaan pohjautuvat tekijät eivät missään tapauksessa riitä selittämään näin suurta värivirheellisten pentujen määrää yhtäkkisesti 1990-luvun puolivälistä lähtien.

Nykyään on geenitestejä, joiden avulla voidaan selvittää, mitä värejä kukin koirayksilö pystyy periyttämään jälkeläisilleen. Tutkija Sheila Schmutzin mukaan puhdasrotuiset pitkäkarvaiset saksanseisojat ovat geneettisesti sellaista muotoa, että ne eivät voi periyttää kelta- tai punavärisiä pentuja, eli ne ovat E-lokuksen suhteen homotsygoottisia vallitsevan alleelin suhteen: E/E (Schmutz, Sheila, 2009 ja 2025). E-lokuksen geenitesti on ollut käytettävissä vuodesta 2009 lähtien ja Hollannissa on kannustettu pitkäkarvaisen saksanseisojan omistajia geenitestin käyttöön ennen koirien jalostuskäyttöä (Melchior, Marielle 2009). Värivirhegeeniä kantavia e/E-koiria saa kuitenkin Hollannissa käyttää edelleen jalostukseen vanhan rotujärjestön Nederlandse Vereniging Langhaar jäsenistön keskuudessa (Deutsch-Langhaar Weltverband, 2026), vaikka rodun maailmanliitto on painostanut puuttumaan asiaan ja rotujärjestö NVL on tämän useaan otteeseen luvannut tehdä. Muun muassa vuonna 2014 luvattiin, että värivirhegeeniä kantavien koirien käyttö loppuisi vuoden 2018 alkuun mennessä (Broekhuis, H., 2014).

Ongelma oli alun perin selkeästi hollantilainen, mutta hollantilaissukuisten koirien levittyä maailmalle siitä on tullut myös kansainvälinen kysymys. Suomessa syntyi värivirheellinen, kokonaan keltainen pentu hollantilaissukuisista vanhemmista vuonna 2008. Pentu rekisteröitiin FIN-rekisteriin normaalisti virheellisellä värikoodilla: kuloa (KoiraNet). Rotuyhteyshenkilö neuvoi kasvattajia välttämään hollantilaislinjaisia koiria, jotta kansainvälinen jalostuksellinen yhteistyö ei vaarantuisi. Tämä johtuu siitä, että saksalaiset ja saksalaisten johdolla maailmanliitto pitää hollantilaisia linjoja, joista on tullut värivirheellisiä koiria, rotumääritelmän vastaisina (Esim. Deutsch-Langhaar Weltverband, 2024_2; Schmiege, Leonhard, 2015). Saksassa rotujärjestö hyväksyy erikseen jokaisen jalostuskoiran ja valvoo tiukasti jalostusyhdistelmiä (Deutsch-Langhaar-Verband, Zuchtordnung). Rangaistukset ovat myös tiukkoja: vuonna 2015 saksalainen jalostusuro poistettiin Saksan jalostusuroslistalta (eli sen jalostuskäyttö loppui tähän), koska sen oli ohjeiden vastaisesti annettu astua hollantilainen narttu, joka oli värivirheitä tuottaneista linjoista ja kantoi värivirhegeeniä (Schmiege, Leonhard, 2015).

Kun pitkäkarvaisen saksanseisojan maailmanliitto perustettiin vuonna 2010, Suomi sitoutui jäseneksi liittyessään maailmanliiton tarkoituksen mukaisesti edistämään puhdasrotuisten pitkäkarvaisten saksanseisojien jalostusta ja rodun monipuolisten taipumusten ylläpitämistä (Deutsch-Langhaar Weltverband, 2010). Suomen osalta kyseinen vakuutus oli helppo tehdä, koska Suomessa ei tuossa vaiheessa ollut lainkaan hollantilaislinjaisia koiria jalostuskoirien joukossa (KoiraNet). Tanska sen sijaan testautti kaikki jalostuskoirat E-lokuksen geenitestillä ja jalostusta luvattiin jatkaa ainoastaan E/E-koirilla rotujärjestön jäsenistön keskuudessa.

Pitkäkarvaisen saksanseisojan maailmanliitto suhtautuu erittäin kriittisesti värivirhettä kantavien koirien käyttöön jalostuksessa. Jäsenmaista Saksassa, Itävallassa ja Tšekinissä ei ole koiria hollantilaisista linjoista, joissa värivirhettä on esiintynyt. Tanskassa kaikki hollantilaisista linjoista polveutuvat jalostuskoirat testattiin ennen maailmanliittoon liittymistä värivirheen suhteen ja ne olivat puhtaita, eikä uusia hollantilaislinjaisia koiria ole tuon jälkeen käytetty jalostukseen Tanskan rotujärjestön jäsenistön keskuudessa (Lundhøj, Carsten, 2026 ja Deutsch-Langhaar Weltverband, 2025). Tanska on myös pitänyt huolen, että uusia hollantilaislinjaisia tuonteja on rotujärjestön puitteissa vältetty (Deutsch-Langhaar Weltverband, 2025; Lundhøj, Carsten, 2026).

Nykyään eri kaupalliset yritykset tarjoavat laajaa valokoomaa erilaisia DNA-testejä kasvattajien ja koiranomistajien käyttöön. Esimerkiksi Embark tarjoaa testiä, jolla pystyy määrittelemään, mitä rotuja koirayksilön genomista löytyy. Testissä hyödynnetään SNP-Microarray -tekniikkaa (Embark 2026). Ruotsissa ja Hollannissa on testattu hollantilaislinjaisia koiria Embark-genomitestillä. Kaksi hollantilaislinjaista koiraa ovat testin mukaan sekarotuisia, sisältäen pitkäkarvaisen saksanseisajan lisäksi mm. englanninsetteriä ja lyhytkarvaista saksanseisojaa, vaikka näitä ei näy sukutaulussa. Toisaalta testatun tšekkiläistanskalaisen koiran tulos oli 100 % pitkäkarvainen (Embark 1, 2 ja 3, 2025). Embarkin ja muiden kaupallisten yritysten genomitestit eivät ole Suomen Kennelliiton hyväksymiä virallisia testejä (Kaasalainen, Hanna 2025). Pohjoismaisen kennelunionin (PKU) tieteellinen toimikunta linjasi vuonna 2023, ettei kaupallisia genomitestejä voi käyttää määrittämään FCI:n vaatimaa kolmen sukupolven rotupuhtautta, eikä rodun määrittämiseen. Toimikunta totesi myös, että tietyn rodun voidaan olettaakin osoittavan useammasta rodusta peräisin olevaa geneettistä vaihtelua erityisesti, jos kyse on kehitykseltään nuoremmista roduista, roduista, joilla on avoimet rotukirjat tai roduista, joissa on tehty lähimenneisyudessa risteytyksiä (Pohjoismaisen kennelunionin tieteellinen toimikunta, 2023). Yksi rotutestejä tarjoava laboratorio oli vastannut PKU:lle, ettei testin perusteella voida ilman sukutaulun varmistusta sanoa, kuinka monta sukupolvea taaksepäin viimeisin risteytyminen on ollut. Rotujen väliset sukulaisuussuhteet vaikuttavat myös testien tulkintaan. Lähisukuisten rotujen välillä on ylipäänsä enemmän yhtymäkohtia kuin roduissa, joiden taustat ovat kauempana toisistaan (Kaasalainen, Hanna, 2025).

Kuitenkin molempien Embark-testin sekarotuisiksi määrittelemän koiran sukutaulusta löytyy värivirhettä kantavia ja värivirhettä periyttäneitä koiria 6 polven sukutaulusta (Raad van Beheer, KoiraNet, SKK Hunddata). Toisaalta tšekkiläistanskalaisen Embark-testin 100 % pitkäkarvaiseksi saksanseisojaksi määritellyn koiran sukutaulussa ei ole värivirhettä kantaneita tai periyttäneitä koiria (KoiraNet, Langhårsklubbens Database, 2026, Klub dlouhosrstych oharu, 2026).

Värivirhe on huomiota herättävän näkyvä virhe hollantilaissukuisissa koirissa. Huolta herättää kuitenkin myös se, että Hollannissa on tullut esiin pitkäkarvaisella saksanseisojalla sairauksia, joita ei muualla tunneta. Esimerkiksi kilpirauhassyöpä on esiintynyt hollantilaisissa pitkäkarvaisissa. Sairaus saattaa edetä nopeasti ja johtaa jopa koiran kuolemaan jo nuorena. Kilpirauhassyöpään on kehitetty geenitesti, jonka avulla Hollannissa yritetään vastustaa sairautta (Croojimans, Rickhard, 2021). Mm. juuri tämän geenitestin tulosten puuttumista on ollut Hollannin vanhan rotujärjestön piirissä kasvatetuissa pentueissa (Deutsch-Langhaar Weltverband, 2026_2). Toisaalta uusi rotujärjestökin sallii kantajien käytön jalostuksessa (Duitse Langhaar Club, 2025). Hollannissa pitkäkarvaisilta saksanseisojilta vaaditaan lisäksi silmätarkastuksissa testi glaukooman esiasteiden havaitsemiseksi (Duitse Langhaar Club, 2025). Glaukooma eli silmänpainetauti on koiralle kipua aiheuttava vakava silmäsairaus (Evidensia, 2026). Suomessa ei ole tullut esiin kilpirauhassyöpää eikä glaukoomaa pitkäkarvaisella saksanseisojalla (KoiraNet, tiedot rotuyhteyshenkilöiltä 2000–2026). Kilpirauhassyöpää tai glaukoomaa ei ole myöskään tullut esiin rodun emämaassa Saksassa (Wennemer, Andreas, 2026), eikä Tanskassa (Lundhoj, Carsten, 2026). Yhtenä mahdollisena vaikuttavana asiana sairauksien runsastumiseen Hollannin pitkäkarvakannassa on esitetty siellä aiemmin yleisesti käytettyjä erittäin korkeita sukusiitosasteita (Lundhoj, Carsten, 2026).

Suomessa ei vuoden 2008 jälkeen ollut pitkään aikaan hollantilaissukuisia jalostuskoiria ja suomalaisten kasvattajien urostiedustelut menivät Saksassa läpi ilman epärointiä. Urostiedustelut tehdään maailmanliiton vaatimuksesta yhdessä lähtömaan yhteyshenkilön kanssa ja Saksan rotujärjestön puheenjohtaja hyväksyy tai hylkää anomukset, muissa maissa maan yhteyshenkilö (Weltverband Deutsch-Langhaar 3, 2026). Yhtenä hylkäysperusteena Saksassa on viime vuosina ollut mm. Kreppelse Heide -kennelin koirat sukutaulussa, koska näistä sukulinjoista on tullut värivirheellisiä ja värivirhettä kantavia koiria sekä muutenkin ei-rotutyypillisiä koiria, ja saksalaiset suhtautuvat siksi niihin erittäin kriittisesti.

Hollantilaislinjaisten koirien (joilla on Hollannissa syntyneitä tai hollantilaisista koirista muualla maailmassa syntyneitä koiria 6 polven sukutaulussa) tuontia tai hollantilaislinjaisten urosten käyttöä Suomessa ei voida missään tapauksessa suositella lähitulevaisuudessa. Tähän vaikuttavat jo edellä mainitut sairaudet, joita meillä ei vielä ole. Kyseisistä sairauksista ainakin kilpirauhassyöpä periytyy resessiivisesti (Croojimans, Rickhard, 2021), joten jos hollantilaislinjaisia koiria tuodaan lisää, riski sairauden esiin tulolle myös Suomessa kasvaa. Hollannissa tehdään työtä sairauden karsimiseksi populaatiosta, mutta kantajia saa uuden rotujärjestönkin alaisuudessa käyttää jalostukseen (Duitse Langhaar Club, 2025). Lisäksi ei voi liikaa korostaa, että meillä on pieni rodun kanta ja olemme riippuvaisia kansainvälisestä jalostuksellisesta yhteistyöstä rodun vahvojen maiden Saksan, Itävallan, Tšekin ja Tanskan kanssa. Tanskan rotujärjestö on onnistunut tehokkaasti välttämään hollantilaislinjaisten koirien tuonnin 2010-luvulta lähtien, Saksaan, Itävaltaan tai Tšekkeihin niitä ei ole tuotu aiemminkaan (tiedot maailmanliiton vuosikokouksista). Tanskan rotujärjestö on päättänyt suositella, ettei tanskalaisia uroksia anneta jalostukseen hollantilaislinjaisille nartuille Hollannin rotujärjestön rikkeiden vuoksi (värivirhettä kantavat koirat ja Saksassa jalostuskieltoon asetetun uroksen jälkeläisten jalostuskäyttö) ja tiedottaa tästä internet-sivuillaan (Langhårsklubben, 2025). Asenne on samankaltainen myös Saksassa, ja maailmanliiton kokoontumisten perusteella myös Itävallassa ja Tšekeissä. Hollantilaislinjaisten koirien vaikutus Suomen pitkäkarvakantaan on siis syytä minimoida tulevaisuuden jalostusyhteistyön turvaamiseksi. (Sinisellä merkityt osuudet päivitetty 17.3.2026)

Ruotsi

Ruotsiin ensimmäiset pitkäkarvaiset saksanseisotat tuotiin vuonna 1976. Alkuvuosina koiria tuotiin sekä silloisen Länsi- että Itä-Saksan alueelta. Tämän jälkeen tuonteja oli vähän, paitsi naapurimaasta Norjasta. Vuosina 1994–2004 Ruotsissa rekisteröitiin keskimäärin 20 pentua vuodessa. Nykyään rotu on valitettavasti taantunut Ruotsissa. Vuonna 2025 Ruotsissa syntyi ainoastaan yksi 5 pennun pentue. Vuonna 2025 rodulla ei ollut omaa jalostusneuvojaa Ruotsissa, mutta uusi jalostusneuvoja Marie-Louise Åhsell aloitti tehtävässä vuoden 2026 alussa. (Hansson, K., 2004 ja 2005; Aldor, Agneta, 2025; Svenska Vorstehklubben, 2026)

Vain pieni osa Ruotsin koirakannasta käy käyttökokeissa ja näyttelyissä. Ruotsin käyttökokeista on koottu tietoa liitteeseen 2 (Liite 2). Käyttökokeissa käy vuosittain vain muutama pitkäkarvainen. Kaksi pitkäkarvaista saksanseisotaa on saavuttanut Ruotsissa käyttövalion arvon. (Hansson, K., 2004 ja 2005; Svenska Vorstehklubben, 2009; Hansson, K., 2022)

Ruotsi liittyi pitkäkarvaisen saksanseisotajan maailmanliittoon vuonna 2022. Ruotsalaiset ovat kuitenkin olleet hyvin passiivisia maailmanliitossa, mistä on aiheutunut ongelmia mm. tiedonkulussa. Ruotsin maaedustaja osallistui ensimmäisen kerran maailmanliiton kokoukseen Teamsin välityksellä joulukuussa 2025. Kansainvälisesti ruotsalaisten jalostuksellista yhteistyötä rasittavat nyt Norjasta tuodut hollantilaislinjaiset koirat sekä muutama suoraan Hollannista tuotu koira, joiden sukutaulussa on Saksassa jalostuksesta luonteen vuoksi suljettu Hannes vom Kiekenbruch. Hannes ja sen jälkeläiset on suljettu jalostuksesta Saksassa ja tätä päätöstä on kunnioitettava maailmanliiton jäsenmaissa. Ruotsalainen kasvattaja yritti löytää Hanneksen jälkeläiselle urosta maailmanliiton jäsenmaista, mistä seurasi kirjeenvaihto maailmanliiton puheenjohtajan, johtokunnan ja ruotsalaisen kasvattajan välillä. Maailmanliiton suomalainen varapuheenjohtaja oli tämän jälkeen yhteydessä Ruotsin jalostustoimikunnan puheenjohtajaan ja uuteen pitkäkarvaisen saksanseisotajan jalostusneuvojaan (virallisesti vasta vuoden 2026 alusta), jotka ymmärsivät tilanteen täysin. Jalostustoimikunnan puheenjohtaja osallistui tämän jälkeen maailmanliiton kokoukseen. Yhdessä todettiin tarve tiiviimmälle yhteistyölle ja paremmalle tiedonkululle. Ruotsista on tulossa edustaja vuoden 2026 Schorlemer-HZP kokeeseen ja maailmanliiton kokoukseen. (Aldor, Agneta, 2025_2; Åhsell, Marie-Louise, 2025)

Toistaiseksi jalostuksellinen yhteistyö Ruotsin kanssa voi olla riskialtista eli esimerkiksi ennen jalostusuroksen lupaamista ruotsalaiselle nartulle pitää olla yhteydessä rotuyhteyshenkilöön riskien selvittämiseksi.

Norja

Norjaan ensimmäiset pitkäkarvaiset saksanseisojat tuotiin 1980-luvun alussa Ruotsista. Norjan pitkäkarvakanta pohjautuu alun perin pitkälti ruotsalaisiin koiriin. Myöhemmin jalostuspohjaa on laajennettu saksalaisilla uroksilla pakastesperman välityksellä sekä 2000-luvulla etenkin tanskalaisten ja hollantilaisten koirien jalostuskäytön avulla. Hollannista, Tanskasta ja Isosta-Britanniasta on haettu erityisesti kenttäkilpailukoirien verta. Vuonna 2004 hankittiin pakastespermaa Isosta-Britanniasta kahdelta hollantilaisten kenttäkilpailukoirien jälkeläiseltä, jota käytettiin useille nartuille Norjassa. (Ulvestad, M., 2004; Ulvestad, M., 2005 ja Ulvestad, M., 2007)

2000-luvun alkupuolella valtaosa norjalaisista jalostuskoirista pohjautui hollantilaisiin kenttäkilpailukoiriin, mitä ei katsottu hyvällä pitkäkarvaisen saksanseisojan maailmanliitossa. Tämän jälkeen Norjan jalostustoimikunnan puheenjohtaja Kai Rune Johannessen teki töitä liennyttääkseen välejä rodun maailmanliittoon päin. Pohjoismaisen yhteistyön ansiosta edistystä myös tapahtui ripeästi. Norjalaiset halusivat laajentaa jalostuspohjaansa käyttämällä maailmanliiton jäsenmaiden jalostusuroksia. Ainoastaan värivirheestä puhtaita E/E-narttuja voidaan viedä astutettavaksi maailmanliiton jäsenmaihiin. Tätä varten Norska Vorstehklubbenin vuosikokouksessa tehtiin keväällä 2015 päätös testata pitkäkarvaisen saksanseisojan jalostuskoirat E-lokuksen suhteen ja käyttää maailmanliiton vaatimuksen mukaisesti jalostukseen jatkossa ainoastaan E/E-koiria. Tämä sitoo kaikkia rotujärjestön jäsenkasvattajia. Lisäksi tehtiin päätös hakea maailmanliiton jäsenyyttä heti vuonna 2015 ja jäsenanomus myös hyväksyttiin vuonna 2016. (Johannessen, K.R., 2015; Deutsch-Langhaar Weltverband, 2014 ja 2016).

Viime vuosina Norjan pitkäkarvakantaan on valitettavasti käytetty jälleen hollantilaisia koiria, myös Saksassa luonteen vuoksi jalostuskieltoon asetetun uroksen Hannes vom Kiekenbruchin jälkeläisiä (Lundhoj, Carsten, 2025_3). Norjalaiset ovat myös pitäneet erittäin huonosti yhteyttä maailmanliittoon päin.

Käyttökokeissa käy vain pieni osa koirakannasta, kokeet ovat yhteisiä englantilaisten rotujen kanssa ja erittäin kilpailuhenkisiä. **Norjan käyttökokeista on koottu tietoa liitteeseen 2** (Liite 2). Norjalaisissa jalostustavoitteissa korostetaan erityisesti itsenäisyyttä ja haun vauhdikkuutta. Vielä 2000-luvun alkupuolella koirien hakutyylä kehoitettiin kouluttamaan erityisesti kokeita silmällä pitäen. Silloinen rodun jalostusneuvoja Mette Ulvestad totesi, että he ovat tehneet kovasti työtä sen eteen, että norjalaiset setteriharrastajat arvostaisivat myös pitkäkarvaista saksanseisojaa. Hän totesi myös, että Norjan tilanteesta johtuen (mm. yhteiset kilpailut englantilaisten rotujen kanssa) pitkäkarvaisen saksanseisojan jalostusta joudutaan Norjassa painottamaan yhteiseen suuntaan muiden rotujen kanssa, silläkin uhalla, että rodun alkuperäiset monipuoliset taipumukset kärsivät. (Ulvestad, Mette, 2004 ja 2005; Ulvestad, Mette, 2009). **Ennen maailmanliittoon jäseneksi hyväksymistä Kai Rune Johannessen vakuutti, että norjalaiset olivat valmiita sitoutumaan rodun alkuperäisten monipuolisten käyttötaipumusten ylläpitämiseen myös Norjassa, sekä jalostuksen jatkamista ainoastaan E/E-koirilla, mikä oli myös maailmanliiton jäseneksi ottamisen ehtona (Johannessen, K.R., 2014).** Viime vuosina kuulumiset Norjasta ovat olleet huolestuttavia, mihin toivotaan muutosta, kun norjalaiset ovat luvanneet osallistua maailmanliiton kokoukseen vuonna 2026. Toistaiseksi jalostuksellista yhteistyötä Norjan kanssa ei voida suositella.

USA ja Iso-Britannia

Sekä USA että Iso-Britannia ovat siitä erikoisessa asemassa koiraharrastuksensa suhteen, että kummankaan maan kennelkeskusjärjestö ei kuulu FCI:een. Tämä aiheuttaa näiden maiden

pitkäkarvaharrastajille omanlaisiansa haasteita esimerkiksi jalostuksellisessa yhteistyössä Keski-Euroopan maiden ja Skandinavian pitkäkarvaharrastajien kanssa.

USA:ssa pitkäkarvaisen saksanseisojan jalostus on Saksan rotujärjestön alaisuudessa vuodesta 2008 toimineen DL-Gruppe Nordamerikan käsissä. Yhdistys järjestää saksalaisia VJP, HZP ja VGP-kokeita sekä jalostuskatselmuksia koirien jalostuskelpoisuuden mittaamiseksi, ja yhdistys noudattaa saksalaista jalostusohjesääntöä. Yhdistyksen jäsenet ovat hyvin aktiivisesti yhteydessä Saksaan ja käyvät Saksan rotujärjestön tilaisuuksissa. (Deutsch Langhaar Gruppe Nordamerika; Deutsch-Langhaar-Mitteilungen)

Ensimmäinen pitkäkarvainen saksanseisoja tuotiin Isoon-Britanniaan vuonna 1994 Hollannista. Pitkäkarvaisen saksanseisojan kasvatusta maassa alkoi vuonna 1996 hollantilaisilla kenttäkilpailukoirailla kun Iris v.d. Kreppelse Heide tuotiin tiineenä Isoon-Britanniaan. Ensimmäiset englantilaiset pitkäkarvaharrastajat perustivat myöhemmin virallisen rotuyhdistyksen statuksen saaneen German Longhaired Pointer Club -yhdistyksen vuonna 1996. Nämä pitkäkarvaharrastajat korostavat hollantilaisten kenttäkilpailujen tapaan koiriensa hakutyylä ja vauhtia rodun monipuolisten käyttötaipumusten kustannuksella. Kerhon kotisivuilla rotuesittelyssäkin mainitaan ainoastaan haku, seisonta ja noutotaipumukset, riistana peltolinnut ja sorsat. (German Longhaired Pointer Club)

Saksasta tuotiin Isoon-Britanniaan ensimmäiset pitkäkarvaiset saksanseisojat, kaksi narttua ja uros, vuonna 1999. Tästä alkoi aktiivinen saksalaislinjaisten pitkäkarvaisten kasvatustyö, joka perustui tiiviiseen yhteistyöhön rodun emämaahan ja aktiiviseen rodun monipuolisten käyttöominaisuuksien ylläpitoon Isossa-Britanniassa. Saksalaislinjaisia pitkäkarvaisia saksanseisojia kasvatti Isossa-Britanniassa Arany kenneli, joka menestyi erittäin hyvin. FCI:n jäsenyyden puuttuessa jalostuksellinen yhteistyö Saksaan päin osoittautui kuitenkin lopulta liian vaikeaksi ja nykyään Arany kennel on lopettanut toimintansa.

Saksalaislinjaisten pitkäkarvaisten omistajat suunnittelivat yhteistyön tiivistämistä rodun emämaan kanssa amerikkalaisen mallin mukaan oman, saksalaiseen rotujärjestöön kuuluvan alueyhdistyksen avulla. Hanke laitettiin alkuun, mutta ei onnistunut pelkästään pitkäkarvaisten saksanseisojien omistajien voimin ja kuivui lopulta kasaan (Moss, Brenda, 2010).

Ranska, Belgia, Italia, Espanja

Näissä maissa pitkäkarvaisen saksanseisojan kanta on pieni. Ranskassa, Belgiassa, Italiassa ja Espanjassa harrastetaan pitkäkarvaisilla saksanseisojilla kenttäkilpailuja, joita ei yksipuolisuutensa (yksi riistalaji, muihin reagoiminen virhe, ainoastaan haku ja seisonta kokeillaan) ja vauhdin sekä hakutyylin korostamisen takia voida pitää rotutyypillisinä kokeina. Toisaalta Pohjois-Italia on lähellä Etelä-Saksaa olosuhteiden ja metsästyksen puolesta.

Belgian edustajat olivat ensimmäistä kertaa seuraamassa Saksan rotujärjestön ikäluokkakatselmusta Schorlemer HZP -koetta lokakuussa 2025 ja osallistuivat maailmanliiton keskusteluihin samana viikonloppuna. Belgian rotujärjestö on laatinut uuden jalostusohjesäännön ja pyrkii kehittämään rotua Belgiassa maailmanliiton tavoitteiden mukaisesti. Maailmanliiton vuosikokouksessa 2025 Belgia hyväksyttiin maailmanliiton koejäseneksi kolmeksi vuodeksi (Pitkäkarvaisen saksanseisojan maailmanliitto, 2025).

4.1.4 Yhteenvedo populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Rodun jalostuspohjan laajuus

Rodun suomalaisen kannan jalostuspohjan laajuus ei yksin riitä jalostustyön jatkamiseen. Ulkomaisten jalostusurosten käyttäminen ja tuontipentujen hankkiminen kantaa vahvistamaan on välttämätöntä. Tällainen toiminta on ollut aktiivista ja kansainvälinen yhteistyö on vahvaa. Samanaikaisesti tulee huolehtia rodun kotimaisen kannan mahdollisimman monipuolisesta hyödyntämisestä jalostustyössä.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Rodun suomalainen kanta on niin pieni, että yksittäisen jalostuskoiran vaikutus nousee helposti suureksi. Tilanne muuttuu toisaalta myös nopeasti uusien erisukuisten koirien noustessa jalostuskoirien joukkoon. Jatkuva ulkomaisten jalostusurosten hyödyntäminen ja pentujen tuonti on välttämätöntä jatkossakin, mutta myös kotimaisen kannan mahdollisimman monipuolinen käyttö. Samalla on huolehdittava siitä, että uroksia ja narttuja käytetään yhtä paljon.

Jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma

Rodun PEVISA-ohjelmaan on kuulunut jälkeläisrajoitus vuoden 2006 alusta lähtien. Yksittäisen koiran jälkeläisten määrä on rajoitettu 21 koiraan, viimeinen pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan. Pitkäkarvaisen saksanseisojan Suomen kannassa 21 jälkeläistä on jo suuri määrä. Rodun aktiiviharrastajat ovat kuitenkin pitäneet tärkeänä, että jälkeläisrajoitus on voimassa muistutuksena yksittäisen koiran liiallisen jalostuskäytön haitallisuudesta koko rodun kannalta. Toisaalta asetettua rajoitusta pidetään kohtuullisena jalostuskoirien omistajien kannalta, toisaalta sitä pidetään riittävänä aktiivisen kansainvälisen yhteistyön ansiosta. Rodun harrastajat ovat Saksanseisojakerhon vuosikokousten yhteydessä pidetyissä rotukokouksissa päättäneet, että jälkeläisrajoitukseen ei anota poikkeuslupaa. Poikkeusluvan myöntämistä ei myöskään kannateta.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Rotumääritelmän mukaan pitkäkarvaisen saksanseisojan tulee olla luonteeltaan tasapainoinen, rauhallinen, hillitty temperamentti, hyvätahtoinen ja helposti koulutettava. (FCI-Standard Nr. 117, hyväksytty 17.09.2014, käänös on hyväksytty SKL-FKK:n toimesta 28.10.2014)

Rodun käyttötarkoituksesta FCI on hyväksynyt 17.9.2014 seuraavanlaisen muotoilun pitkäkarvaisen saksanseisojan rotumääritelmään:

KÄYTTÖTARKOITUS: Monipuolinen metsästyskoira, jolla on kaikki vaadittavat ominaisuudet työskentelyyn niin pellolla, metsässä kuin vedessäkin, sekä ennen että jälkeen saaliin pudottamisen. (FCI-Standard Nr. 117, hyväksytty 17.09.2014, käänös on hyväksytty SKL-FKK:n toimesta 28.10.2014)

4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin

Rotu ei ole jakaantunut erillisiin linjoihin. Kansainvälinen yhteistyö on lisääntymässä entisestään, mikä on yksi vuonna 2010 perustetun pitkäkarvaisen saksanseisojan maailmanliiton tavoitteista.

Maailmanliiton tarkoituksena on varmistaa pitkäkarvaisen saksanseisojan monipuolisten käyttöominaisuuksien sekä rotutyypillisen ulkomuodon säilyminen kaikissa jäsenmaissa. Jatkossa toivottavasti yhä useampi maa sitoutuu maailmanliiton tavoitteisiin ja liittyy jäseneksi.

Hollantilaislinjaiset kenttäkilpailukoirat poikkeavat selkeästi rotutyypillisestä pitkäkarvaisesta kooltaan, ulkomuodoltaan ja käyttöominaisuuksiltaan (Hoefsloot, H., 1998; Broekhuis, H., 2005 ja 2014; Günter, G., 2014; Lundhoj, C., 2010 ja 2014). Tällaisia koiria on eniten Hollannissa, Belgiassa, Isossa-Britanniassa ja Norjassa, mutta pieniä määriä myös muissa maissa. Hollannissa ristiriidat jalostuksellisten painotusten ja tavoitteiden suhteen ovat johtaneet rodun harrastajien jakaantumiseen kahden eri rotuyhdistyksen alaisuuteen (Drost, Y., 2025; Verheugt, L., 2025).

4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus

Pitkäkarvaisen saksanseisojan PEVISA-ohjelmaan on vuodesta 2016 lähtien kuulunut koepalkintovaatimus, jonka mukaisesti pentueen vanhemmilla tulee ennen astutusta olla vähintään 3. palkinto KAER-koikeesta. Ulkomaisilta jalostusuroksilta hyväksytään vastaava ulkomainen

metsästyskoetus rodun suomalaisen jalostusneuvojan lausunnon pohjalta (PEVISA-ohjelma 2016–2020).

4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Rodun kotimaassa Saksassa pitkäkarvaisen saksanseisojan jalostusta ohjaa kaikkia kasvattajia ja uroksenomistajia sitova jalostusohjesääntö (Zuchtordnung). Jalostusohjesäännössä määritellään sitovat jalostustavoitteet ja minimikriteerit jalostukseen hyväksyttävälle koirille. Jokainen koira on hyväksyttävä jalostukseen ennen jalostuskäyttöä. Jalostukseen hyväksyminen edellyttää, että koira täyttää minimivaatimukset koe- ja taipumustulosten (VJP ja HZP, petokovuudesta ja haukkuenajotaipumus), terveyden (lonkat vähintään C, ei perinnölliseksi katsottavia vikoja tai sairauksia), ulkomuodon (vähintään hyvä rotutyyppistä, rakenteesta ja karvapeitteestä, koko ja tyyppi rotumääritelmän mukaiset) sekä luonteesta. Luonteen osalta jalostusohjesäännössä todetaan, että yleinen levottomuus, ylikiihkeys ja hermostuneisuus ovat jalostuksesta pois sulkevia virheitä, samoin kuin arkuus elävää riistaa, ukkosta tai ympäristöä kohtaan sekä pelokas suhtautuminen ihmisiin. Jalostuksesta poissulkevia virheitä ovat myös pelkopureminen, aiheeton aggressiivisuus ja hallitsematon pureminen. Myös kaikki paukkupelon asteet ovat jalostuksesta poissulkevia virheitä, samoin kuin hakulöysä. (Zuchtordnung Deutsch Langhaar, 2025)

Pitkäkarvaisen saksanseisojan emämaan rotujärjestön puheenjohtaja, joka toimi aiemmin pitkään jalostustoimikunnan puheenjohtajana, selvensi pyynnöstä joitakin luonteen osalta jalostuksesta poissulkevia virheitä. Aiheettomalla aggressiivisuudella tarkoitetaan hyökkäämistä lajitoverin kimppuun ilman syytä ja hyökkäämistä ihmisen kimppuun ilman syytä. Koira ei kykene rentoutumaan/palautumaan eikä ole enää ohjattavissa (Schmieg, Leonhard, 2019). Jalostuksesta poissulkeva hallitsematon pureminen ei tapahdu käskystä, koira ei ole kutsuttavissa pois, sitä ei saada tilanteesta pois eikä sitä saada rauhoitettua. Toiminta ei ole enää suhteessa tilanteeseen. Tämä on erotettava hallitusta, käskystä tapahtuvasta puremisesta esimerkiksi vaarallisen riistan (lähinnä villisika) pysäyttämiseksi, jolloin koiran tulee olla kutsuttavissa pois (Schmieg, Leonhard, 2019).

Pitkäkarvaisen saksanseisojan maailmanliiton jäsenenä Suomi on sitoutunut ylläpitämään rodun monipuolisia käyttöominaisuuksia sekä ylläpitämään rotua rotumääritelmän mukaisena kunnioittaen rodun emämaan linjauksia, myös luonteen osalta.

Ihanteellisen pitkäkarvaisen saksanseisojan tulee olla ihmisiä kohtaan lauhkea kuin lammas, ystävällinen ja avoin. Riistatilanteissa, myös pienpetojen kanssa koiran tulee olla peloton ja varma, mutta tilanteen mentyä ohi rauhallinen. Pitkäkarvaisen tulee olla työskennellessään rauhallinen ja hillitty sekä hyvä keskittymään. (Merx, H., Merx, A., 1997)

Luonnekysely

Suomen Pitkäkarvakerho ry järjesti vuonna 2024 kyselyn pitkäkarvaisen saksanseisojan omistajille. Kysely keskittyi luonne- ja terveysasioihin ja se toteutettiin Google Forms -kyselynä. Kyselyyn vastattiin yhteensä 65 pitkäkarvaisen saksanseisojan osalta. Vastausprosentti olisi saanut olla parempi.

Luonneosion ensimmäisenä kysymyksenä oli tiedustelu siitä, onko omistaja ollut koiransa luonteeseen tyytyväinen. Tähän 80 % vastaajista vastasi kyllä. Jäljelle jääneiden 7 koiran (10,8 %) omistajat kuvailivat koiransa luonnetta levottomaksi tai aggressiiviseksi toisia koiria tai ihmisiä kohtaan, äänekkääksi tai eroahdisteiseksi. (PKSS Luonne- ja terveyskysely 2024)

Luonnekyselyn vastauksia avataan lisää myöhemmin kohdassa 4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen. Tiivistäen voidaan todeta, että valtaosa koirista on luonteen osalta rotutyyppillisiä. Vaikka ongelmia esiintyy pienellä vähemmistöllä vastanneiden koirista, luonneasioihin on kiinnitettävä edelleen erityistä huomiota jalostusyhdistelmien suunnittelussa ja pyrittävä

välttämään lievän ja olemattomaltakin tuntuva virheen toistuminen molempien vanhempien puolelta. Tässä yhteydessä on kiinnitettävä huomio paitsi vanhempaiskoiraan ja sen vanhempiin, myös koiran muihin lähisukulaisiin. (PKSS Luonne- ja terveystarkastus 2014 ja 2024)

Luonnetesti, MH-luonnekuvaus ja käyttäytymisen jalostustarkastus

Suomen Kennelliiton luonnetestissä on käynyt neljä pitkäkarvaista saksanseisojaa ja MH-kuvauksessa yksi pitkäkarvainen saksanseisoja. (Koiranet)

Jalostustarkastus

Junkkari-tapahtuman ulkomuotokatselmuskaavakkeisiin on vuosien 1991–2025 välisenä aikana merkitty yhdelle pitkäkarvaiselle saksanseisojalle huomautus ujoudesta ja toiselle arastelusta mittauksen yhteydessä. (Saksanseisojakerho ry, tilastot 2004; Saksanseisojakerho ry, tietokanta)

Näyttelyt

Vuosien 1991–2004 aikana kolme pitkäkarvaista saksanseisojaa sai näyttelystä merkinnän arkuudesta. Nämä koirat olivat läheistä sukua keskenään. Lisäksi yhdellä pitkäkarvaisella saksanseisojalla on merkintä ärähtämisestä kivesten tarkastamisen yhteydessä tuolla ajanjaksolla. (Saksanseisojakerho ry, tilastot 2004)

Vuosien 2005–2009 aikana yksi pitkäkarvainen saksanseisoja on saanut näyttelyssä luonnemaininnan ”iloton ja pelokas”, toiselle on merkitty ”hyvin arka”. Nämä koirat eivät ole läheistä sukua keskenään. (Saksanseisojakerho ry, vuosikirjat 2005–2008; Saksanseisojakerho ry, tietokanta)

Vuosien 2010–2013 aikana kolmelle pitkäkarvaiselle saksanseisojalle on huomautettu arkuudesta tai ujoelusta näyttelyssä. Nämä koirat eivät ole läheistä sukua keskenään. Yksi näistä kolmesta koirasta on sama kuin edellisellä tarkastelujaksolla. (Saksanseisojakerho ry, vuosikirjat 2009–2013; Saksanseisojakerho ry, tietokanta)

Vuosien 2014–2018 aikana yhden koiran on todettu näyttelyssä kaipaavan itsevarmuutta (samalla koiralla merkintä ujoudesta edellisellä tarkastelujaksolla), yhdellä merkintä levottomasta luonteesta, kahdella koiralla (sisarukset) merkintä että ei anna tutkia itseään. Yhden koiran on merkitty kokeissa pelänneen paukkua (Saksanseisojakerho ry, vuosikirjat 2014–2018; Saksanseisojakerho ry tietokanta).

Vuosien 2019-2025 aikana kolme koiraa on saanut maininnan levottomasta luonteesta. Kolme on saanut maininnan erittäin temperamenttinen luonne. Osa koirista on sukua keskenään. Yhdellä koiralla on merkintä hampaiden katsomisen vaikeudesta.

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Lukumääräisesti ja laadullisesti vahvimmat pitkäkarvaisen saksanseisojan kannat ovat Saksassa, Itävallassa ja Tšekissä. Näissä maissa vaaditaan monipuoliset käyttökoetulokset ja taipumustestit jalostukseen käytettäviltä koirilta. Näiden yhteydessä koirien luonne tulee myös monipuolisesti testattua. Hollannissa on paljon pitkäkarvaisia saksanseisojia, mutta rodun kanta ei ole siellä yhtenäinen eikä kaikilta osin rotupuhdas (ks. edellä). Näiden maiden lisäksi Sveitsi, Tanska, Suomi, Norja ja Ruotsi ovat pitkäkarvaisen saksanseisojan maailmanliiton jäseniä ja sitoutuneet ylläpitämään rodun monipuolisia käyttöominaisuuksia sekä ylläpitämään rotua rotumääritelmän mukaisena, myös luonteen osalta. Norjassa ja Ruotsissa on kuitenkin edelleen ongelmia kansainvälisen jalostusyhteistyön suhteen hollantilaislinjaisten koirien takia. Sveitsissä vaaditaan monipuoliset koetulokset kaikilta jalostukseen käytettäviltä koirilta, mutta siellä rodun kanta on pieni. USA:ssa rodun harrastajat ovat järjestäytyneet emämaan rotujärjestön alle ja sitoutunut emämaan jalostustavoitteisiin. Lisäksi monissa Euroopan maissa on pieniä hajanaisia populaatioita pitkäkarvaisia saksanseisojia. Johtuen eroista jalostusvaatimuksissa ja koirien testausmenetelmissä eri maiden populaatioiden välillä on eroja esim. luonteessa, käyttöominaisuuksissa ja ulkomuodossa. Koirat onkin tunnettava hyvin ennen

tuontiprojekteja tai ulkomaisten jalostusurosten käyttöä ja rotujärjestön viralliseen rotuyhteyshenkilöön on hyvä olla yhteydessä etukäteen tietoa ja apua saadakseen.

Sukupuolten väliset erot

Pitkäkarvaisella saksanseisojalla erot urosten ja narttujen välillä ovat samankaltaisia kuin koirilla yleensäkin. Pitkäkarvainen saksanseisoja vaatii sukupuolestaan riippumatta aina koulutusta ja sitoutumista koulutukseen. Narttu saattaa herätä riistalle hiukan nuorempana kuin uros, mutta erot yksilöiden välillä ovat suuria (Muutettu 16.3.2026). Haastavaa käytöstä toisille samaa sukupuolta oleville koirille (ks. 4.2.6 Sosiaalinen käyttäytyminen) esiintyy uroksissa jonkin verran enemmän kuin nartuissa (PKSS Luonne- ja terveystarkastus 2014 ja 2024). Joillakin nartuilla esiintyy valeraskautta, joka saattaa vaikuttaa nartun käyttökseen myös metsällä. Nartuilla on juoksuaika, joka joillakin nartuilla vaikuttaa käyttökseen metsällä, mutta ei kaikilla. Monet aktiivisesti metsälle pääsevät nartut jättävät syyskiiman väliin tai siirtävät sitä aktiivisimman metsästyskauden jälkeiseen aikaan.

4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Pitkäkarvainen saksanseisoja on monipuolinen metsästyskoira. Rodun kotimaassa pitkäkarvaista käytetään kanalintujahdissa seisovana lintukoirona ja noutajana, vesilintujahdissa noutajana ja ylösajavana koirana, pienpetokoirana (mäyrä, kettu, supikoira, ym.), rusakkojahdissa seisovana, ylösajavana ja noutavana koirana, haavoittuneen riistan jäljityksessä joko kytkettynä tai ns. 'kaadon ilmoittavana' koirana sekä villisikajahdissa riistan ylösajavana ja pysäyttävänä ja/tai haavoittuneen riistan jäljittävänä koirana.

Suomessa pitkäkarvaista saksanseisojaa käytetään pääasiassa seisovana lintukoirona ja noutajana kanalintumetsästyksessä, noutavana ja ylösajavana koirana vesilintumetsästyksessä, noutajana kyyhkysjahdissa, sekä jonkin verran seisovana ja ylösajavana koirana rusakkojahdissa. Kokeneita, kanalintujahdissa jo olleita koiria voidaan siis käyttää vesilintu- ja rusakkojahdissa myös ylösajavana koirina. Rusakkojahti peltosaarekkeista onnistuu erinomaisesti passiketjua hyödyntäen. Petoeläinkovuutta pidetään Suomessakin arvostettavana ominaisuutena. Haavakkohirvien ja peurojen jäljityksessä pitkäkarvaista saksanseisojaa on myös käytetty menestyksellisesti.

Pitkäkarvainen saksanseisoja hakee reippaasti ja ennen kaikkea perusteellisesti, etusijalla ei ole juoksunopeus vaan haun tuloksellisuus ja varmuus. Pitkäkarvainen saksanseisoja soveltuu järkipäisen ja järjestelmällisen hakunsa sekä peräänantamattoman luonteensa ansiosta erinomaisesti myös peitteiseen maastoon, missä sen haun erityisominaisuudet korostuvat ja tulevat hyvin ja tuloksekkaasti esille. Haun tulee kuitenkin riittää laajuudeltaan ja vauhdiltaan myös tulokselliseen riekkajahtiin tunturimaastossa sekä peltopyy- ja fasaanijahtiin avoimissa peltomaastoissa. Pitkäkarvainen saksanseisoja on vankka koira, johon tuuli ja sää eivät helposti vaikuta. Karvapeite suojaa pitkäkarvaista hyvin kylmyyttä ja kosteutta vastaan. Se menee iloisesti myös jäätävän kylmään veteen, koska sen karvapeite suojaa ihon kastumiselta.

Käyttöominaisuuksien säilyttäminen

Rotu on Suomessa metsästäjien käsissä ja nykyiset rodun aktiivikasvattajat ovat sitoutuneet rodun käyttöominaisuuksien säilyttämiseen kasvatustyössään. Vuodesta 2016 lähtien rodun PEVISA-ohjelmaan on kuulunut koepalkintovaatimus, jonka mukaisesti pentueen vanhemmilta vaaditaan vähintään 3. palkinto KAER-kokeesta pentujen rekisteröinnin ehtona.

Vertailu rodun kotimaahan ja muihin tärkeisiin maihin

Pitkäkarvainen saksanseisoja on rodun emämaassa Saksassa puhtaasti metsästyskoira. Sikäläinen rotujärjestö pyrkii aktiivisesti ehkäisemään rodun jalostustoiminnan ylenmääräisen paisumisen ja

rodun leviämisen ei-metsästäjien keskuuteen (Merx, H., Merx, A., 1997). Jalostukseen käytettävien koirien tulee täyttää monipuoliset, käyttöominaisuuksiin, luonteeseen ja ulkomuotoon liittyvät kriteerit. Käyttöominaisuuksien testinä jalostuskoiralta vaaditaan vähintään kevättaipumuskokeen (VJP) ja syysjalostuskokeen (HZP) hyväksytyt suoritukset. Saksalaisista kokeista on koottu tietoa liitteeseen 1 (LIITE 1). Koetulosten lisäksi jalostukseen käytettäviltä koirilta edellytetään todistus petoeläinkovuudesta sekä rusakon haukkuen ajamisesta. Rotujärjestö rekisteröi ainoastaan erikseen jalostukseen hyväksytyjen koirien jälkeläiset (*Zuchtordnung Deutsch Langhaar 2025*). Monet kasvattajat edellyttävät jalostukseen käyttämältään urokselta lisäksi myös monipuolisen kaksipäiväisen VGP-kokeen tuloksen (LIITE 1).

Jalostukseen käytettäviltä koirilta vaaditaan monipuoliset käyttökoetulokset, todistus petoeläinkovuudesta sekä rusakon haukkuen ajamisesta Saksan lisäksi myös Itävallassa ja Sveitsissä. Tškeissä ja Tanskassa rotujärjestön jalostuskoiralistalle pääsevät ainoastaan koepalkitut koirat. Tietoa muiden maiden kokeista on koottu liitteeseen 2 (Liite 2).

Kokeet Suomessa: Kanakoirien erikoiskoe - KAER

Kanakoirien erikoiskokeet (KAER) ovat metsästyskokeita, joiden tarkoituksena on saada tietoja koirien metsästysominaisuuksista kanakoirien jalostusta varten ja edistää koirien metsästyskäyttöä. Kokeissa arvioidaan koirien kykyä löytää ja käsitellä riistaa luonnon olosuhteissa. Kokeita järjestetään pelto, metsä ja tunturimaastoissa. Vesi- ja jälkikokeet järjestetään yleensä erillisenä kokeena, joissa arvioidaan koiran kykyä vesinoutoon ja laahausjäljen suorittamiseen. Lisäksi huomiota kiinnitetään koiran luonteeseen sekä toimintaan sen kohdatessa petoeläimiä.

KAER-kokeessa koeloukkia on kolme. *Nuorten luokkaan* (NUO) saa osallistua koira, joka on täyttänyt 9 kk ja on enintään 24 kk. *Avoimeen luokkaan* (AVO) saa osallistua koira, joka ei ole oikeutettu osallistumaan voittajaluokkaan. *Voittajaluokkaan* (VOI) osallistuu koira, joka on saanut 1. palkinnon avoimessa luokassa.

Kaikissa luokissa käytetään laatuarvostelua ja annetaan niin monta 1. 2. ja 3. palkintoa (esim. AVO 2) kuin koirien saamat pistemäärät edellyttävät.

Tullakseen palkituksi nuorten luokassa (NUO) ja avoimessa luokassa (AVO) koiran on saatava hyväksytyt arvosana hausta ja riistatyöstä. Nuorten luokassa kiinnitetään eniten huomiota koiran synnynnäisistä taipumuksista johtuvaan suorituskäyttöön.

Tullakseen palkituksi AVO 1. palkinnolla koiran on saatava hyväksytyt arvosana jokaisesta osasuorituksesta ja sillä on oltava vähintään kaksi (2) hyväksytyä riistatyötä. Tullakseen palkituksi voittajaluokassa (VOI) koiran on saatava hyväksytyt arvosana jokaisesta osasuorituksesta.

Eri rotuihin kuuluvat koirat arvostellaan samojen perusteiden mukaan ottaen huomioon rotukohtaiset eroavat ominaisuudet (esim. spinone ja bracco italiano saavat hakea muista poiketen ravaamalla).

Maasto-osuudessa ylituomari arvioi koiran **haun** tuloksellisuutta sekä mm. juoksuvauhtia, tuulenkäyttöä, maastonpeittävyyttä, laajuutta, yhteistyötä ja metsästysalua.

Riistatyö tapahtumasta arvioidaan mm. seisontaherkkyys, seisonnan kiinteys, eteneminen, paikallistaminen ja käyttäytyminen riistan karkottuessa.

Noutosuorituksessa arvioidaan noutohalukkuus, kantaminen, pureskelu, luovutus ja käyttäytyminen riistan pudotessa.

Lisäksi kirjataan, jos koiran **luonteessa** on huomauttamista, esim. jos se on vihainen muille koirille tai

ihmisille, hätyyttää kotieläimiä tai poroja, on paukuarka tai ääntelee häiritsevästi kokeen aikana.

Kanakoirien erikoiskokeiden (KAER) säännöt kokonaisuudessaan ovat liitteenä 3 (Liite 3).

Pitkäkarvaisten saksanseisojien osallistuminen KAER-kokeisiin

KAER-kokeisiin osallistuu edelleen turhan pieni osuus koko pitkäkarvaisen saksanseisojan Suomen kannasta. Suunta on kuitenkin ollut oikea kuluneella 5-vuotiskaudella (**Taulukko 14**).

Vuoden 2025 loppuun mennessä KAER-koetulos oli 149 pitkäkarvaisella saksanseisojalla, mikä edustaa 26,3 % vuosien 1991–2024 rekisteröinneistä, eli sisältää vuoden 2025 loppuun mennessä koeikään ehtineet koirat.

Kokeissa palkitut ovat saavuttaneet hyviä tuloksia. Alla on tilanne vuoden **2025** lopussa:

- VOI-luokassa oli palkittu **27** koiraa, **17** näistä VOI 1-palkinnolla.
- Käyttövalion arvon (FI KVA) oli saavuttanut **8** pitkäkarvaista saksanseisojaa:
  - pkssu Taikasuon Uki FIN25377/03B
  - pkssu Taikasuon Ukko FIN25373/03A
  - pkssn Cera v. Frochtmannshof FIN16750/07A
  - pkssn Jahtiladyn Fatzeriina FI42477/09B
  - pkssn Kimma FI40097/11A
  - pkssn Schnepfenjäger's Cora FI20574/11A
  - pkssn Tetricorven Brigitte FI38281/13A
  - pkssn Kutimäen BellaDonna FI18103/20A**
- Voittajaluokkaan oli noussut **36** pitkäkarvaista saksanseisojaa.
  - Näiden lisäksi avoimessa luokassa oli palkittu **59** koiraa, joista **33** oli saavuttanut AVO2-palkinnon.
  - Nuorten luokan 1. palkinnon oli saavuttanut **35** koiraa. Lisäksi nuorten luokassa oli palkittu 2. tai 3. palkinnolla **77** koiraa.

Pitkäkarvaisen saksanseisojan ominaisuusarvojen keskiarvot olivat Saksanseisojakerhon tietokannassa **25.11.2025 seuraavat:**

koko rotu	vauhti 3,6	maaston peittävyys 3,6	yhteistyö 2,9	metsästyshalu 4,4	seisontakynnys 3,1	eteneminen 3,8

Vastaavat luvut olivat 25.2.2020 seuraavat:

koko rotu	vauhti 3,1	maaston peittävyys 2,9	yhteistyö 3,2	metsästyshalu 4,0	seisontakynnys 3,2	eteneminen 3,9

Vastaavat luvut olivat 11.3.2015 seuraavat

koko rotu	vauhti 3,0	maaston peittävyys 2,9	yhteistyö 3,2	metsästyshalu 3,9	seisontakynnys 3,3	eteneminen 3,9

24.11.2009 seuraavat:

koko rotu	vauhti 2,9	maaston peittävyys 2,9	yhteistyö 3,2	metsästyshalu 3,8	seisontakynnys 3,4	eteneminen 3,9

Maksimipisteet ovat 5 kaikista em. kohdista. Verrattuna lyhyt- ja karkeakarvaisen saksanseisojaan on pitkäkarvaisen hakuvauhti arvioitu **samaksi (lkss 3,6 ja kks 3,6)**, yhteistyö **melkein samaksi (lkss 3,1 ja kks 3,0)**, eteneminen paremmaksi kuin lyhytkarvaisella (**3,7**) ja **samaksi kuin karkeakarvaisella (3,8)**.

Pitkäkarvaisen saksanseisojan hakuvauhdin tulee olla riittävä ja laajuuden hyvä, mutta kiitolaukkahaku on katsottava ei-rotutyypilliseksi. Hakuvauhdin ominaisuusarvo 3 on pitkäkarvaiselle riittävä, hakuvauhti 4 ei ole virhe. Vauhdista riippumatta haun tulee olla tarkkaa, ehdottomasti riistalle pyrkivää ja tuloksekasta. (Deutsch-Langhaar-Mitteilungen, 2000–2015; Merx, H., 1997; Merx, A., 1997)

Kasvattajien tulisi kiinnittää huomiota jalostukseen käytettävien koirien KAER-kokeissa saavuttamiin ominaisuuspisteisiin jalostusyhdistelmiä suunnitellessaan. Tässä asiassa pätee sama kuin muidenkin koirien ominaisuuksien suhteen: nartun ja uroksen tulisi ominaisuuksiltaan täydentää mahdollisimman hyvin toisiaan. Tiettyjen ominaisuuksien suhteen tulee olla erityisen kriittinen. Esimerkiksi metsästyshalu ja hakutekniikka ovat Suomen alhaisen riistatiheyden olosuhteissa erityisen merkittäviä, eikä niissä tulisi olla puutteita jalostukseen käytettävillä koirilla. Vauhdin osalta on varottava, ettei yhdistetä kahta huomattavasti rodun tavoitearvoa 3 vauhdikkaammin hakevaa koira keskenään, jotta ei ajauduta ulos rotumääritelmästä. Toisaalta on vaikeaa löytää perusteita sellaisen koiran jalostuskäytölle Suomessa, jonka hakuvauhdin keskiarvo on huomattavasti rodun keskiarvoa verkkaisempi.

Noutohalukkuus sekä vedestä että maalta on rodussa erinomainen, eikä tästä tule jatkossakaan tinkiä jalostukseen käytettävillä koirilla. Myös vainuamistapaan tulee kiinnittää huomiota jalostusvalinnoissa.

Pitkäkarvainen saksanseisoja on hyvin riistaintoinen rotu, joka vaatii [huolellisen ja pitkäjänteisen](#) koulutuksen. ([Muutettu 16.3.2026](#)) Suuri osa pennuista menee ensikertalaisille seisojanomistajille (tiedot pitkäkarvaisen saksanseisojan pentuvälityksestä 2000–2025), joilla on usein haasteita ensimmäisen **koiran** kouluttamisessa. Tähän on pyritty vaikuttamaan kannustamalla ensikertalaisia mukaan yhteisiin koulutustilaisuuksiin sekä kannustamalla kasvattajia aktiivisuuteen pennunomistajiensa luotsaamisessa. Toisaalta kuumeneminen peräkkäisissä riistatilanteissa on ei-toivottu ominaisuus, johon on suhtauduttava erittäin kriittisesti jalostusvalintojen yhteydessä, mikäli ominaisuutta ilmenee esimerkiksi koko pentueessa tai useilla pentuesisaruksilla, jolloin voidaan olettaa taustalla olevan perinnöllinen taipumus. Tällaisia tapauksia on rodussa esiintynyt erittäin harvoin (Saksanseisojakerhon vuosikirjat 1995–2013; Saksanseisojakerho ry, tietokanta).

Taulukko 14. KAER-kokeet, pitkäkarvaisen saksanseisojan palkitsemisprosentti NUO-, AVO-, ja VOI-luokassa 1992–2025 (Saksanseisojakerho ry tilastot; KoiraNet).

Vuosi	koekäynn.	koiria	NUO		AVO		VOI	
	kpl		kpl	kpl	palk%	kpl	palk%	kpl
1993	2	1			2	0 %		
1994	7	2	1	0 %	6	50 %		
1995	4	2	2	0 %	2	0 %		
1996	18	7	14	29 %	4	75 %		
1997	26	12	8	0 %	18	56 %		
1998	23	6			18	44 %	5	20 %
1999	22	9	7	29 %	14	43 %	1	100 %
2000	32	13	8	0 %	14	50 %	10	60 %
2001	20	8	2	0 %	15	53 %	3	0 %
2002	39	15	14	21 %	22	41 %	3	67 %
2003	29	11	6	20 %	22	41 %	1	0 %
2004	35	17	15	40 %	15	27 %	5	60 %
2005	36	14	4	33 %	24	67 %	8	38 %
2006	42	20	13	46 %	11	55 %	18	50 %
2007	81	29	24	38 %	33	36 %	24	25 %
2008	62	27	19	26 %	19	37 %	24	58 %
2009	58	26	24	33 %	17	41 %	17	35 %
2010	51	25	11	36 %	25	40 %	15	27 %
2011	43	29	13	31 %	24	21 %	6	50 %
2012	40	25	11	45 %	26	35 %	3	0 %
2013	47	28	20	65 %	23	57 %	4	25 %

2014	37	17	16	56 %	11	64 %	10	70 %
2015	81	28	26	46 %	35	74 %	20	45 %
2016	56	23	16	31 %	25	48 %	15	53 %
2017	29	16	11	36 %	9	22 %	9	22 %
2018	39	20	12	50 %	11	18 %	16	62 %
2019	47	27	28	43 %	12	42 %	7	29 %
2020	38	21	14	36 %	20	50 %	4	50 %
2021	36	21	14	50 %	19	42 %	3	33 %
2022	35	14	6	50 %	17	88 %	12	67 %
2023	28	16	11	18 %	10	40 %	7	29 %
2024	57	29	22	59 %	21	38 %	14	36 %
2025	41	15	5	40 %	19	52 %	17	71 %

Vaikka kokeisiin osallistuneiden koirien osuus on vieläkin liian pieni, pitkäkarvainen saksanseisoja on kuitenkin vakaasti metsästäjien käsissä Suomessa (tiedot Saksanseisojakerhon pentuvälityksestä vuosilta 2000–2025). Lisäksi pitkäkarvaisen saksanseisojan koekäyntien määrä ja koemenestys suhteutettuna kannan kokoon ovat Saksanseisojakerhon rotujen välisessä vertailussa erinomaiset (KoiraNet). Saksanseisojakerhon roduista pitkäkarvainen saksanseisoja oli rekisteröintimääriltään vasta kuudenneksi suurin vuonna 2024, mutta KAER-kokeissa se on menestynyt neljänneksi parhaiten, heti selvästi suurempien rotujen kkss, lkss ja br jälkeen. Jos tulokset suhteutetaan rekisteröinteihin, on pitkäkarvaisen menestys vertailussa vielä huikeampi (KoiraNet; Suomen Pitkäkarvakerho ry).

Saksanseisojakerho ry:n jalostusrekisteri ja käyttöjalostuspalkinnot

Saksanseisojakerho ry:n säännöissä todetaan: ”Yhdistyksen tarkoituksena on kehittää mannermaista seisovaa lintukoira metsästyksen monitoimikoirana ja edistää muutoinkin kanakoiraharrastusta koiranomistajien keskuudessa.” Tätä tarkoitusta tukevat KAER-kokeiden lisäksi mm. Saksanseisojakerho ry:n ylläpitämä jalostusrekisteri sekä erinomaisia käyttöominaisuuksia ja hyvää ulkomuotoa periyttäneiden jalostuskoirien palkitseminen käyttöjalostuspalkinnoilla.

Jalostusrekisterin avulla kannustetaan koiranomistajia tavoitteellisuuteen jalostukseen käytettävien koirien suhteen. Saksanseisojakerho ry:n jalostusrekisterivaatimukset ovat:

Siitosyksilöiden jalostusrekisterivaatimukset

Narttu:

- metsästyskoetus AVO 2
- näyttelytulos AVO EH tai KÄY EH tai 2xAVO H tai KÄY H eri tuomareilta,

kuitenkin niin, ettei palkinto H ole tullut huonon luonteen vuoksi

- lonkkanivelet normaalit (A) tai lähes normaalit (B)
- muut rotukohtaiset PEVISA-määräykset

Uros:

- metsästyskoetus AVO 1
- muut vaatimukset samat kuin nartuilla

Jalostusrekisteriin ilmoitettavan koiran omistaja vakuuttaa, että ko. sairauksia ei ole havaittu koiralla eikä omistaja ole tietoinen mistään sairauksista / vioista koiralla:

- koiralla ei ole rotumääritelmässä mainittuja hylkääviä virheitä
- koiralla ei ole perinnöllisiä luusto- ja nivelsairauksia (esim. nivelien OCD, kyynärniveldysplasia, patellaluksaatio)
- koiralla ei ole jalostuksesta poissulkevia perinnöllisiä silmäsairauksia (esim. entropium, katarakta, PRA)
- koiralla ei ole muita perinnöllisiä sairauksia
- koiralla ei ole jalostuksesta poissulkevia hammaspuutoksia
- koiralla ei ole ollut epileptistyyppisiä kohtauksia
- koira ei ole aggressiivinen tai arka

Omistaja vahvistaa allekirjoituksellaan jalostusrekisterikaavakkeessa antamansa tiedot.

Pitkäkarvaisia saksanseisojia on noussut jalostusrekisteriin yhteensä 39 kpl, joista 30 on narttuja ja 9 uroksia. Tämä on hieno määrä rodun kokoon nähden. Jalostusrekisterikoiria on pitkäkarvaisella saksanseisojalla kaikista Saksanseisojakerhon roduista viidenneksi eniten (Saksanseisojakerho ry, tietokanta). Rekisteröintimääriltään rotu on kuitenkin Saksanseisojakerhon roduista vasta kuudenneksi suurin ja erittäin paljon pienempi kuin neljä suurinta rotua kkss, lkss, br ja pms (Koiranet). Marraskuuhun 2025 mennessä jalostusrekisteriin nousseista pitkäkarvaisista oli käytetty jalostukseen 22 narttua ja 7 urosta.

Saksanseisojakerhon käyttöjalostuspalkintojen säännöt korostavat nimenomaan koepalkittujen jälkeläisten merkitystä (Saksanseisojakerho ry:n Internet-sivut). Käyttöjalostuspalkinto jaetaan kultaisena, hopeisena tai pronssisena. Pitkäkarvaisille saksanseisojille käyttöjalostuspalkintoja on jaettu seuraavasti:

pkssn SF31982/91D Kunegonde v.d. Soester Bergen	pronssinen
pkssn FIN36479/98A Deika vom Blumenhof	pronssinen
pkssn FIN36479/98A Deika vom Blumenhof	hopeinen
pkssn FIN36479/98A Deika vom Blumenhof	kultainen
pkssu FIN16746/06B Jahtiladyn Elohopea	pronssinen
pkssn FIN25372/03A Taikasuo Unna	pronssinen
pkssn FIN17170/06A Irina	pronssinen
pkssn FIN16750/07A Cera v. Frochtmannshof	pronssinen
pkssn FIN19551/08A Danni v. Frochtmannshof	pronssinen
pkssn FI24348/14A Armi vom Heiligenholz	pronssinen

Deika vom Blumenhof oli ensimmäinen muu kuin lyhyt- tai karkeakarvainen saksanseisoja, joka on saavuttanut hopeisen ja kultaisen käyttöjalostuspalkinnon. Palkintojen arvoa nostaa se, että Deika saavutti ne ainoastaan kolmen yhdistelmän jälkeläisillä.

Metsästysjälkikokeet (MEJÄ) ja Vahingoittuneen hirvieläimen jäljestyskokeet (VAHI)

Metsästysjälkikokeet ja Vahingoittuneen hirvieläimen jäljestämiskokeet olisivat pitkäkarvaiselle saksanseisojalle taipumusten puolesta suositeltavia. Olisi hyvä, että pitkäkarvaisia saksanseisojia kokeiltaisiiin Suomessakin monipuolisesti. MEJÄ- tai VAHI-kokeet olisivat luonnollinen lisä koevalikoimaan, kunhan KAER-kokeissa vaadittavat asiat ovat ensin kunnossa ja koiralla on käytännössä metsästetty kanalintuja. Viimeisten 10 vuoden aikana ainoastaan kaksi pitkäkarvaista saksanseisojaa on osallistunut MEJÄ-kokeisiin, yksikään ei ole osallistunut VAHI-kokeisiin.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Pitkäkarvaisella saksanseisojalla on erittäin voimakas riistainto, eikä rotu sen vuoksi sovellu pelkästään seurakoiraksi. Asianmukaisesti koulutettu pitkäkarvainen saksanseisoja on yhteistyöhaluinen monipuolinen metsästyskoira sekä erinomainen, lapsirakas perhekoira. Kouluttamaton, villi ja vallaton pitkäkarvainen saksanseisoja saa pahimmassa tapauksessa suurta tuhoa aikaan luonnossa irti laskettuna. Sama pätee kaikkiin metsästysviettiin mannermaisiiin seisotarotuihin.

Saksan kokeet

Saksassa koirilta testataan VJP- ja HZP-kokeissa monipuolisesti käyttöominaisuudet jalostusta varten: pienpetotesti, jäljestystaipumukset, haku, seisonta, haukkuu ajo, nouto laahatulla sorsalla ja kanilla, nouto vedestä ja vesityöskentely elävän sorsan ylösajossa sekä paukkukestävyys. Lisäksi moni jalostuskoira suorittaa vielä täyskäyttökoe VGP:n, jossa testataan vielä monipuolisemmin ominaisuuksia ja tottelevaisuutta. Saksan kokeisiin on osallistunut 5 suomalaista pitkäkarvasta saksanseisojaa. Olisi erittäin hyvä, että jatkossa Suomesta käy koiria myös Saksassa kokeissa, jotta voidaan osoittaa, että myös meillä on monipuoliset käyttöominaisuudet omaavia koiria jalostuksessa.

Se myös lisää yhteistyötä maidemme välillä, sekä todennäköisyyttä, että jatkossakin saamme käyttää jalostukseen hyviä saksalaisia koiria lisäämään Suomen kantaa.

4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Tarkoituksena kerätä tietoa rodun jalostusta varten Suomen Pitkäkarvakerho ry järjesti vuonna 2014 ensimmäistä kertaa Luonne- ja terveystarkastuksen pitkäkarvaisen saksanseisojan omistajille ja kasvattajille. Kysely suunniteltiin uusittavaksi ennen jalostuksen tavoiteohjelman tarkistamista vuonna 2026. Suunnitelman mukaisesti Suomen Pitkäkarvakerho järjesti vuonna 2024 uuden kyselyn pitkäkarvaisen saksanseisojan omistajille ja kasvattajille. Vastaajille kerrottiin saatetextissä, että kerättyä tietoa hyödynnetään myös tämän jalostuksen tavoiteohjelman kokoamisessa. Vuoden 2024 kysely toteutettiin Google Forms -kyselynä. Vuoden 2024 kyselyn vastauksiin suhtautumisessa tulee huomioida, että vastanneita oli rodun kokoon nähden turhan vähän (65 kpl), joten vastauksissa voi ylikorostua jokin asia tai vastaavasti jäädä vähälle huomiolle jokin toinen asia todelliseen tilanteeseen verrattuna. Aikaisempaan kyselyyn vuodelta 2014 saatiin huomattavasti kattavammin vastauksia.

Luonne- ja terveystarkastuksen 2025 tuloksia analysoitaessa todettiin, että tulevaisuudessa kyselyä pitää lyhentää selvästi ja helpottaa kyselyyn vastaamista. Jatkossa Luonne- ja terveystarkastus pyritään järjestämään lyhennettynä ja helpotettuna säännöllisesti aina 5 vuoden välein, ja kannustetaan tehokkaasti koirien omistajia vastaamaan, jotta vastausprosentti saataisiin paremmaksi.

Yksinolon liittyvät ongelmat

Luonne- ja terveystarkastuksen vastausten perusteella (ks. myös 4.2.4) on varsin yleistä, että koirilla on nuoruusvaiheessa yksinolon kanssa haasteita ja jonkinasteista levottomuutta yksin jäädessään, mikä on aika normaalia aktiivisessa rodussa. Levottomuus voi ilmetä ääntelyä sekä tavaroiden rikkomisena. Nuorilla koirilla vakavaa levottomuutta eli metelöintiä ja erittäin aktiivista tuhojen tekemistä esiintyi useimmiten tai aina yhteensä vain 3 %:lla vastanneitten koirista, ja joskus 19 %:lla. Vastaavasti 49 % käyttäytyi useimmiten ja 9 % aina rauhallisesti makoillen tai sallituilla leluilla puuhastellen myös nuorena yksin jäädessään. (PKSS Luonne- ja terveystarkastus 2024)

Suurimmalla osalla koirista levottomuus ja tuhojen tekeminen yksin ollessa on vastausten perusteella mennyt ohi kokonaan tai suurimmaksi osaksi koirien aikuistuttua, mutta jonkin verran on aikuisillakin levottomuutta. Aika pienellä osuudella kuitenkin. Yleensä levottomia yksin ollessaan oli vastaajien koirista nuorina 8 %, ja aikuisena vain 2 %. Aikuisista koirista 6 % oli joskus metelöinyt ja tehnyt tuhoja, mutta vain yksi koira useimmiten. Vastaavasti 35 % aikuisista koirista käyttäytyi aina ja lisäksi 38 % useimmiten rauhallisesti makoillen tai sallituilla leluilla puuhastellen. (PKSS Luonne- ja terveystarkastus 2024)

Autossa yksin odotellessaan koirista 4 % käyttäytyy useimmiten levottomasti äännellen, ja 20 % joskus. Vastaajien koirista 8 % on tehnyt joskus tuhoja autossa. Vastaavasti suurin osa (83 %) koirista käyttäytyy useimmiten tai aina rauhallisesti ja hiljaa. Lisäksi 34 % koirista käyttäytyy useimmiten tai aina valppaana, mutta hiljaa. (PKSS Luonne- ja terveystarkastus 2024)

Joissakin tapauksissa yksinolon liittyvät ongelmat ovat koiran hermorakenteeseen liittyviä ja niihin on vaikea vaikuttaa. Tällaisissa tapauksissa oireet eivät mene ohi koiran aikuistuttua ja saattavat jopa pahentua. Tällaista koiraa ei tule käyttää jalostukseen. Onneksi tämänkaltaiset ongelmakoirat ovat rodussa yksittäistapauksia (PKSS Luonne- ja terveystarkastus 2014 ja 2024). Yksinolon liittyviin ongelmiin pystytään kuitenkin useimmissa tapauksissa vaikuttamaan totuttamalla pentu pienestä pitäen olemaan hiljaa yksin.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Kymmenen viimeisen vuoden aikana pitkäkarvaisia saksanseisojia kasvattaneilta kasvattajilta saatiin

vastaukset yhteensä 10 jalostukseen käytetystä nartusta, kun tuona aikana jalostukseen käytettiin yhteensä 17 eri narttua. Kasvattajakyselyn vastauksia avataan myös kohdassa 4.3.4 Lisääntyminen. Kasvattajakyselyn kyselypohja on liitteessä 5.

Vastaajien nartuista 30 %:lla on ollut juoksut yksi-kaksi kertaa vuodessa ja 70 %:lla kahdesti vuodessa. Yhdelläkään ei ole ollut juoksuja useammin kuin kaksi kertaa vuodessa. (PKSS Kasvattajakysely 2024)

Kaikkien narttujen astuttaminen on sujunut luonnollisesti. Nartut ovat leikittäneet urosta ja antaneet astua hyvin. Kaksi urosta on jättänyt astumatta, kun astutusta on yritetty väärään aikaan (ks. 4.3.4). (PKSS Kasvattajakysely 2024)

Synnytys on joillakin nartuilla tapahtunut keisarinleikkauksella polttoheikkouden vuoksi (ks. 4.3.4). Muuten 70 % nartuista on synnyttänyt aina täysin itsenäisesti ilman ihmisten apua. Joskus pientä ihmisen tukea on tarvinnut 30 % nartuista, kuitenkin itsenäisesti synnyttäen. Synnytyksen jälkeen kaikki nartut ovat alkaneet erittäin hyvin hoitaa pentuja, myös keisarinleikkauksen jälkeen. (PKSS Kasvattajakysely 2024)

Nartuista 60 % on imettänyt pentujaan alusta luovutusikään asti. Puolet (50 %) on imettänyt alusta kiinteän ruuan aloittamiseen asti halukkaasti, lopuksi haluttomammin. Nartuista 33 % on imettänyt aluksi halukkaasti ja vierottanut pennut ennen luovutusikää. Yhdellä on ollut ongelmia imetyksessä, mutta yhdelläkään nartulla ei ole ollut ongelmia pentujen hoidossa. Kaikki nartut ovat hoivanneet pentujaan halukkaasti, puhdistuen huolellisesti pentujen jätökset. (PKSS Kasvattajakysely 2024)

Nartuista 80 % on suhtautunut ihmisiin pentulaatikostaan rauhallisesti ja luottavaisesti. Vastaajat kertoivat, että 40 % nartuista suhtautui ihmisiin pentulaatikosta rauhallisesti, mutta valppaana. Toisiin koiriin nartuista 22 % on suhtautunut pentulaatikostaan rauhallisen luottavaisesti ja 89 % rauhallisesti, mutta valppaana. Yksi nartuista on ollut levoton ja epäluuloinen. Kaikilla ei ollut kokemusta toisista koirista. (PKSS Kasvattajakysely 2024)

Sosiaalinen käyttäytyminen

Hihnassa vuoroa odottelemaan joutuessaan 6 % koirista äänтелеe voimakkaasti useimmiten, ja 32 % joskus. Koirista 9 % äänтелеe useimmiten voimakkaasti sekä liikehtii levottomasti, ja 31 % joskus. Vastaavasti 52 % koirista on useimmiten tai aina rauhallisia ja hiljaa, 56 % on useimmiten tai aina valppaana, mutta hiljaa. (PKSS Luonne- ja terveyskysely 2024)

Luonne- ja terveyskyselyn vastaajien koirista puolet (50 %) suhtautuu vieraisiin ihmisiin näiden ollessa ovella tulossa taloon useimmiten tai aina hiljaa ja avoimen ystävällisesti vieraita vastaan rientäen. Koirista 40 % haukkuu useimmiten tai aina muutaman ilmoitushaukun ja menee häntä heiluen ottamaan vieraat vastaan. Koirista 18 % haukkuu useimmiten tai aina terävästi, mutta menee vieraita vastaan kiinnostuneena ja lopettaa haukkumisen hännän alkaessa heilua vieraisiin tutustuessa. Joskus näin tekee 25 % koirista. Koirista 8 % haukkuu useimmiten tai aina terävästi ja niskavillat koholla, mutta rentoutuu pian vieraisiin tutustuessaan. Joskus näin käyttäytyy 11 % koirista. Koirista 5 %:lla on taipumus haukkua terävästi niskavillat koholla ja häntä koipien välissä, ja ne menevät vieraista pois päin. Kaksi koiraa (4 %) haukkuu terävästi niskavillat koholla ja menee uhkaavasti vieraita vastaan estäen heitä tulemasta sisään, jopa muristen. Toinen koirista toimii näin aina, ja toinen joskus. Aikaisemmassa vuoden 2014 kyselyssä yksikään koirista ei suhtautunut vieraisiin niskavillat kohollaan, arastellen tai uhkaavasti. Terävästi haukkuvien, mutta ystävällisten koirien osuus oli myös hieman isompi. Heikkoluonteisissa koirissa kyse on pienestä osuudesta pitkäkarvaisista saksanseisojista ja tietty koira voi toistua useammassa vastausvaihtoehdossa, mutta asiaan on kuitenkin suhtauduttava vakavasti ja kiinnitettävä huomiota. (PKSS Luonne- ja terveyskyselyt 2014 ja 2024)

Vieraiden ollessa sisällä talossa 41 % koirista suhtautuu heihin useimmiten tai aina aktiivisesti luokse

tuppautuen, jatkuvasti rapsutuksia kerjäten. Puolet (50 %) suhtautuu useimmiten tai aina aktiivisesti luokse tuppautuen, mutta jonkin aikaa rapsutuksia kerjättyään maahan asettuen. Koirista 8 % on useimmiten välinpitämättömiä vieraita kohtaan. Vieraita väistää joskus 5 % koirista. Näissä väistäväissä koirissa on kyse samoista koirista kuin edellisen kappaleen väistävässä 5 %:ssa. Vuoden 2014 kyselyssä yksikään koirista ei väistänyt vieraita. (PKSS Luonne- ja terveystutkimus 2014 ja 2024)

Kohdatessaan vieraita ihmisiä kotipihallaan puolet vastaajien koirista (49 %) suhtautuu heihin useimmiten tai aina hiljaa ja avoimen ystävällisesti ihmisten luo pyrkien. Koirista 42 % haukkuu useimmiten tai aina muutaman ilmoitushaukun ja pyrkii häntä heiluen vieraiden luo. Koirista 14 % haukkuu useimmiten tai aina terävästi, mutta menee vieraita vastaan kiinnostuneena ja lopettaa haukkumisen hännän alkaessa heilua vieraisiin tutustuessa. Koirista 5 % haukkuu useimmiten terävästi niskavillat koholla, mutta rentoutuu pian vieraisiin tutustuessaan. Huomioitavaa on, että 8 % koirista haukkuu terävästi niskavillat koholla ja menee uhkaavasti vieraita kohti eikä rentoudu, jopa murisee. Suurin osa niistä toimii näin joskus, mutta yksi koira aina. Vuoden 2014 kyselyssä ei ilmennyt uhkaavaa käytöstä tai aristelua. Uhkaava käytös voi viitata vartiointiviettiin, mutta se on silti aggressiivista käytöstä ja ehdottoman ei-toivottava ominaisuus. Pitkäkarvaisen saksanseisojan tulee saksalaisten mukaan olla ihmisiä kohtaan lauhkea kuin lammas, asiaan on siis jatkossa kiinnitettävä huomiota. Koirista 6 % haukkuu joskus terävästi niskavillat koholla häntä koipien välissä ja pyrkien pois päin. Vieraita arastelee ja väistää häntä koipien välissä joskus 2 % koirista. Kyseessä ovat samat koirat, jotka aristivat vieraita myös sisällä talossa. Koirista 11 % joskus suhtautuu vieraisiin välinpitämättömästi. (PKSS Luonne- ja terveystutkimus 2014 ja 2024)

Toisiin oman laumansa koirajäseniin vastaajien koirista puolet (54 %) suhtautuu useimmiten tai aina rauhallisesti ja muita väistäen, mutta rennosti. Koirista 26 % ilmaisee useimmiten tai aina hillitysti ja selkeästi olevansa pomo. Koirista 3 % käyttäytyy useimmiten tai aina dominoivasti, muita alistamaan pyrkien. Aggressiivisesti ja ärähdellen käyttäytyy 13 % koirista, näistä 10 % joskus ja loput useimmiten. Koirista 8 % suhtautuu joskus tai useimmiten aggressiivisesti ja liikaa laumansa muita koiria alistaen. Aggressiivisten koirien määrä on hiukan suurempi kuin vuoden 2014 kyselyssä. On kuitenkin huomioitava, että vuoden 2014 kyselyssä vastausten määrä oli huomattavasti suurempi kuin vuoden 2024 kyselyssä, mikä vaikuttaa tuloksiin. (PKSS Luonne- ja terveystutkimus 2014 ja 2024)

Samaa sukupuolta oleviin muihin aikuisiin koiriin vastaajien koirista puolet (52 %) suhtautuu hihnassa ollessaan useimmiten tai aina avoimen ystävällisesti häntä heiluen ja kiinnostuneesti. Tarvittaessa alistuvia eleitä esittää useimmiten tai aina 21 % koirista. Välinpitämättömiä ja rentoja on 15 % koirista. Koirista 8 % on useimmiten hieman varautuneita ja väistää toista koiraa. Koirista 11 % suhtautuu useimmiten tai aina varautuneesti (jäykistellen, häntää ja niskavilloja nostaan, jopa muristen). Koirista 7 % suhtautuu useimmiten hillityn dominoivasti, kunnes toinen esittää haasteen. Aggressiivisesti (aktiivisesti haasteita esittäen) käyttäytyy useimmiten tai aina 5 % koirista. Vuoden 2024 kyselyn vastauksissa ei ole merkittävää muutosta vuoden 2014 kyselyyn verrattuna. (PKSS Luonne- ja terveystutkimus 2014 ja 2024)

Vapaana ollessaan vastaajien koirista 45 % suhtautuu samaa sukupuolta oleviin aikuisiin koiriin useimmiten tai aina avoimen ystävällisesti ja häntä heiluen. Lisäksi 26 % on avoimen ystävällisiä ja valmiita leikkimään, tarvittaessa alistuvia eleitä esittäen. Koirista 20 % suhtautuu useimmiten tai aina kiinnostuneena haistellen, sitten leikkimään ryhtyen (aluksi hieman niskavillat koholla, pian rentoutuen). Koirista 17 % haistelee useimmiten tai aina kiinnostuneena (aluksi ehkä hieman niskavillat koholla, pian rentoutuen), sitten ne keskittyvät omiin asioihinsa. Koirista 12 % suhtautuu useimmiten tai aina välinpitämättömästi, mutta rennosti. Useimmiten tai aina dominoivasti ja aktiivisesti alistamaan pyrkii 5 % koirista. Useimmiten tai aina varautuneesti (jäykistellen, häntää ja niskavilloja nostaan, jopa murahdellen) suhtautuu 5 % koirista. Yksi koira on useimmiten aggressiivinen (aktiivisesti puolustuskannalla, esittää haasteita toisille koirille). Vastauksissa ei ole juurikaan muutosta vuoden 2014 kyselyyn verrattuna. (PKSS Luonne- ja terveystutkimus 2014 ja 2024)

Pentuihin vastaajien koirista 66 % suhtautuu useimmiten tai aina avoimen ystävällisesti ja kiinnostuneesti häntä heiluen ollessaan omistajallaan hihnassa. Koirista 24 % haistelee useimmiten tai aina kiinnostuneena, sitten ryhtyy leikkimään (aluksi hieman niskavillat kohollaan, pian rentoutuen). Koirista 8 % haistelee useimmiten kiinnostuneena (aluksi ehkä hieman niskavillat kohollaan, pian rentoutuen), sitten ne keskittyvät omiin puuhiinsa. Välinpitämättömiä ja rentoja on useimmiten tai aina 10 % koirista. Varautuneesti ja pennulle jopa murhdellen suhtautuu useimmiten tai aina 3 % koirista. Useimmiten välinpitämättömiä, mutta aavistuksen varuillaan on 2 % koirista. Vuoden 2014 kyselyyn verrattuna suhtautumisessa pentuihin ei ole juurikaan muutosta. (PKSS Luonne- ja terveystutkimus 2014 ja 2024)

Pelot ja ääniherkkyys

Valtaosa omistajista totesi, ettei heidän koiransa pelkää mitään. Yksi koira kammoksui kovaäänisiä koneita, kuten ruohonleikkuria ja moottorisahaa. Yhtä koira hieman hirvitti imuri, ja toista lehmät. Lisäksi yksi koira ei pitänyt vanhoista ihmisistä. Suurimmalla osalla (97 %) vastaajien koirista ei ollut paukkuarkuutta, ja vain 3 % oli lievästi paukkuarkoja. Paukkuarkaa koira ei saa käyttää jalostukseen. Suurin osa (77 %) koirista ei reagoi ukkoseen millään havaittavissa olevalla tavalla, ja 23 % koirista reagoi kuunnellen uteliaana tai hieman huolestuneena. Yhdenkään koirista ei kerrottu reagoivan ukkoseen erittäin levottomasti tai panikoiden, eikä yksikään ole ollut levoton nuoresta pitäen. Koirista 6 % ei ollut reagoinut ukkoseen nuorena, mutta vanhemmiten oli alkanut lievästi läähätellä ja tullut levottomaksi. Vuoden 2014 kyselyssä ilmeni pari ukkoseen panikoiden reagoivaa koira. (PKSS Luonne- ja terveystutkimus 2014 ja 2024)

Koirista 19 % reagoi koviin ääniin (kuten ilotulitus ja kova pauke) useimmiten tai aina kiinnostuneen rohkeasti, pyrkien ääntä kohti. Lisäksi kerrottiin, että 56 % koirista reagoi koviin ääniin välinpitämättömästi. Nämä 75 % vastaajien koirista reagoi ääniin rodulle ihanteellisella tavalla. Näiden ohella 26 % koirista reagoi koviin ääniin selvästi, pyrkimättä kohti tai poispäin, mikä on vielä katsottava hyväksyttäväksi. Koirista 8 % reagoi joskus selvästi ja pyrkien äänestä poispäin, mutta yksikään ei aina tai useimmiten. Vuoden 2024 kyselyn vastauksissa ei ole merkittävää muutosta vuoden 2014 kyselyyn verrattuna. (PKSS Luonne- ja terveystutkimus 2014 ja 2024)

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Pitkäkarvaisella saksanseisojalla ei ole erityisiä rakenteellisia seikkoja, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen. Sen sijaan koirilla voi olla terveydellisiä seikkoja, jotka aiheuttavat kipua ja voivat siksi vaikuttaa koiran käyttökseen (esimerkiksi spondyloosi, nivelrikko, LTV).

4.2.7 Yhteenvedo rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmakohdat, ongelmien syyt ja vähentäminen

Valtaosa Luonne- ja terveystutkimukseen vastanneiden koirista on hyväluonteisia. **Vastaajista 80 % kertoi olevansa tyytyväisiä koiransa luonteeseen (lisätty 16.3.2026).** Seitsemän koiran (11 %) omistajat totesivat kuitenkin, että he eivät ole tyytyväisiä koiransa luonteeseen. Syyt löytyivät suurimmaksi osaksi liiallisesta levottomuudesta ja piippauksesta, muutaman koiran osalta resurssiaggressiivisuudesta. Lisäksi parilla koiralla esille nousi voimakas vahtivietti, ihmisarkuus ja aggressiivisuus toisia koiria kohtaan sekä yhdellä koiralla liiallinen pehmeys. Vuoden 2014 kyselyyn verrattuna syyt tyytymättömyyteen olivat enimmäkseen samat, ja molemmissa kyselyissä suurin syy oli levottomuus. Vuoden 2024 kyselyssä mainittua resurssiaggressiivisuutta ja parin koiran voimakasta vahtiviettä sekä ihmisarkuutta ei ilmennyt aiemmassa kyselyssä lainkaan. Prosentuaalisesti heikkoluonteisissa koirissa kyse ei ole suuresta osuudesta, mutta asiaan on kuitenkin suhtauduttava vakavasti. Koirien luonne tulee ehdottomasti huomioida jalostusvalintoja tehdessä, jotta negatiiviset ominaisuudet eivät pääse yleistymään. (PKSS Luonne- ja terveystutkimus 2014 ja 2024)

Aggressiivista tai millään tavalla arkaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Käytännössä on havaittu, että luonteen heikkoudet herkästi kertaantuvat ja vahvistuvat pentueeseen, jos samaa heikkoutta tulee vaikka hyvinkin lievänä molemmilta puolilta. Jalostuskoirien valinnassa pitää olla erityisen kriittinen luonteen suhteen ja välttää yhdistämästä kahta suhteellisen hyväluonteista koiraa, joiden lähisuvussa tai koirissa itsessään esiintyy samaa luonteen heikkoutta vaikka vain lievänä. Toisaalta myös pennunottajien tulisi tutustua pentueen vanhempiin ja käydä kasvattajan luona vierailulla todetakseen, ettei tiedossa ole riskiä luonteen heikkouksien suhteen.

Keväällä 2019 rotujärjestö Saksanseisojakerhon vuosikokouksen yhteydessä järjestetyssä pitkäkarvaisen saksanseisojan rotukokouksessa todettiin, että koirien luonteella ja käyttäytymisellä on erittäin suuri merkitys normaalin arjen sujuvuuden kannalta. Luonnetta on kuitenkin hankala arvioida, ja on eduksi, jos jalostusvalintojen tueksi on muutakin tietoa kuin omistajien oma arvio ja mitä koirien käyttäytymisestä tulee ilmi KAER-kokeissa. Jotta koirien luonneominaisuuksista saataisiin lisää tietoa jalostuksen tueksi, kokouksessa päätettiin perustaa luonneasioita varten työryhmä valmistelemaan pitkäkarvaisen saksanseisojan ihanneprofiili Kennelliiton käyttäytymisen jalostustarkastusta varten (Pitkäkarvaisen saksanseisojan rotukokous 2019, pöytäkirja). Ehdotus rodun ihanneprofiiliksi esiteltiin rotukokouksessa 2020 ja lähetettiin Suomen Pitkäkarvakerho ry:n jäsenille kommentoitavaksi keväällä 2021 ennen sen lähettämistä Kennelliittoon hyväksyttäväksi. Pitkäkarvaisen saksanseisojan ihanneprofiili hyväksyttiin 2.3.2023, jonka jälkeen omistajat ovat voineet viedä koiransa Kennelliiton käyttäytymisen jalostustarkastukseen. Käytännössä koiria on käytetty vähän käyttäytymisen jalostustarkastuksissa, sillä niistä on hankala löytää tietoa eikä niiden järjestämisestä juuri ilmoitella.

Lisäksi Luonne- ja terveystarkastus pyritään järjestämään säännöllisesti aina 5 vuoden välein, jotta koirien terveydestä ja rodun tilanteesta luonteenkin osalta saataisiin lisää ajantasaista tietoa jalostuksen tueksi. Jatkossa koirien omistajia on tarkoitus kannustaa tehokkaasti vastaamaan kyselyyn, jotta vastausprosentti olisi parempi kuin vuoden 2024 kyselyssä. Mitä kattavammin vastauksia saadaan, sitä todennukaisemmin kuvan kysely antaa rodun tilanteesta.

Viimeisten kymmenen vuoden aikana pitkäkarvaisen saksanseisojan PEVISA-ohjelmaan on kuulunut koepalkintovaatimus, joten nykyisin kaikki jalostukseen käytetyt koirat ovat koepalkittuja. Sen lisäksi että käyttöominaisuuksien testaaminen ennen jalostuskäyttöä auttaa ylläpitämään rodun käyttöominaisuuksia, KAER-kokeessa myös testataan hyvin koirien reagointi koviin ääniin, eikä voimakkaasti paukkuun reagoiva koira ole lainkaan palkittavissa. Toisten koirien työskentelyä seurattessa ja omaa vuoroa odotellessa tulee testattua myös koirien sosiaalista luonnetta ja hermorakennetta.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet

PEVISA-ohjelman voimaantulo vuosi sekä ohjelman muutokset

Rodun ensimmäinen PEVISA-ohjelma (1.1.1995 alkaen) sisälsi ainoastaan lonkkakuvauspakon ilman raja-arvoa. Vuoden 2001 alusta voimaan tulleeseen PEVISA-ohjelmaan liitettiin lonkkakuvauslausunnon raja-arvo C.

Vuoden 2006 alusta voimaan tulleeseen PEVISA-ohjelmaan ei anottu muutoksia sairauksien osalta, mutta PEVISA-ohjelmaan lisättiin rodulle matadoripykälä, jolla rajoitetaan yksittäisen koiran jälkeläismäärä 21 pentuun.

Vuoden 2011 alusta voimaan tulleeseen PEVISA-ohjelmaan anottiin rodulle silmätarkastuspakko ja lonkkakuvauslausunnon raja-arvo kiristettiin B:ksi.

Vuoden 2016 alusta voimaan tulleeseen PEVISA-ohjelmaan anottiin rodulle koetulosvaatimukseksi vähintään 3. palkinto KAER-kokeesta.

Pitkäkarvaisen saksanseisajan PEVISA-ohjelmat:

Voimassa:

1.1.1995–31.12.2000	☒ Pentujen vanhemmista tulee olla lonkkakuvauslausunto ennen astutusta.
1.1.2001–31.12.2005	☒ Pentujen vanhemmista tulee ennen astutusta olla lonkkakuvauslausunto. Rekisteröinnin raja-arvo on lonkkaniveldysplasian aste C.
1.1.2006–31.12.2010	☒ Pentujen vanhemmista tulee ennen astutusta olla lonkkakuvauslausunto. Rekisteröinnin raja-arvo on lonkkaniveldysplasian aste C. ☒ Koiran rekisteröityjen jälkeläisten määrä saa olla korkeintaan 21 pentua. Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan.
1.1.2011–31.12.2015	☒ Pentujen vanhemmista tulee ennen astutusta olla lonkkakuvauslausunto. Rekisteröinnin raja-arvo on lonkkaniveldysplasian aste B. ☒ Pentujen vanhemmista tulee ennen astutusta olla silmätarkastuslausunto, joka ei saa astutushetkellä olla 36 kuukautta vanhempi. Ulkomaisen uroksen käyttöä varten on pysyvä poikkeuslupa, jolloin silmätarkastuslausunto ei ole pentujen rekisteröinnin ehtona. Poikkeuslupa koskee ulkomailla tapahtuvaa astutusta sekä ulkomaisen sperman käyttöä. ☒ Koiran rekisteröityjen jälkeläisten määrä saa olla korkeintaan 21 pentua. Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan.
1.1.2016–31.12.2021	☒ Pentujen vanhemmista tulee ennen astutusta olla lonkkakuvauslausunto. Rekisteröinnin raja-arvo on lonkkaniveldysplasian aste B. ☒ Pentujen vanhemmista tulee ennen astutusta olla silmätarkastuslausunto, joka ei saa astutushetkellä olla 36 kuukautta vanhempi. Ulkomaisen uroksen käyttöä varten on pysyvä poikkeuslupa, jolloin silmätarkastuslausunto ei ole pentujen rekisteröinnin ehtona. Poikkeuslupa koskee ulkomailla tapahtuvaa astutusta sekä ulkomaisen sperman käyttöä. ☒ Koiran rekisteröityjen jälkeläisten määrä saa olla korkeintaan 21 pentua. Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan. ☒ Pentueen vanhemmilla tulee ennen astutusta olla vähintään 3. palkinto KAER-kokeesta. Ulkomaisilta jalostusuroksilta hyväksytään vastaava ulkomainen metsästyskoetusrodun suomalaisen jalostusneuvojan lausunnon pohjalta.
1.1.2022–31.12.2026	☒ PEVISA-ohjelmaa jatketaan muuttumattomana eli PEVISA-kauden 2016–2021 mukaisena.
1.1.2027–31.12.2031	☒ PEVISA-ohjelmaa jatketaan muuttumattomana eli PEVISA-kauden 2022–2026 mukaisena.

PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt viat ja sairaudet

Lonkkanivelen kasvuhäiriö

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli ”lonkkavika”, (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston ja nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määritellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä silmämääräisesti normaalit, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana.

Löysyys johtaa reisiluun pään ja lonkkamaljan riittämättömään kontaktiin. Alueelle kohdistuu epänormaalin suuri paine, joka on sitä suurempi mitä pienempi kontaktialue on. Tämä voi johtaa mikromurtumiin ja lonkkamaljan mataloitumiseen. Noin vuoden iässä lantion luutumisen on täydellistä ja yleensä kipukin helpottaa tässä iässä.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö johtaa usein nivelrikkoon. Nivelrikon kehittymisen aikatauluun ja tyyppiin vaikuttavat rotukohtaiset ja yksilölliset erot. Lonkkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Myös ympäristöllä on vaikutusta lonkkavian ilmenemiseen ja vaikeusasteeseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriötä tavataan lähes kaikilla roduilla, mutta sen yleisyys vaihtelee roduittain. Oireet voidaan huomata pentuna 3-12 kuukauden iässä, jolloin kipu johtuu löysyyden aiheuttamasta nivelkapselin tulehduksesta tai luukalvon hermojen jännityksestä ja repeämisestä. Nuorilla koirilla oireina voivat olla takajalkojen ontuminen, ”pupuhyppeleminen”, ylösnousuvaikeudet levon jälkeen, liikkumishaluttomuus ja nakshteleva ääni kävellessä. Oireet voivat alkaa äkillisesti ja omistaja voi liittää ne johonkin tapaturmaan. Oireet voivat vähentyä selvästi tai loppua kokonaan jopa useiksi vuosiksi, kun nivelen ympärille muodostuva sidekudos vähentää nivelen löysyyttä.

Toinen oireilevien koirien ryhmä on aikuiset koirat, joiden oireiden syynä on nivelrikko. Vanhemmilla nivelrikkoisilla koirilla oireet voivat olla epämääräisiä ja oireilu laitetaan usein vanhenemisen piikkiin. Tyypillisiä oireita ovat takajalkojen ontuminen ja jäykkyys liikkeessä. Lonkkavikainen koira yrittää viedä painoa pois takaosalta, mikä ilmenee kävellessä selkälän aaltoiluna ja lantion kiertymisinä. Tämä johtaa myös takaosan lihaskatoon ja etupään lihasten voimistumiseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriön ja siitä johtuvan nivelrikon hoidossa on ruokinnalla keskeinen merkitys. Ylipaino pahentaa oireita ja pelkkä painon pudotus voi helpottaa koiran oloa. Tulehduskipulääkkeitä ja pistoksena tai suun kautta annettavia nivelnesteiden ja nivelruston koostumusta parantavia aineita käytetään yleisesti. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikkuvina. Kirurgisia hoitoja, kuten esimerkiksi lantion häpyluun lämpöluudutus, on myös olemassa. Huomioithan, että kirurgisesti hoidettua koira ei saa käyttää jalostukseen ja se tulisi siirtää jalostuskieltoon.

Lonkkavian vastustamisohjelma perustuu lonkkien röntgenkuvaukseen. Lonkkanivelen kasvuhäiriön periytyvyys on kohtuullinen. Ilmiasuunkin perustuva jalostusvalinta johtaa tuloksiin, jos valinta on systemaattista eikä lonkkavikaisia koiria käytetä. Jalostusarvoindeksien (BLUP-indeksit) avulla valinta on tehokkaampaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria.

Suomessa käytetään FCI:n vahvistamaa kansainvälistä lonkkaniveldysplasian arvosteluasteikkoa:

- A Ei muutoksia
- B Lähes normaali / rajatapaus
- C Lievä dysplasia
- D Kohtalainen (keskivaikea) dysplasia
- E Vaikea dysplasia

Teksti: ELT Anu Lappalainen
Päivitetty 25.5.2023

Suomen Kennelliiton arviointiasteikolla virallisten lonkkakuvien (rtg) arvioinnissa aste A on täysin terve, B tarkoittaa lievää löysyyttä, mutta on kuitenkin vielä terveeksi luokiteltavissa. C-asteessa on lieviä muutoksia lonkkanivelissä, mutta tämä ei yleensä rajoita metsästyskäyttöä, ellei johda nivelrikon kehittymiseen. D- ja E-asteessa nivelrikkomuutoksia nähdään jo röntgenkuvassa ja ne aiheuttavat varsinkin iän lisääntyessä kipuja ja ontumista. Saksanseisojilla suositellaan vain lonkistaan terveiden koirien käyttöä jalostukseen, niin että kahta B-lonkkaistakaan ei yhdistettäisi. (Peltonen, M. 2004)

Rodun terveystilanne lonkkaniveldysplasian suhteen

Suomessa rodun terveystilanne oli vuonna 2000 PEVISA-ohjelman muutosta anottaessa lonkkaniveldysplasian osalta huomattavasti rodun kotimaata huonompi. Tämä johtui Suomeen tuotujen ensimmäisten koirien lonkkaniveldysplasian asteesta C ja D sekä siitä, että näitä koiria kaikesta huolimatta käytettiin jalostukseen. Tilastoista on nähtävissä selkeästi, että lonkkavika on periytynyt lonkistaan sairailta vanhemmilta jälkeläisiin (KoiraNet; Suomen Pitkäkarvakerho ry). Lonkkaniveldysplasian seurauksena syntyvän nivelrikon on todettu käytännössä rajoittavan selkeästi koiran metsästyskäyttöä. Vuoden 2025 loppuun mennessä oli lonkkakuvattu yhteensä **281** pitkäkarvaista eli **49,6 %** suomalaisista pitkäkarvaisista. Lonkkakuvaustilastosta vuosilta 1993–2025 (Taulukko 15) on nähtävissä lonkkaniveldysplasian väheneminen rodussa.

Taulukko 15. Pitkäkarvaisen saksanseisojan lonkkakuvaustulokset 1993–2025 viisivuotiskausin esitettynä, paitsi viimeiset vuodet kahden vuoden **sekä yhden vuoden jaksoina** (KoiraNet).

Vuodet	A	B	C	D	E	Kuvattuja yht. kpl	C-E %
1993–1997	4	5	5	5	-	19	53 %
1998–2002	16	5	3	-	-	24	12,5 %
2003–2007	30	11	5	2	-	48	14,6 %
2008–2012	30	17	5	1	-	53	11,3 %
2013–2017	36	9	3	-	-	49	8,2 %
2018-2022	45	5	1	-	-	51	2 %
2023-2025 (HUOM! 3 vuotta)	25	9	3	-	-	37	8,1 %

Lonkkaniveldysplasian esiintymisprosentti vaihtelee kuitenkin vuosittain ja tutkimuksia tarvitaan edelleen runsaasti tulokselliseen seurantaan. Rodun lonkkatilanne on parantunut niin paljon, että tervelonkkaisia koiria voidaan katsoa olevan tarpeeksi jalostuskäyttöä varten. Suomessa ei ole vuoden 1996 jälkeen käytetty jalostukseen lonkkavikaista pitkäkarvaista saksanseisojaa (Taulukko 7). Tämän vuoksi ja positiivisen kehityksen jatkumisen varmistamiseksi rodulle annettiin tiukennus (B) lonkkakuvausten raja-arvoon vuonna 2006 alkaneelle PEVISA-kaudelle.

Harmaakaihi eli katarakta

Perinnöllinen harmaakaihi (ent. hereditäärinen katarakta, HC) samentaa silmän linssin osittain tai kokonaan. Useimpien muotojen periytymismallia ei vielä tiedetä. Sairauden alkamisikä vaihtelee suuresti. Perinnöllinen kaihi on yleensä molemminpuolinen ja johtaa sokeuteen, jos linssien samentuminen on täydellinen. Jos kaihisamentuma jää hyvin pieneksi, sillä ei ole vaikutusta koiran näkökykyyn. Edennyt kaihi aiheuttaa silmän sisäistä suonikalvontulehdusta ja siten voi aiheuttaa kipua.

Katarakta eli kaihi voi olla perinnöllinen tai ei-perinnöllinen, synnynnäinen tai hankittu. Syntymän ja 8 viikon iän välillä todetut kataraktat ovat synnynnäisiä. Esimerkkinä ei-perinnöllisestä kataraktasta on sokeritautiin liittyvä, usein hyvin nopeasti täydelliseksi kaihiksi kehittyvä diabeettinen katarakta sekä vanhuuden kaihi ja PRA:han liittyvä toissijainen kaihi. Ns. nukleaariskleroosi (ei luokitella kaihiksi) on normaaliin ikääntymiseen liittyvä muutos, jossa linssin ydin tiivistyessään muuttuu 'opaalinharmaaksi'. Muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta näkökykyyn.

Kaihi voidaan poistaa leikkauksella fakoemulsifikaatiomenetelmällä.

Perinnöllinen kaihi -diagnoosin saanutta koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Poikkeuksena ovat perinnölliseksi todetut ja oletetut muut vähämerkitykselliset linssin kaihimuutokset (mm. sileäkarvaisen noutajan etu Y-sauman pistemäiset kaihimuutokset), joita saa käyttää jalostukseen terveen kumppanin kanssa. (Suomen Kennelliitto ry.)

Rodun terveystilanne perinnöllisen harmaakaihin suhteen

Suomessa oli vuoden 2025 loppuun mennessä tarkastettu silmistään 174 pitkäkarvaista saksanseisojaa (KoiraNet; Suomen Pitkäkarvakerho ry). Alla tulokset.

Virallisessa silmätarkastuksessa tutkitut pitkäkarvaiset saksanseisajat vuosina 1993–2025 (KoiraNet).

Yhteensä 174 tutkittua koira: 29,4 % rekisteröinneistä (591 kpl)

81,0 % terve (141 koira)

12,6 % hitaasti leviävä tai leviämätön posterior polaarinen ja/tai kortikaalinen kaihi (22 koira)

0,6 % nopeasti leviävä kaihi (1 koira)

0,6 % nukleaarinen toispuoleinen kaihi (1 koira)

1,7 % muu vähämerkityksinen kaihi tai kaihipäily (3 koira)

1,1 % Distichiasis (2 koira)

1,1 % PPM iris-iris (2 koira)

0,6 % muu ei-perinnöllinen löydös (1 koira)

0,6 % muu verkkokalvon sairaus (1 koira)

Kuten yllä olevasta erittelystä näkyy, 22 koiralta (13 % tarkastetuista) on löydetty hitaasti leviävä tai leviämätön samentuma mykiössä, joka luokitellaan perinnölliseksi harmaakaihiksi (KoiraNet; Suomen Pitkäkarvakerho ry). Osa tapauksista on luokiteltu tarkastuskaavakkeella posterior polaariseksi kaihiksi, osa kortikaaliseksi kaihiksi. Osalla on rastitettu kaavakkeeseen molemmat, mikä kokeneen silmätarkastuseläinlääkäri Juha Pärnäsen mukaan johtuu siitä, että posterior polaarinen kaihi on näissä tapauksissa myös kortikaalinen kaihi (Pärnäsen J., 2014). Saksanseisajilta löydetty posterior polaarinen kaihi muistuttaa paljon kultaisella noutajalla esiintyvää, myös hitaasti tai ei ollenkaan leviävää kaihia (Rubin, L., F. 1989). Australianpaimenkoiralta on myös löydetty posterior polaarinen kaihi (Ahonen, S. 2009). Kultaisella noutajalla ja australianpaimenkoiralla periytyminen on selvitetty melko pitkälle, mutta saksanseisajilla sitä ei ole selvitetty (Rubin, L., F. 1989; Ahonen, S., 2009). Lyhyt- ja karkeakarvaiselta saksanseisajalta samanlaista kaihia on löydetty USA:ssa ja viime vuosina myös Suomessa (Rubin, L., F. 1989; KoiraNet). Lievän, leviämättömän posterior polaarisen kortikaalisen kaihin ei ole havaittu häiritsevän koirien normaalia elämää ja metsästyskäyttöä millään tavalla (tiedot koirien omistajilta). Joidenkin hitaasti leviävää kaihia sairastavien koirien omistajat ovat raportoineet havaitsevansa koirassaan muutoksia esim. ohjauksen vastaanottamisessa metsällä, mutta nämäkin koirat ovat olleet täysipainoisesti metsästyskäytössä.

Silmätarkastuksissa on valitettavasti löytynyt yhdeltä pitkäkarvaiselta saksanseisajalta vuonna 2008 myös kortikaalinen leviävän tyyppinen kaihi (KoiraNet; Suomen Pitkäkarvakerho ry). Koira oli vajaan vuoden ikäinen ja kun kortikaalisen kaihin todettiin olevan leviävää tyyppiä, koira lopetettiin (tieto koiran omistajalta).

Vaikka lievemmat kaihitapaukset eivät ole koirasta tai sen käyttäytymisestä ulkoisesti havaittavissa, eivätkä näin ollen mitään ilmeisimmin häiritse koira, on asiaan silti suhtauduttava vakavasti, jotta vakavammilta kaihitapauksilta vältyttäisiin jatkossa. Tämän vuoksi rodun aktiiviharrastajat päätyivät anomaan rodun PEVISAan vuonna 2011 alkaneelle PEVISA-kaudelle pakollisen silmätarkastuksen jalostukseen käytettävillä koirilla. **Koska kaikissa maissa ei edelleenkään vaadita silmätarkastuksia jalostuskoirilta, PEVISAan on liitetty pysyvä poikkeuslupa ulkomaisille jalostuskoirille, jotta näiltä ei jatkossakaan vaadita silmätarkastuslausuntoa.**

Marraskuun 2025 loppuun mennessä kaihi on todettu Suomessa 5 Itävallasta tuodulta koiralta, 10 Saksasta tuodulta koiralta sekä 8 Suomessa kasvatetulta koiralta, joilla yhtä lukuun ottamatta kaikilla vähintään toinen vanhemmista on tuontikoira tai ulkomainen jalostusuros (KoiraNet; Suomen Pitkäkarvakerho ry). Vuodesta 2011 lähtien Suomessa tehdyissä jalostusyhdistelmässä on ainakin toinen pentueen vanhemmista ollut silmätarkastuksessa terveeksi todettu (toinen usein ulkomainen silmistään tarkastamaton jalostusuros). **Näistä yhdistelmistä (41 kotimaista pentuetta) on vuosina 2011–2025 tullut esiin ainoastaan neljä lievän kaihin tapausta ja loput 10 kaihitapausta ovat olleet Suomeen pentuina tuoduilla koirilla (KoiraNet, Suomen Pitkäkarvakerho ry).**

Silmäsairauksien esiintymistä rodulla muissa maissa on selvitetty jalostusneuvonnan toimesta. **Asiasta ja sairastuneiden koirien sukutaustasta on tiedotettu Saksan rotujärjestön laajennettua johtokuntaa vuonna 2009 ja jalostusneuvostoa sekä Saksan rotujärjestön puheenjohtajaa sekä maailmanliittoa säännöllisin väliajoin. Pitkään vallitsi tilanne, että silmäsairauksia ei koettu ongelmaksi Saksassa, eikä toimenpiteisiin ryhdytty. 2010-luvulla Isossa-Britanniassa tarkastettiin silmistään muutama saksalaissukuinen pk-saksanseisoja, silmäsairauksia ei tullut esiin. Rodun maailmanliiton kokouksessa vuonna 2019 Hollannin maaedustajat kertoivat silmätarkastusten alkaneen Hollannissa muutamaa vuotta aiemmin ja kaihilöydöksiä tulleen esiin myös siellä. Samassa maailmanliiton kokoontumisessa keskusteltiin alustavasti yhteistyön virittämistä geenitestin saamiseksi pitkäkarvaisella esiintyvälle harmaakaihille ja sovittiin tiedon jakamisesta maiden välillä (Deutsch Langhaar Weltverband, 2019). Vähitellen asenne silmätarkastuksia kohtaan muuttui myös Saksassa ja vuodesta 2023 lähtien Saksassa on tarkastettu kaikkien koirien silmät ennen jalostuskäyttöä (Wennemer, Andreas, 2023 ja 2025_2). Projekti on nimetty ”Monitoring” ja tarkoitus on ensivaiheessa selvittää kaihitilanne Saksan pitkäkarvakannassa ja vasta sitten päättää, millaisiin toimenpiteisiin ryhdytään kaihin suhteen (Schmieg, Leonhard, 2022). Lisäksi tavoitteena on ehkäistä kahden lievääkään kaihia sairastavan koiran yhdistäminen keskenään (Wennemer, Andreas, 2025). Alusta alkaen jalostuksen ulkopuolelle on rajattu ainoastaan kaikista vakavimmat, leviävän tyyppisen kaihin löydökset, jotka ovat hyvin harvinaisia. Hyvin lievää pistemäistä kaihia sairastavan koiran saa yhdistää terveeksi todetun partnerin kanssa (Wennemer, Andreas, 2023; Lierz, Michael, 2025). Saksan asiantuntijatahot (silmäsairauksiin erikoistuneiden eläinlääkäreiden yhdistys DOK) ovat suositelleet, että perinnölliseksi luokiteltavaa kaihia sairastavaa koiraa ei käytettäisi jalostukseen, kunnes kaihin tyyppistä ja vaikutuksista koiran näkökykyyn saadaan kerättyä lisää tietoa (Wennemer, Andreas, 2025), mutta Saksan rotujärjestön kanta on, että lievimpien kaihilöydöstenkin karsiminen jalostuksesta aiheuttaisi liian rajun karsinnan ja populaation geenipohjan kapenemisen (Lierz, Michael, 2025; Wennemer, Andreas, 2025). Haasteena on koiranomistajien, kasvattajien ja jalostusurosten omistajien tiedottaminen ja valistaminen, jotta koiria ei karsita jalostuksesta liian rankalla kädellä (Wennemer, Andreas, 2025). Jo nyt on selvinnyt, että vuoden 2024 loppuun mennessä tarkastetuista 272 koirasta kahdella oli synnynnäinen kaihi ja 53 koiralla (19 %) oli perinnölliseksi luokiteltu posterior polaarinen tai kortikaalinen kaihi (Wennemer, Andreas, 2025_2). Posterior polaarisen kaihin löydökset ovat yleensä olleet lieviä (Lierz, Michael, 2025). Koiranomistajia kehoitetaan käyttämään koiransa uusintatarkastuksissa, jotta kaihin leviämisestä saadaan tietoa. Kerättyä tietoa on tarkoitus analysoida tohtorinväitösprojektissa, joka alkoi keväällä 2025 (Wennemer, Andreas, 2025). Projektin yhtenä tarkoituksena on osoittaa pitkäkarvaisella saksanseisojalla yleisimmin esiintyvän posterior polaarisen kaihin vähäinen merkitys koiralle kaihin hitaan tai olemattoman leviämisen takia, toisena tarkoituksena on selvittää synnynnäisen kaihin syntymekanismia ja saada ohjeita jalostusta varten sen karsimiseksi populaatiosta (Wennemer, Andreas, 2025). Toisaalta pyritään saamaan asiantuntijatahoilta tieteelliseen tietoon perustuva virallinen suositus sille, että lievää leviämätöntä tai erittäin hitaasti leviävää posterior polaarista kaihia sairastavaa koiraa voidaan käyttää jalostukseen terveeksi todetun partnerin kanssa (Lierz, Michael, 2025; Wennemer, Andreas, 2025). (Päivitetty 17.3.2026)**

Suomessa rotujärjestö Saksanseisojakerhon vuosikokousten yhteydessä pidetyissä pitkäkarvaisen saksanseisojan rotukokouksissa kaihista ja silmätarkastuksista on keskusteltu säännöllisesti. Vuonna 2015 päätettiin jatkaa silmätarkastuksia rodun PEVISA-ohjelmassa ilman sairausrajotusta kaihin suhteen. Samalla todettiin, että lievää kaihia sairastavan, muilta ominaisuuksiltaan rodun keskitasoa paremman koiran käyttöä jalostukseen terveeksi todetun partnerin kanssa voisi harkita, jotta silmätarkastukset eivät liiaksi rajoita jalostusta (Pitkäkarvaisen saksanseisojan rotukokous 2015, pöytäkirja). **Keskustelua herätti tuolloin erityisesti erinomaisten koirien**, muun muassa kahden käyttövalion, jääminen jalostuksen ulkopuolelle **lievän kaihin** takia. Lisäksi kaihia sairastaneista 18 koirasta 13 oli tuontikoiria, jotka olisivat olleet muuhun suomalaiseen rodun kantaan nähden erisukuisia. Niiden menettäminen suomalaisesta jalostuspopulaatiosta oli rodun geenipohjan kannalta vaikutukseltaan paljon suurempi kuin koirien lukumäärä tai prosenttiosuus antaa ymmärtää. Keskustelut jatkuivat tämän jälkeen samansuuntaisina ja vuoden 2019 rotukokouksessa päätettiin

esittää, että rodun päättymässä olevaa PEVISA-ohjelmaa anotaan jatkettavaksi entisenlaisena eli silmätarkastukset pidetään mukana ilman sairausrajoitusta kaihin suhteen, ja samalla todettiin, että lievää, leviämättömäksi todettua kaihia sairastavan koiran käyttöä terveen partnerin kanssa pitäisi uskaltaa kokeilla (Pitkäkarvaisen saksanseisojan rotukokous 2019, pöytäkirja). Tätä suositteli myös silmäsaurojen erikoiseläinlääkäri, tuolloin Saksanseisojakerhon jalostustoimikunnan puheenjohtajana toiminut Juha Pärnänen (Pärnänen J 2015, 2020). Keväällä 2020 toteutettiin ensimmäinen tällainen yhdistelmä lievää, uusintatarkastuksessa leviämättömäksi todettua kaihia sairastavan tuontikoiran ja yli 6-vuotiaana silmistään terveeksi todetun koiran välillä. Kaikki jälkeläiset oli tarkoitettu tarkastuttaa silmistään ja tästä yhdistelmästä saatavaa tietoa käyttää jatkotoimien suunnitteluun. Valitettavasti 4 pennusta ainoastaan 2 tarkastettiin silmistään, molemmat olivat terveitä (Koiranet; tieto kasvattajalta). Tämän jälkeen kahta lievää kaihia sairastavaa koiraa on käytetty jalostukseen terveeksi todetun partnerin kanssa (Suomen Pitkäkarvakerho ry; Koiranet).

Tämä on verrattavissa siihen, että suomalaisen pitkäkarvakantaan on haettava uusia sukulinjoja ulkomailta astutusten muodossa, vaikka kaikilla ulkomaisilla jalostusuroksilla ei ole virallista silmätarkastuslausuntoa. Hyöty hyvien ulkomaisten jalostusrekisteriurosten käytöstä on suuri ja kun astutettava narttu on silmätarkastuksessa terveeksi todettu, on riski kuitenkin suhteellisen pieni, kuten tilastoista on nähtävissä (Suomen Pitkäkarvakerho ry, Koiranet). Tuontipennuilla kummallakaan vanhemmista ei välttämättä ole silmätarkastuslausuntoa, joten tuontipentujen kohdalla riski on suurin. Silti myös pentujen tuonti on suomalaiselle pitkäkarvakannalle tärkeää.

Kaihi tulee edelleen ottaa huomioon jo jalostusyhdistelmien suunnitteluvaiheessa sukutauluanalyysin ja käytettävissä olevan tiedon avulla, jotta vältetään kaihiriskin kertaantuminen molemmilta puolilta. Lisäksi kahta lievääkään kaihia sairastavaa koiraa ei missään tapauksessa tule yhdistää samaan jalostusyhdistelmään.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet

Kyynärnivelen kasvuhäiriöt

ELT, dos. Anu Lappalainen, Helsingin yliopisto, päivitetty 10.4.2025

Kyynärnivelen kasvuhäiriö (engl. elbow dysplasia, ED) on yleisin isojen ja jättikokoisten koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja. Kyynärnivelen kasvuhäiriön eri muotoja ovat varisliisäkkeen (processus coronoideus) sisemmän osan sairaus, olkaluun nivelnastan (condylus humeralis) sisemmän osan osteokondroosi ja kiinnittymätön kyynärpään uloke (processus anconaeus). Kyynärnivelen inkongruenssia (nivelpintojen epäyhdenmukaisuutta) pidetään tärkeänä syynä kaikkiin edellä mainittuihin kasvuhäiriöihin ja myös se lasketaan kyynärnivelen kasvuhäiriöksi.

Kyynärnivelen kasvuhäiriön periytyminen on kvantitatiivista eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Kasvuhäiriön tyyppi vaihtelee eri roduilla, mikä viittaa siihen, että aiheuttajina ovat eri geenit. Kyynärnivelen kasvuhäiriö on yleisempää uroksilla todennäköisesti urosten suuremman painon ja mahdollisesti myös hormonaalisten tekijöiden takia. Nykykäsityksen mukaan perinnöllisillä tekijöillä on suurin osuus kyynärnivelen kasvuhäiriön synnyssä, mutta ympäristötekijöillä on osuutensa sen ilmenemisessä.

Kaikissa kyynärnivelen kasvuhäiriöissä oireet alkavat keskimäärin 4 – 7 kuukauden iässä. Tyypillinen oire on ontuminen, joka voi pahentua rasituksessa tai olla voimakkainta levon jälkeen. Ontuminen voi olla jatkuvaa tai ajoittaista. Omistajan voi olla vaikea havaita koiran ontumista, jos kasvuhäiriö on molemminpuolinen. Toisinaan kasvuhäiriö on molemmissa kyynärnivelistä, vaikka koira ontuu vain toista jalkaa. Usein oireet huomataan vasta aikuisiällä ja silloin oireet johtuvat kasvuhäiriön seurauksena kehittyneestä nivelrikosta. Kiinnittymätön kyynärpään uloke ei välttämättä oireile nuorella koiralla ja se voi olla röntgenkuvauksen sivulöydös.

Kasvuhäiriöiden ja niiden erilaisten kirurgisten hoitojen tehosta ja pitkäaikaisennusteesta ei ole olemassa kattavia tutkimuksia. Leikkaushoidon hyöty on epävarma, jos nivelessä on jo selvät nivelrikon merkit. Kaikkien kyynärnivelen kasvuhäiriöiden seurauksena on ainakin hoitamattomana yleensä nivelrikko. Leikattuunkin jalkaan kehittyy usein jonkin asteinen nivelrikko, mutta sen määrä voi olla vähäisempää ja se voi kehittyä myöhemmin kuin ilman leikkausta hoidetussa nivelessä. Kyynärnivelen nivelrikko invalidisoi koiraa yleensä pahemmin kuin esim. lonkkien nivelrikko, koska koiran painosta noin 60 % on etuosalla. Nivelrikon hoidossa tärkeitä ovat painon pudotus, liikunnan rajoitus ja tarvittaessa käytetään myös tulehduskipulääkkeitä. Lisäksi voidaan käyttää nivelnesteen koostumusta parantavia lääkkeitä ja ravintolisiä.

Suomessa kyynärnivelukuvien arviointi perustuu pääasiassa nivelrikon merkkeihin, mutta myös muut kasvuhäiriöön viittaavat röntgenlöydökset huomioidaan. Jalostusarvoindeksit (BLUP-indeksit) tehostavat jalostusvalintaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran oman tuloksen lisäksi sen kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria.

Rodun terveystilanne kyynärniveldysplasian suhteen

Pitkäkarvaisella saksanseisojalla oli vuoden 2025 loppuun mennessä ilmennyt kolme kyynärnivelen luutumishäiriötapausta Suomessa. Kahden koiran kohdalla tilanne havaittiin niin myöhään, että leikkaushoito ei enää kannattanut ja koirat lopetettiin. Yksi koira leikattiin nuorena ja se oli vanhaksi asti metsästyskäytössä (tiedot koirien omistajilta). Kyynärnivelistään on kuvattu yhteensä 166 pitkäkarvaista saksanseisoojaa vuoden 2025 loppuun mennessä. Näistä 149 (90 %) on todettu terveiksi, 12 koiralla on merkitty tulos 0/1 tai 1/1, 2 koiralla on tulos 0/2 ja 3 koiralla tulos 3/3 (Taulukko 16). Nämä koirat eivät kuitenkaan omistajiensa mukaan ole ontuneet.

Taulukko 16. Pitkäkarvaisen saksanseisoojan kyynärnivelukuvaukset Suomessa vuosina 1996–2025, ensimmäiset 15 vuotta viisivuotiskausin (Suomen Kennelliitto ry, tilastokooste; KoiraNet).

Vuosi	0	1	2	3	Yhteensä
1996–2000	2	2	0	0	4
2001-2005	11	0	0	0	11
2006-2010	31	1	1	0	33
2011-2015	30	3	0	0	33
2016-2020	29	0	1	2	32
2021	8	1	0	1	10
2022	5	1	0	0	6
2023	10	2	0	0	12
2024	7	1	0	0	8
2025	16	1	0	0	17
Yhteensä	149	12	2	3	166

Rotukokouksessa 2023 päätettiin muuttaa aiemmin valinnutta tiukkaa linjaa, ettei jalostukseen tule missään tapauksessa käyttää kyynärnivelen luutumishäiriötä sairastavaa koiraa tai koiraa jolla kyynärnivelukuvissa on havaittu muutoksia nivelissä, vastaamaan nykyistä (kesän 2022 terveyskeskustelun jälkeistä) jalostuksellista linjaa, jonka mukaan muilta ominaisuuksiltaan rodun keskitasoa paremmat koirat, joilla on 0/1 kyynärnivelet, ovat vielä mukana jalostuksessa, mutta niiden partnereiden pitää olla kyynärnivelistään terveeksi todettuja. Vuoteen 2025 mennessä yksi tällainen yhdistelmä on toteutettu.

Olkanivelen osteokondroosi

Vilma Reunanen, pieneläinsairauksien erikoislääkäri

Osteokondroosi (OC) on kasvuhäiriö, jossa ruston alainen luutuminen epäonnistuu, ja tämä aiheuttaa kyseiseen kohtaan rustovaurion. Joskus epäonnistunut luutuminen johtaa luukystan muodostumiseen (koiralla harvinaisempaa) ja tulehdusreaktion nivelessä. Osteocondrosis dissecans (OCD) on tila, jossa irronnut rustopala havaitaan esimerkiksi röntgenkuvasta tai tähytyksessä. Osteokondroosi on koirilla yleisintä olkanivelessä, mutta se voi esiintyä melkein missä nivelessä tahansa, kuten kinner-, polvi- ja kyynärnivelessä, ja lisäksi selkänikamassa. Olkanivelen osteokondroosimuutos sijaitsee olkaluunpään takaosassa.

Koiralla voi olla osteokondroosimuutoksia yhdessä tai useammassa nivelessä, mutta kaikki muutokset eivät aiheuta koiralle oireita. Osteokondroosi voi esiintyä myös yhtä aikaa kyynär- ja lonkkanivelen kasvuhäiriön kanssa.

Osteokondroosin oireena on yleensä epämääräinen ontuma 3–9 kuukauden iässä, tai ainakin ennen vuoden ikää. Välillä ontumaa voi olla vaikea huomata, etenkin jos se on lievä tai molemmissa jaloissa. Jotkut koirat alkavat oireilla vasta aikuisiässä. Lievä olkanivelen osteokondroosi on usein oireeton. Röntgenkuvissa osteokondroosi näkyy röntgenharvana kuoppana tai tasaantumana, jonka alla luun tiiviys on yleensä paikallisesti lisääntynyt.

Olkanivelen osteokondroosin hoito suunnitellaan yksilöllisesti. Hoitosuunnitelmaan vaikuttavat mm. koiran koko, oireiden vakavuus ja oireiden alkamisikä. Oireettomille tai lieväoireisille kevytrakenteisille koirille voi sopia konservatiivinen hoito – painonhallinta ja rajoitettu liikunta ja lääkkeellinen hoito, kun taas varsinkin raskarakenteisemmille koirille kirurginen hoito on erittäin suositeltavaa. Vanhemmilla koirilla nivelrikkoa hoidetaan konservatiivisesti.

Nuorena 4–5kk iässä alkaneet oireet ja vakavat muutokset oireiden alkaessa ja koiran suuri koko huonontavat ennustetta. Varhainen havaitseminen ja hoito antaa yleensä paremman ennusteen ja hidastaa nivelrikon kehittymistä. Pahimmassa tapauksessa kehittyy vakava nivelrikko ja/tai haisjanteen tulehdus.

Luussa oleva osteokondroosimuutos voi parantua, pysyä ennallaan tai johtaa rustopalan irtoamiseen (OCD). Parantuneet tai ennallaan pysyneet osteokondroosimuutokset voivat johtaa lieviin nivelrikkomuutoksiin, kun taas OCD johtaa usein selviin nivelrikkomuutoksiin. Nivelen sisällä oleva irronnut rustopala ja/tai nivelnesteeseen kontakti luun pintaan aiheuttaa yleensä steriilin tulehdusreaktion (= lämmin, turvonnut, kipeä nivel). Sekä OC että OCD ovat saman sairauden eri ilmenemismuotoja.

Osteokondroosi on monigeeninen perinnöllinen sairaus, jonka puhkeamiseen vaikuttaa geenien lisäksi monia tekijöitä (nopea kasvu, liiallinen ruokinta ja ylipaino, fyysinen trauma, verenkiertohäiriö ja hormonaaliset tekijät), jotka eivät kuitenkaan koskaan yksinään aiheuta osteokondroosia. Ruokinnalla ja pennun mahdollisella ylipainolla on merkitystä kliinisen sairauden kehittymisessä. Osteokondroosille on esitetty periytymisasteita välillä 0,25–0,40, joten systemaattisilla jalostusvalinnoilla voidaan vähentää sen esiintymistä rodussa. Koiraa, jolla on todettu osteokondroosi missä nivelessä tahansa, ei tule käyttää jalostukseen. On myös muistettava, että oireeton koira voi periyttää osteokondroosia aiheuttavia genejä jälkeläisilleen, joten koko lähisuku on otettava huomioon jalostusyhdistelmiä suunniteltaessa.

Rodun terveystilanne osteokondroosin suhteen

Pitkäkarvaisilla saksanseisojilla on vuoden 2025 loppuun mennessä todettu osteokondroosi 8 koiralla, jotka kaikki ovat metsästyskäytössä (tiedot koirien omistajilta).

Välimuotoinen lanne-ristinikama

ELT, dos. Anu Lappalainen, Helsingin yliopisto

Välimuotoinen lanne-ristinikama (lumbosacral transitional vertebra, LTV) on yleinen synnynnäinen ja perinnöllinen nikamaepämuodostuma, jonka periytymismekanismeja ei tunneta. LTV:llä tarkoitetaan nikamaa, jossa on sekä lanne- että ristinikaman piirteitä. Välimuotoinen nikama voi olla viimeinen lannenikama (L7), jolloin puhutaan sakralisaatiosta tai ensimmäinen ristiluun nikama (S1), jolloin puhutaan lumbarisaatiosta. Muutos voi olla symmetrinen eli samanlainen oikealla ja vasemmalla puolella tai epäsymmetrinen, jolloin selällään otetussa röntgenkuvassa nähdään puoliero. Jos lumbarisaatio tai sakralisaatio on täydellinen (LTV4), koiralla on joko kahdeksan (L8) tai kuusi (L6) lannenikamaa. LTV-diagnosiin tarvitaan rinta- ja lannerangan sivukuvat ja ristiluun selällään otettu kuva, joka voi olla myös lonkkakuva.

LTV:tä esiintyy useilla koiraroduilla, ja se altistaa lanne-ristiluuliitosalueen varhaiselle rappeutumiselle, minkä seurauksia voivat olla takaselän kivut ja pahimmassa tapauksessa takajalkojen halvausoireet. Hoitona käytetään lepoa ja kipulääkkeitä ja vakavimmissa tapauksissa leikkaushoitoa. Kotikoirina sairastuneet koirat pärjäävät usein melko hyvin, mutta ennuste paluusta harrastus- tai työkoiraksi on epävarma.

LTV:stä voi saada lausunnon 12 kuukautta täyttäneellä koiralla. Arvostelussa käytetty asteikko:

- LTV0 Ei muutoksia
- LTV1 Jakautunut ristiluun keskiharjanne (S1–S2)
- LTV2 Symmetrinen välimuotoinen lanne-ristinikama
- LTV3 Epäsymmetrinen lanne-ristinikama
- LTV4 6 tai 8 lannenikamaa

LTV-muutosten yleisyys vaihtelee rodultaan ja monista roduista tätä tietoa ei ole vielä saatavilla. Kennelliiton jalostustieteellinen toimikunta suosittelee jättämään oireilevat koirat pois jalostuksesta. Kaikkia oireettomia koiria voi käyttää, mutta LTV1–LTV4 -tuloksen saaneet koirat suositellaan yhdistämään vain LTV0-koirien kanssa. Tällaisten yhdistelmien jälkeläisiä suositellaan kuvattavaksi, jotta LTV-muutosten periytymisestä ja merkityksestä saadaan lisää tietoa.

Rodun terveystilanne välimuotoisen lanne-ristinikaman suhteen

LTV-muutoksia on todettu 6 pitkäkarvaisella saksanseisojalla. Toistaiseksi selkäkuvaustuloksia on suhteellisen vähän. Tilannetta tulee seurata ja koiria kuvata, jotta LTV:n esiintymisestä saadaan lisää tietoa. (Koiranet)

Nikamaepämuodostumat

ELT, dos. Anu Lappalainen, Helsingin yliopisto

Selkärangan nikamien epämuodostumia (vertebral anomaly, VA) esiintyy useilla koiraroduilla. Niin sanotuilla "korkkiruuvihäntäisillä" roduilla (bostoninterrieri, englanninbulldoggi ja ranskanbulldoggi) saattaa lähes koko selkäranka olla epämuotoinen. Myös mopsi kuuluu perinteisesti tähän samaan joukkoon, vaikka sen häntä on eri tavalla kierteinen. Näillä koirilla yleisimpiä nikaman kehityshäiriöitä ovat erimuotoiset puolinnikamat (hemivertebra) ja perhosnikamat (nikama, joka selällään otetussa kuvassa muistuttaa muodoltaan perhosta).

Spina bifida (selkärankahalkio) on tila, jossa nikaman katto ei ole sikiönkehityksen aikana sulkeutunut ja selkäydin tai sen kalvot ovat ilman nikaman luista suojaa. Myös häntä ja ristiluun ovat em. roduilla muodostuneet epämuodostuneista nikamista, minkä takia häntä on epämuodostunut, hyvin lyhyt ja jäykkä. Kipu ja tai neurologisia ongelmia esiintyy, jos epämuodostuneet nikamat painavat selkäydintä. Tällainen selkä on myös normaalia alttiimpi tapaturmille. Hännän epämuodostumat voivat aiheuttaa virheasennon, joka voi johtaa ulostamisvaikeuksiin tai ihovaurioihin. On todennäköistä, että kaikilla em. tyyppisillä koirilla esiintyy epämuodostuneita nikamia, mutta niiden määrä ja muoto vaihtelevat eri yksilöillä.

Puolinikamat liittyvät DVL2-mutaatioon, joka aiheuttaa mm. korkkiruuvihännän, mutta puolinikamien määrään vaikuttavat myös muut vielä tuntemattomat geenit.

Muilla roduilla yleisimpiä epänormaaleja nikamia ovat viimeisen rinta- ja ensimmäisen lannenikaman välimuotoiset nikamat, ja myös viimeinen kaulanikama voi olla välimuotoinen. Lisäksi nähdään puolinikamia, yhteen kasvaneita nikamia (blokkinikamat) ja muuten muodoltaan poikkeavia nikamia.

Nikamien epämuodostumista voi saada lausunnon 12 kuukautta täyttänyt koira.

Arvostelussa käytetty asteikko:	VA0, normaali	Ei muutoksia
	VA1, lievä	1–2 epämuodostunutta nikamaa
	VA2, selkeä	3–4 epämuodostunutta nikamaa
	VA3, keskivaikea	5–9 epämuodostunutta nikamaa
	VA4, vaikea	10 tai useampi epämuodostunut nikama

Joillakin koirilla voi olla nikamissa hyvin lieviä poikkeamia normaalista. Tällöin koira saa tuloksen VA0 (normaali), mutta lausunnon lisätietoihin merkitään VA-rajatapaus. Myös tällaisten muutosten lukumäärä näkyy koiran tiedoissa jalostustietojärjestelmässä. Yleisin tällainen muutos on lievä viimeisen rintanikaman vaillinaisesti kehittynyt kylkiluupari. Jos muutos ei kuitenkaan ole lievä tai koiralla todetaan myös muita nikamaepämuotoisuuksia, ei koira tällöin voi saada tulosta VA0.

Rodun terveystilanne nikamaepämuodostumien suhteen

Pitkäkarvaisilla saksanseisojilla ei toistaiseksi ole todettu VA-mutoksia. (KoiraNet)

Spondyloosi

ELT Anu Saikku-Bäckström (muokannut ELT, dos. Anu Lappalainen 6.3.2025)

Spondylosis deformans eli spondyloosi on selkärangan rappeumasairaus, jossa selkänikamien rajoille muodostuu luupiikkejä ja/tai -silloja. Spondyloosia kehittyy usein normaalistikin ikääntymisen myötä, mutta bokseilla rappeumaa todetaan jo nuorilla koirilla ja tällöin puhutaan perinnöllisestä eli primaarista spondyloosista. Spondyloosi on todettu perinnölliseksi sairaudeksi bokseilla (perinnöllisyys 0,42–0,62), joten sitä voidaan vastustaa jalostusvalinnoilla.

Silloittumat ovat yleisimpiä rintarangan loppuosassa ja lannerangan sekä ristiselän alueella, joten rinta- ja lannerangasta otetut sivukuvat ovat riittäviä kartoituskuvaamisessa. Spondyloosin suositeltava kuvausikä bokseilla on 2 vuotta, jolloin ikääntymismuutoksia ei vielä ole, mutta perinnölliset muutokset ovat ehtineet muodostua. Muilla roduilla suositusikä voi olla korkeampi, tästä ei kuitenkaan ole olemassa tutkimustietoa. Vanhalle koiralle sallitaan hieman enemmän muutoksia kuin saman lausunnon saavalle nuorelle koiralle, mutta eri-ikäisten koirien lausuntoja on vaikea verrata suoraan, koska ikääntymismuutosten osuutta on hankalaa arvioida. Kuitenkin kannattaa muistaa, että spondyloosi on etenevä sairaus, joten puhdas selkä tai vain lievät muutokset vanhemmalla koiralla on jalostuksellisesti erittäin merkittävä löydös.

Spondyloosia pidettiin pitkään koiralle merkityksettömänä oireettomana ikääntymismuutoksena. On kuitenkin havaittu, että selkärangan muodostuneet luupiikit ja silloittumat voivat aiheuttaa koiralle vaihtelevan asteisia oireita kuten jäykkyyttä, ontumista, epämääräisiä selkäkipuja ja hyppämishaluttomuutta. Kehittymässä olevat luupiikit voivat murtua tai hangata toisiaan aiheuttaen tulehduskipua alueella – toisinaan paikalliset oireet helpottavat, kun luutumisen etenee täydeksi sillaksi. Ventraalinen eli nikamien alapuolelle muodostuva siltamuodostus jäykistää selkää rasittaen viereisiä nikamavälejä. Harvinaisempi lateraalinen eli nikamien sivuille muodostuva spondyloosi voi painaa hermojuuria ja aiheuttaa koiralle rajujakin oireita, kuten virtsan ja ulosteen pidätyskyvyttömyyttä tai halvausoireita. Tällaisen tilanteen diagnosointi vaatii useimmiten röntgenkuvauksen lisäksi tietokonetomografia- (CT) tai magneettitutkimuksen (MRI). Spondyloosia sairastavien koirien oireilu vaihtelee voimakkaasti yksilöittäin ja jopa vaikeaa spondyloosia sairastava koira voi olla täysin oireeton, joten röntgenseulonta on jalostuksellisesti tärkeää.

Spondyloosi on valitettavasti bokseilla jo niin yleistä, että pelkästään sen perusteella ei kannata koira sulkea pois jalostuksesta kuin vaikeissa tapauksissa, jotta jalostuskanta ei pienene liikaa. Vaikein aste (SP4) sulkee koiran pois jalostuksesta ja nuoren, keskivaikeaa (SP3) spondyloosia sairastavan

koiran jalostuskäyttöä tulee harkita tarkkaan. Bokseilla on nykyisin käytössä jalostusindeksi, jota voidaan käyttää apuna jalostusvalinnoissa. Muilla roduilla primaari spondyloosi on onneksi harvinaisempaa ja jalostusvalinnoissa sen huomioiminen on helpompaa. Koirat, joilla on nuorena spondyloosia voidaan jättää pois jalostuksesta ilman pelkoa jalostuspohjan kapenemisesta. On kuitenkin hyvä pitää mielessä, että kaikki spondyloosimuutokset eivät ole perinnöllisiä. On tärkeää muistaa, että selkänikamissa voi olla paljon muitakin sairauksia kuin spondyloosi, joten spondyloosipuhdas (SP0) selkä ei aina ole sama kuin terve selkä. Välimuotoiset nikamat erityisesti lannerangan lopun ja ristiselän välissä (L7–S) ovat melko yleisiä ja altistavat ristiselän kivuille tai toimintahäiriöille usein jopa enemmän kuin spondyloosi.

Arvostelussa käytettävä asteikko (1.6.2013 alkaen):

SP0, puhdas	Ei muutoksia
SP1, lievä	Todetaan < 3 mm piikkejä korkeintaan 4 nikamavälissä tai > 3 mm piikkejä korkeintaan 3 nikamavälissä tai saareke korkeintaan 2 nikamavälissä.
SP2, selkeä	Todetaan silloittuma (täysi tai vajaa) korkeintaan 2 nikamavälissä ja/tai suuria saarekkeita korkeintaan 2 nikamavälissä.
SP3, keskivaikea	Todetaan silloittumia (täysiä tai vajaita) ja/tai suuria saarekkeita 3–7 nikamavälissä.
SP4, vaikea	Edellisiä vakavimmat muutokset

Lausunnossa otetaan huomioon kaikki rintanikamat (1–13) sekä lannenikamat (1–7) ja ristiluu.

Tätä asteikkoa noudatetaan koiran 5 ikävuoteen saakka. Tämän jälkeen arvostelussa otetaan huomioon koiran ikä siten, että 5–7 vuotiaalla koiralla jätetään huomioimatta yksi silloittuma ja 8-vuotiaalla tai vanhemmalla koiralla jätetään huomioimatta kaksi silloittumaa. Kuitenkin jos vanhallakin koiralla on silloittumaa, ei se voi saada SP0 lausuntoa.

Rodun terveystilanne spondyloosin suhteen

Pitkäkarvaisella saksanseisojalla on todettu 14 spondyloositapausta (Koiranet; koirien omistajat). Osa näistä tapauksista on oireillut voimakkaasti, kun taas osa on ollut oireettomia ja löytynyt muiden tutkimusten yhteydessä sivulöydöksenä. Osa sairastuneista koirista on ollut läheistä sukua keskenään. Tilannetta seurataan, ja jalostusyhdistelmiä suunnitellessa tulee huomioida, ettei spondyloosiriskiä tule kummaltakin puolelta. Vuoden 2023 rotukokouksessa käydyssä keskustelussa linjattiin spondyloosin kohdalta Kennelliiton linjauksen mukaisesti, että lieviä (SP1-2) oireettomia koiria voidaan käyttää jalostuksessa terveen partnerin kanssa.

Polven ristisidevauriot, mahalaukun kiertymä ja atopia/allergia

Pitkäkarvaisella saksanseisojalla on todettu 8 polven ristisidevauriotapausta (tiedot koirien omistajilta). Tapauksista 4 on ollut molemminpuolisia ristisidevaurioita ja 4 toispuolisia. Tilannetta seurataan, ja asia on syytä huomioida jalostusyhdistelmiä suunnitellessa, jotta yhdistelmän lähisuvusta ei tule ristisidevaurioriskiä molemmilta puolilta. Kennelliiton kannan mukaan koiraa, joka on operoitu ristisidevaurion takia, ei saa käyttää jalostukseen sairauden perinnöllisen luonteen takia.

Pitkäkarvaisilla saksanseisojilla on todettu 10 mahalaukun kiertymää (tiedot koirien omistajilta). Tilannetta seurataan, ja asia on syytä huomioida jalostusyhdistelmiä suunnitellessa, jotta yhdistelmän lähisuvusta ei tule mahalaukun kiertymän riskiä molemmilta puolilta.

Allergiaepäily tai atopiaa tai atopian tyyppisiä oireita, kuten kutinaa ja/tai toistuvia korvatulehduksia, on todettu 11 pitkäkarvaisella saksanseisojalla (tiedot koirien omistajilta). Tarkan diagnoosin määrittäminen on usein vaikeaa ja aina diagnoosia ei ole edes haettu. Tilannetta seurataan, ja asia on syytä huomioida jalostusyhdistelmiä suunnitellessa, jotta yhdistelmän lähisuvusta ei tule atopia- tai allergiariskiä.

molemmilta puolilta. Koiraa ei tule käyttää jalostukseen, jos sillä on toistuvia tai jatkuvia iho- tai korvatulehduksia, joiden taustalla epäillään olevan atopiata tai ruoka-aineyliherkkyyttä.

Hammaspuutokset ja purentavirheet

Näyttelyissä oli vuoden 2025 loppuun mennessä löydetty ainoastaan yhdeltä suomalaiselta pitkäkarvaiselta saksanseisajalta hammaspuutos (P2). Rotumääritelmän mukaan pitkäkarvaisella pitää olla täysi hampaisto. Saksassa rotumääritelmää tulkitaan niin, että yhdenkin hampaan puutos estää koiran jalostuskäytön. Ylimääräiset hampaat eivät haittaa, kunhan ne sijaitsevat hammasrivissä. Muutamalta pitkäkarvaiselta saksanseisajalta on löydetty Suomessa Junkkari-katselmuksessa ylimääräinen hammas (P1). (Deutsch-Langhaar-Verband 2004; Saksanseisajakerho ry, tilastot 2004; Saksanseisajakerho ry, tietokanta)

Kivesvika

Kivesvikaisen uroksen joko toinen tai molemmat kivekset eivät laskeudu vatsaontelosta normaalisti kivespussiin, tai kivekset ovat muuten rakenteeltaan epänormaalit. Kaksipuoleinen muoto (molemmat kivekset laskeutumatta) on steriili, mutta toispuoleisessa muodossa (yksi kives laskeutumatta) uros on yleensä siitoskykyinen. Normaalisti kivekset ovat laskeutuneet noin kahdeksan-yhdeksän viikon ikäisillä pennuilla (Paatsama, S., 1991).

Kivesvika on perinnöllinen, mutta periyymistapa on epäselvä, koska eri tutkimukset ovat päätyneet erilaisiin arvioihin periyymismallista. Todennäköisempää on, että periyyminen on polygeenistä. Kivesvian periyymisyys (heritabiliteetti) on kuitenkin riittävän suuri, niin että jalostusvalinnoilla voidaan vaikuttaa sen esiintymiseen. (Nielen, Janss ja Knol, 2001)

Yhden tai molempien kivesten laskeutumattomuus tai epänormaalius on pitkäkarvaisen saksanseisajan rotumääritelmässä mainittu hylkäävä virhe. Tällainen uros on luonnollisesti myös suljettu pois jalostuksesta. Pitkäkarvaisella saksanseisajalla on toistaiseksi todettu yhdeksän kivesvikaista koiraa Suomessa (suullinen tiedonanto koiran omistajilta ja/tai kasvattajilta).

Suhtautuminen ja seuranta

Jalostustoimikunnan tulee pyrkiä seuraamaan muidenkin kuin edellä mainittujen perinnöllisten sairauksien ja vikojen esiintymistä rodussa ja tarvittaessa ryhtyä niiden vaatimiin toimenpiteisiin. Myös koirien yleiseen terveyteen ja vastustuskykyyn tulee kiinnittää huomiota jalostuskoirien valinnassa, jotta pitkäkarvaisen saksanseisajan tilanne tältä osin säilyy yhtä hyvänä kuin tähänkin asti. Koirien omistajia kannustetaan tekemään terveystutkimukset luustosairauksien osalta, koska ne ovat oleellinen osa käyttökoiran terveyttä. Terveysongelmat voivat aiheuttaa kipua, jolla puolestaan on vaikutusta paitsi koiran hyvinvointiin, myös käyttäytymiseen (Suomen Kennelliitto ry, Agria-webinaari 2026). Omistajia kannustetaan myös täyttämään koirastaan Saksanseisajakerhon terveystilasto (<https://tietokanta.saksanseisajakerho.fi/terveystilasto>). (Lisätty 16.3.2026).

Mikäli todetaan, että jokin yksilö on aikaisemmissa jälkeläisissään kahden tai useamman eri partnerin kanssa periyttänyt poikkeuksellisen runsaasti jotain sairautta tai vikaa, tulee tällainen koira viipymättä poistaa siitoskäytöstä.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Kennelliiton kuolinsyytilastoon on viimeisten 15 vuoden aikana (tilanne tammikuun 2026 lopussa) ilmoitettu kuolinsyyt ainoastaan 48 pitkäkarvaisesta saksanseisajasta. Yleisimmät ilmoitetut kuolinsyyt ovat lopetus ilma sairauden diagnosoimiseksi (8 ilmoitusta), kasvainsairaudet vanhoilla koirilla (7 ilmoitusta) ja tapaturmat sekä jokin muu sairaus jota ei ole listalla (6 ilmoitusta).

Taulukko 17. Ilmoitetut kuolinsyyt vuosina 2010-2025 syntyneillä koirilla (Koiranet).

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Lukumäärä
Kasvainsairaudet, syöpä	10 vuotta 8 kuukautta	7
Tapaturma tai liikennevahinko	2 vuotta 6 kuukautta	6
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	2 vuotta 10 kuukautta	4
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	11 vuotta 9 kuukautta	3
Luusto- ja nivelsairaus	4 vuotta 4 kuukautta	2
Polven ristsidevaurio	2 vuotta 0 kuukautta	1
Selkäsairaus	5 vuotta 8 kuukautta	1
Sydänsairaus	14 vuotta 1 kuukautta	1
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	6 vuotta 10 kuukautta	1
Kohtutulehdus, pyometra	5 vuotta 9 kuukautta	1
Eturauhasen liikakasvu, perineaalityrä	11 vuotta 2 kuukautta	1
Immunologinen sairaus	6 vuotta 6 kuukautta	1
Hermostollinen sairaus	11 vuotta 5 kuukautta	1
Muu sairaus, jota ei ole listalla: mm. mahalaukun kiertymä, munuaissairaus	6 vuotta 0 kuukautta	6
Lopetus tai kuollut ilman sairauden diagnosointia	9 vuotta 6 kuukautta	10
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	7 vuotta 11 kuukautta	2
Kaikki yhteensä	7 vuotta 5 kuukautta	48

Yllä olevassa tilastossa neljä koira on ilmoitettu lopetetun käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi. Näistä yksi pelokkuuden, yksi arvaamattomuuden ja kaksi toisiin koiriin kohdistuvan aggressiivisuuden takia. Yksikin koira, joka on jouduttu lopettamaan luonteen takia, on liikaa. Luonneominaisuuksiin tulee jatkossa kiinnittää vieläkin enemmän huomiota jalostusyhdistelmien suunnittelussa ja myös tuontipentujen taustoja selvittäessä.

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Pitkäkarvaisen saksanseisajan keskimääräistä pentuekoko ja astutusten onnistumisprosenttia laskivat vuosina 2016–2017 astutusten epäonnistunut ajoitus uusista sukulinjoista tulevilla nartuilla sekä ulkomailta että kotimaassa. Vuonna 2018 astutusten ajoittamiseen kiinnitettiin erityisesti huomiota ja astutuksiin otettiin enemmän aikaa, mikä johti pentuekoon selvään kasvuun ja 100 % onnistuneisiin astutuksiin. Sama kehitys näkyy myös vuonna 2019. Taulukossa 18 esitetään keskimääräinen pentuekoko toteutuneissa yhdistelmissä viimeisten kymmenen vuoden aikana.

Taulukko 18. Keskimääräinen pentuekoko vuosina 2016–2025 syntyneissä pentueissa (Koiranet).

Vuosi	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Pentuekoko	6,7	7,7	7,2	7,0	3,8	6,7	7	7,8	3,0	3,3

Astumisvaikeudet

Astumisvaikeuksia on esiintynyt pitkäkarvaisella saksanseisojalla harvoin. Vuosien 1998–2025 aikana kasvatettiin yhteensä 72 pentuetta (Suomen Pitkäkarvakerho ry), joista kahdessa jouduttiin vaihtamaan urosta astumisvaikeuksien vuoksi (PKSS Kasvattajakyselyt 2014 ja 2024; tiedot pentuvälityksestä 1998–2025).

Tiinehtymisvaikeudet

Seitsemän eri narttua jäi vuosien 1998–2025 aikana tyhjäksi normaalista astutuksesta huolimatta.

Sama uros jätti tyhjäksi kolme eri narttua, vaikka sen sperma oli tutkimuksissa todettu hyväksi. Kaksi näistä nartuista on myöhemmin saanut pentuja toisen uroksen kanssa. Lisäksi yksi uros on myöhemmin todettu kyvyttömäksi saamaan jälkeläisiä. Yksi uros oli jo yli **10-vuotias** ja narttu jäi tyhjäksi, vaikka sperma oli tutkittu. Kaksi kertaa sama uros on astunut ensimmäisellä kertaa tyhjäksi jääneen nartun uudelleen seuraavana vuonna ja narttu on tullut onnistuneesti tiineeksi. Kaksi narttua on yritetty siementää pakastespermalla, **molemmat jäivät tyhjiksi. Viimeisten viiden vuoden aikana kaikki nartut ovat tiinehtyneet normaalisti.** (PKSS Kasvattajakyselyt 2014 ja 2024; pentuvälityksen tiedot 1998–2025)

Synnytysongelmat

Synnytysongelmia on esiintynyt kahdeksalla ensisynnyttäjällä, joista neljä on ollut yli 6-vuotiaita. Ongelmat ovat liittyneet polttoheikkouteen ja seitsemän nartuista on jouduttu keisarinleikkaamaan. Neljällä vanhalla aiemmin normaalisti synnyttäneellä nartulla on esiintynyt synnytysongelmia. Kolme näistä nartuista on jouduttu keisarinleikkaamaan, yhden synnytys käynnistyi normaalisti eläinlääkärin annosteleman oksitosiinin avulla (PKSS Kasvattajakysely 2014 sekä 2024; tiedot pentuvälityksestä 1998–2025).

Yhteensä vuosina 1998–2025 kasvatettiin 72 pentuetta 36 eri nartulla (Suomen Pitkäkarvakerho ry).

Vuoden 2024 kasvattajakyselyyn vastattiin 10 nartun osalta ja näistä 7 on synnyttänyt aina täysin itsenäisesti ilman ihmisten apua, 3 joskus täysin itsenäisesti ilman ihmisen apua ja joskus pientä ihmisen tukea tarvitin, muuten itsenäisesti. Lisäksi 2 narttua on synnyttänyt ihmisen tukea tarvitin, keisarinleikkauksella. (PKSS Kasvattajakysely 2024)

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Ensisynnyttäjät ovat joissakin tapauksissa ihmetelleet ensimmäisenä syntynyttä pentua, mutta alkaneet kuitenkin heti hoitaa pentuja innokkaasti. Yksi ensisynnyttäjä on vahingoittanut ensimmäisenä syntynyttä pentua kalvojen poiston yhteydessä. (PKSS Kasvattajakysely 2014) Kasvattajakyselyn vastauksissa kaikkien 10 nartun todetaan hoitaneen pentujaan halukkaasti, puhdistaen huolellisesti pentujen jätökset. (PKSS Kasvattajakysely 2024)

Pentukuolleisuus

Kasvattajakyselyyn vastanneiden kasvattajien pentueista kolmessa on esiintynyt pentukuolleisuutta. (PKSS Kasvattajakysely 2024)

Synnyttäiset viat ja epämuodostumat

Rotuyhteyshenkilölle on raportoitu vuosien 2000–2025 aikana ainoastaan muutamasta lievästä napatyträstä. Kivespuutostapauksia on ollut seitsemän kotimaisissa pentueissa ja kaksi tuontipennuilla.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Ulkomuotoon liittyvät anatomiset piirteet, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille

Pitkäkarvaisella saksanseisojalla ei ole anatomisia piirteitä, jotka altistaisivat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille.

4.3.6 Yhteen veto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimmät ongelmakohdat

Pitkäkarvainen saksanseisoja on perusterve rotu, jossa on erittäin vähän metsästyskäyttöä haittaavia sairauksia tai vikoja. Rodun aktiiviharrastajat ovat terveysasioissa avoimia, tieto kulkee hyvin ja sitä voidaan hyödyntää jalostusyhdistelmiä suunniteltaessa. Tärkeintä on pyrkiä välttämään saman terveysriskin kertaantuminen molempien vanhempaiskoirien suvusta.

Terveyspuolella perinnöllinen harmaakaihi on ollut aiemmin eniten koiria jalostuksesta karsinut sairaus. Lievän, leviämättömäksi todetun harmaakaihin ei ole havaittu häiritsevän koirien normaalia elämää ja metsästyskäyttöä millään tavalla. Nykyisen linjauksen mukaisesti tällaista lievää kaihia sairastavaa koira voidaan käyttää jalostukseen terveeksi todetun partnerin kanssa.

Lisääntymisessä oli vuosina 2015–2017 ongelmia, kun narttuja jäi tyhjäksi tai pentueet pieniksi. Kyseessä oli kuitenkin astutusten ajoittamiseen liittyvä ongelma osin ulkomailla tapahtuneissa astutuksissa ja varsinkin uusista sukulinjoista tulevilla nartuilla. Vuosina 2018 ja 2019 astutusten ajoittamiseen kiinnitettiin erityisesti huomiota ja astutuksiin otettiin myös aiempaa enemmän aikaa. Tämän ansiosta vuonna 2018 saatiin rekisteröintiennätys pentuekoon merkittävän kasvun myötä ja molempina vuosina 100 % onnistuminen astutuksissa. Viimeisten viiden vuoden aikana kaikki nartut ovat tiinehtyneet normaalisti.

Kuluneella viisivuotiskaudella spondyloosi, ocd ja atopia/allergia sekä vatsalaukun kiertymä ovat nousseet rodussa tarkkailtavien sairauksien listalle. Tapauksia on vielä vähän, mutta kertynyttä tietoa on tarkoitus käyttää jalostusyhdistelmien suunnitteluun, jotta sama terveysriski ei kertaannu molemmilta puolilta.

4.4. Ulkomuoto

4.4.1 Rotumääritelmä

Pitkäkarvaisen saksanseisijan rotumääritelmä on laadittu ensimmäisen kerran vuonna 1879, eikä sitä ole tämän jälkeen merkittävästi muutettu. FCI:n hyväksyttäväksi rotumääritelmä jätettiin vuonna 1987. Se hyväksyttiin 23.–24.6.1987. FCI tarkasti rotumääritelmän uudestaan vuosina 2000 ja 2014. Viimeisin tarkastettu rotumääritelmä hyväksyttiin 17.9.2014. Käännös on hyväksytty SKL-FKK:n toimesta 28.10.2014.

Ryhmä 7, FCI:n numero 117

Pitkäkarvainen saksanseisija (Deutsch Langhaar)

Alkuperämaa: Saksa

Käyttötarkoitus: Monipuolinen metsästyskoira, jolla on kaikki vaadittavat ominaisuudet työskentelyyn niin pellolla, metsässä kuin vedessäkin, sekä ennen että jälkeen laukauksen.

Lyhyt historiaosuus: Pitkäkarvaisessa saksanseisijassa yhdistyvät lintu-, haukkametsästys- ja vesikoiran sekä ajavan koiran perimät. Siten sillä on erittäin monipuoliset metsästystaipumukset. Rotua on jalostettu vuodesta 1879 ja olennaiset rotupiirteet on saatu vakiinnutettua. Vapaaherra von Schorlemer laati vuonna 1897 ensimmäisen pitkäkarvaisen saksanseisijan rotumääritelmän ja loi siten perustan nykyiselle jalostukselle.

Yleisvaikutelma: Voimakas, lihaksikas, syvärunkoinen ja sulavalinjainen. Pienikokoistenkin yksilöiden tulee olla voimakasrakenteisia. Liian massiiviset ja sen vuoksi kömpelöt koirat eivät ole toivottavia.

Tärkeitä mittasuhteita: Kuono- ja kallo-osa ovat yhtä pitkät. Koira ei saa olla takakorkea, vaan säkä on hieman lantiota korkeammalla.

Käyttäytyminen/Luonne: Tasapainoinen ja rauhallinen, hillitty temperamentti, hyväntahtoinen ja helppo ohjata.

Pää: Kaunis pää on erityisen arvostettu. Se on jalo ja pitkänomainen.

Kallo: Hieman pyöristävä.

Otsapenger: Loivasti nouseva, ei syvä eikä jyrkkä.

Kirsu: Väriltään ruskea; hieman vaaleammat kohdat hyväksytään.

Kuono: Kuononselkä on hieman kyömy, ei liian siro.

Huulet: Eivät liian voimakkaasti riippuvat.

Leuat / hampaat: Leuat eivät saa olla heikot. Täysihampainen (42 hammasta) ja hyvin kehittynyt

leikkaava purenta, ts. yläetuhampaiden takapinta koskettaa tiiviisti alaetuhampaiden etupintaa.

Posket: Poskikaaret eivät liian voimakkaat.

Silmät: Väriltään ruskeat ja mahdollisimman tummat; eivät liian syvällä sijaitsevat eivätkä ulkonevat. Silmäluomet ovat tiiviit, punertavaa sidekalvoa ei saa näkyä.

Korvat: Riippuvat, hieman eteenpäin kiertyvät, eivät liian alas kiinnittyneet.

Kaula: Voimakas ja jalo, ei liian lyhyt; liittyy kauniisti rintakehään; ei löysää kaulanahkaa.

Runko Selkä: Vaakasuora ja kiinteä, ei liian pitkä.

Lanne: Erittäin lihaksikas.

Lantio: Pitkä ja kohtuullisen viisto.

Rintakehä: Hyvin kehittynyt eturinta. Rintakehä on leveä, syvä ja ulottuu vähintään kyynärpäiden tasolle.

Häntä: Ei liian pystyasentoinen. Asennon tulee olla vaakasuora, hännän viimeinen kolmannes on hieman ylöspäin kaartunut

Eturaajat Yleisvaikutelma: Koiran seistessä olkavarasi, kyynärvarsi ja välikämmen muodostavat edestä katsottuna lähes pystysuoran linjan.

Lavat: Tiiviit. Koiran seistessä luonnollisesti lavan ja olkavarren välisen kulmauksen tulee sivulta katsottuna olla mahdollisimman lähellä 90 asteen kulmausta.

Kyynärpäät: Rungonmyötäiset.

Ranteet: Hieman joustavat.

Välikämmenet: Hieman viistot, ei aivan pystyt.

Etukäpälät: Päkiät ovat lujat ja vahvat.

Takaraajat Yleisvaikutelma: Lantio, reisi, sääri ja väliljalka muodostavat takaa katsottuna pystysuoran linjan.

Kintereet: Hyvä kinnerkulmaus on erityisen toivottava.

Väliljalat: Ei kannuksia. (Huom. Suomessa tyypistyskielto)

Takakäpälät: Päkiät ovat lujat ja vahvat.

Liikkeet: Maatavoittavat liikkeet, joissa hyvä takaraajan työntö.

Nahka: Tiiviisti pinnanmyötäinen ja poimuton.

Karvapeite: Oikeanlaatuinen karvapeite on erittäin tärkeä. Karva ei saa olla liian runsasta eikä myöskään liian lyhyttä. Selässä ja kyljissä karva on 3–5 cm pitkä ja rungonmyötäistä, kaulan alapuolella, rinnassa ja vatsassa karva saa olla pitempää. Päässä karva on huomattavasti lyhyempää, mutta kuitenkin pitempää kuin lyhytkarvaisella saksanseisojalla. Tupsu pääläella ei ole toivottava. Korvissa karva on laineikasta ja muodostaa hapsut. Rungossa karvapeite on kiiltävää, vahvaa, sileää tai hieman laineikasta, pinnanmyötäistä ja tiheää. Tiheä, hyvä aluskarva. Myös vatsa on kunnolla karvoittunut. Häntä on viirimäisesti hapsuttunut kärkeen asti. Eturaajojen takaosat ovat hapsuttuneet, samoin takaraajojen takaosaan muodostuu "housut". Kinnernivelen alapuolella karva on selvästi lyhyempää. Varpaiden välissä karva on tiheää ja lyhyttä. Liian voimakas hapsutus ei ole toivottavaa

Väri: Yksivärinen ruskea; ruskea valkoisin tai kimonvärisin merkein (erityisesti rinnassa ja käpälissä); tummapäistärökkö (suurempia tai pienempiä tummanruskeita läiskiä); vaalea päistärökkö (suurempia tai pienempiä ruskeita läiskiä); kimo (runsaasti pieniä ruskeita pilkkuja valkoisella pohjalla); ruskeavalkoinen, joko puhdas ruskeavalkoinen tai vain muutamia pieniä täpliä (isoja ruskeita läiskiä, satula tai mantteli); kaikissa värimuunnoksissa ruskea pää, mahdollisesti läsi, pilkku tai tähti; satunnaisesti voi esiintyä keltaisia kulonvärisiä merkkejä ikivanhana ajavien koirien perintönä. **(LIITE 6 Pitkäkarvaisen saksanseisojan värit rekisteröinnin yhteydessä)**

Koko ja paino: Uroksen ihannekorkeus on 63–66 cm (vähintään 60, enintään 70 cm). Nartun ihannekorkeus on 60–63 cm (vähintään 58 cm, enintään 66 cm). Paino noin 30 kg.

Virheet: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin sekä kykyyn toimia rodun perinteisessä käyttötarkoituksessa.

- Vaaleat haukansilmät, vinot silmät.
- Muut kuin poskenmyötäiset korvat, karvattomat korvien kärjet.

- Notko- tai köyryselkä.
- Tynnyrimäinen tai liian kapea rintakehä.
- Voimakkaasti kiertyvä tai kärjestään koukkumainen häntä.
- Liian avoin lavan ja olkavarren välinen kulmaus; liian pystyt välikämmenet.
- Pihtikinttuisuus, länkisäärisyys.
- Hajavarpaat, kissan- tai jäniksenkypälät.
- Pitkät partakarvat, tuuheat kulmakarvat, kihara karva.

Hylkäävät virheet:

- Vihaisuus tai liiallinen arkuus.
- Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen.
- Riittämätön luusto ja lihaksisto.
- Epätyypillinen pää.
- Ulos- tai sisäänkiertyneet silmäluomet (ektropium, entropium) ja leikkauksella korjatut silmäluomen virheet.

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittyntä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin. Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria. (Suomen Kennelliitto ry)

4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Rodun koirien näyttelykäynnit ja jalostustarkastukset

Pitkäkarvainen saksanseisoja on pienenä rotuna ulkomuototuomareille haasteellinen arvioitava, varsinkin kun rodun suomalaisen kannan yksilöiden koko ja rotutyypin vaihtelee vielä varsin paljon. Jos näyttelyssä esitetään ainoastaan yksi tai muutama rotunsa edustaja, saattaa oikean rotutyypin arvioiminen olla vaikeaa. Suuremmissa koiranäyttelyissä rodun arvostelijana saattaa olla ulkomuototuomari sellaisesta maasta, missä on erittäin vähän tai ei ollenkaan pitkäkarvaisia saksanseisoja. Tämä aiheuttaa vaihtelua saman koiran saamiin arvosteluihin ja keskenään varsin erityyppiset koirat ovatkin saaneet Suomessa laatupalkinnon erinomainen. Rakenteen ja koiran esittämisen arvostelu korostuu rotutyypin kustannuksella. Lisäksi koirat mitataan valitettavan harvoin kehässä, minkä vuoksi myös hyvin erikokoiset ja jopa selvästi rotumääritelmästä kokonsa puolesta poikkeavat koirat ovat saaneet Suomessa laatupalkinnon erinomainen. Kotimaiset ulkomuototuomarit saavat Saksanseisojakerho ry:n ulkomuototoimikunnan järjestämää koulutusta (koulutustilaisuudet, vuoteen 2009 asti kolleegiot) rodun arvosteluun, mitä on pidettävä erittäin arvokkaana asiana.

Saksanseisojakerho ry:n nuorten koirien ikäluokkakatselmuksen Junkkarin yhteydessä suoritetaan KAER-kokeen lisäksi myös koirien ulkomuotokatselmus. Koirat käydään läpi yksityiskohtaisesti ja tarkasti erityisen kaavakkeen avulla. Koirat myös mitataan huolellisesti. Arvioinnin suorittavat pääasiassa Saksanseisojakerhon omat ulkomuototuomarit. Lisäksi aikuisille, jo jalostuskelpoisuutensa osoittaneille koirille on järjestetty muutaman kerran jalostuskatselmus, jossa vuonna 2014 käytettiin ensimmäisen kerran Junkkarista tuttua Saksanseisojakerhon tietokantaan tallennettavaa arviointikaavaketta. Aikuisille koirille suunnattuja jalostuskatselmuksia on tarkoitus järjestää jatkossa säännöllisemmin. Mahdollisimman monen pitkäkarvaisen saksanseisojan toivotaan osallistuvan niihin.

Suomessa pitkäkarvaisten saksanseisojanarttujen koko on vaihdellut näyttelyissä ja Junkkarin ulkomuotokatselmuksissa välillä 54–65 cm, kun rotumääritelmän mukaiset ihannemitat nartuille ovat 60–63 cm, ehdoton alaraja 58 cm ja ehdoton yläraja 66 cm. **Usealla senttimetrillä alarajan 58 cm alittavan nartun tulisi saada hylkäävä arvostelu ja arvosanan tulisi laskea voimakkaasti heti koon alarajan alittuessa. Vuoden 2019 loppuun mennessä Suomessa oli mitattu kolme narttua huomattavasti alle 58 cm korkeiksi Junkkarin ulkomuotokatselmuksissa. Ainoastaan yksi näistä koirista oli saanut arvosanan puutteellinen. (Saksanseisojakerho ry:n tietokanta). Viimeisten seitsemän vuoden (2019–2025) aikana Junkkarin jalostuskatselmuksissa mitattujen 39 nartun koot olivat 56–63 cm,**

mediaani oli 60 cm ja 62 % nartuista oli kooltaan rodun ihanteessa (60–63 cm). 56 cm korkeaksi mitattiin kaksi narttua, jotka saivat ulkomuotoarvion EH ja H. Kaksi 57 cm korkeaksi mitattua narttua sai ulkomuotoarvion EH. (Saksanseisojakerho ry tietokanta)

Rodun emämaassa valtaosa jalostuskatselmuksissa mitatuista nartuista oli vuosina 1995–2015 kooltaan rotumääritelmän ihanteessa, vaihteluväli oli 58–65 cm (Deutsch-Langhaar-Mitteilungen, 1995–2015). Vuonna 2025 tilanne ei ollut tältä osin muuttunut: vuonna 2025 marraskuun loppuun mennessä julkaistujen tulosten mukaan saksalaisissa jalostuskatselmuksissa mitatut 105 narttua olivat kooltaan 58–66 cm, mediaani oli 61 cm ja 76 % nartuista oli kooltaan rodun ihanteessa (60–63 cm) (Deutsch-Langhaar-Mitteilungen, 2025).

Pitkäkarvaisten saksanseisojaurosten koko on Suomessa vaihdellut näyttelyissä ja Junkkarin ulkomuotokatselmuksissa 53–71 cm välillä, kun rotumääritelmän mukainen ihanne on 63–66 cm, ehdoton alaraja uroksille 60 cm ja yläraja 70 cm. **Selvästi yli 70 cm korkean ja useita senttimetrejä alle 60 cm korkean uroksen tulisi saada hylkäävä arvostelu, ja rotumääritelmän ala- tai ylärajasta poikkeamisen tulisi vaikuttaa poikkeaman pienuudesta riippumatta voimakkaasti arvosanaa laskevasti.** Suomessa on mitattu yksi uros 71 cm korkeaksi ja neljä urosta alle 60 cm korkeaksi näyttelyissä ja Junkkarin ulkomuotokatselmuksissa. **Vuoteen 2019 loppuun mennessä alamittainen uros on saanut Suomessa hylkäävän arvostelun yhden kerran (Saksanseisojakerho ry tietokanta).** Viimeisten seitsemän vuoden (2019–2025) aikana Junkkarin jalostuskatselmuksissa mitattujen 17 uroksen koko oli 59–68 cm, mediaani oli 65 cm ja 59 % uroksista oli kooltaan rotumääritelmän ihanteessa (63–66 cm). 59 cm korkeaksi mitattiin yksi uros, joka sai ulkomuotoarvion H. (Saksanseisojakerho ry tietokanta)

Rodun emämaassa järjestetyissä jalostuskatselmuksissa vaihteluväli urosten kanssa oli 62–70 cm vuosina 1995–2015, ja valtaosa uroksista oli 63–68 cm korkeita (Deutsch-Langhaar-Mitteilungen, 1995–2015). Vuoden 2025 tilasto on marraskuun loppuun mennessä julkaistujen tulosten mukaan samankaltainen: jalostuskatselmuksissa mitatut 79 urosta olivat kooltaan 60–70 cm, mediaani oli 65 cm ja 86 % uroksista oli rodun ihannemitoissa (63–66 cm).

Suomessa tulee mahdollisuuksien mukaan **edelleen** kiinnittää jalostuskoirien valinnassa huomiota myös pentujen vanhempien kokoon ja pyrkiä käyttämään pääasiassa rotumääritelmän ihannemitoissa olevia koiria jalostukseen. Uroksen ja nartun välinen kokoero ei saa olla yhdistelmässä kovin suuri, jotta jälkeläisten kokovaihtelu pysyisi mahdollisimman pienenä. **Kooltaan rotumääritelmän ehdottoman ylärajan ylittävien ja ehdottoman alarajan alittavien koirien jalostuskäytöstä tulee ehdottomasti pidättäytyä.**

Muotovalion arvon (FI MVA) oli vuoden 2025 loppuun mennessä saavuttanut 36 pitkäkarvaista saksanseisojaa, 24 narttua ja 12 urosta (Suomen Pitkäkarvakerho ry). Muotovalion arvon saavuttaakseen mannermaisen seisojan on saavutettava 3 x SERT koiranäyttelyistä ja lisäksi vähintään 2 x AVO2 tulos tai 1 x AVO1 tulos KAER-kokeista.

Muotovalion arvon saavuttaneet suomalaiset pitkäkarvaiset saksanseisojat:

FIN MVA Birkko von Lockfehn	FIN MVA Kunegondia Agonde
FIN MVA Kunegondia Alpinus	FIN MVA Deika vom Blumenhof
FIN MVA Kunegondia Cubertus	FIN MVA Paddy Nelha
FIN MVA Edu v.d. Schmiede	FIN MVA Taikasuon Utu
FIN MVA FIN KVA Taikasuon Uki	FIN MVA Taikasuon Unna
FIN MVA FI KVA Taikasuon Ukko	FIN MVA Taikasuon Velhotar
FIN MVA FI KVA Cera v. Frochtmannshof	FIN MVA Jahtiladyn Elohopea
FI MVA Danni v. Frochtmannshof	FI MVA FI KVA Jahtiladyn Fatzeriina
FI MVA Arany's Faroh	FI MVA Taikasuon Yty
FI MVA Emma von Averbeck	FI MVA Jahtiladyn Gourmet

FI MVA Jahtiladyn Glamour
FI MVA FI KVA Tetricorven Brigitte
FI MVA Westfalen's Dana
FI MVA Tetricorven Camilla
FI MVA Dexter von der Frankenhöhe
FI MVA Jade z Budišovské doliny
FI MVA Baghira vom Zeinenbusch
FI MVA Bonfire vom Saumerhof

FI MVA Varvikkovuoman Remu
FI MVA Gitta vom Rötelstein
FI MVA Varvikkovuoman Ruska
FI MVA Conner v.d. Klosterwiese
FI KVA-KAER MVA Kutimäen Belladonna
FI MVA Taikasuon Hippi
FI MVA Kutimäen Doris

Lisäksi Heili Scrivanci Rokle on saavuttanut FI MVA -arvon poikkeuksellisesti ilman koetulosta Maailman Voittaja 2025 -näyttelyssä.

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Rodun emämaassa ulkomuodon arviointi pohjautuu rodun käyttötarkoitukseen ja tästä lähtevään tarkoituksenmukaisuuteen. Koiran ulkomuoto arvioidaan kolmen tuomarin toimesta rotujärjestön jalostuskatselmuksissa. Jalostuskelpoisuuden saavuttaakseen koiran tulee saada vähintään arvio hyvä rotutyypistä, rakenteesta ja karvapeitteestä.

Oikea rotutyyppe on tärkein. Pitkäkarvainen on saksanseisojista rotevin ja sen kuuluu olla voimakaslustoinen sekä jämerä koira. Hentoluisuus ja jalkavuus ovat virheitä. Rungossa pitää olla leveyttä, setterimäinen olemus on vakava virhe. Olemuksesta tulee kuvastua voima ja suorituskyky. (Went, E., 2002; Schulze Kersting, A., 1991). Pitkäkarvaisen saksanseisojan pitää kantaa kettu kevyesti metrin korkuisen esteen yli. Sen tulee seurata haavoittunutta rusakkoa käytännön metsällä ja kantaa se tarvittaessa pitkänkin matkan takaa ohjaajalleen. Sen tulee toimia villisikajahdissa yösaavana ja pysäyttävänä koirana ja suojella tarvittaessa omistajaansa haavoittuneen villisian edessä.

Karvapeitteen tulee olla rungonmyötäistä: karva ei saa olla villavaa eikä ulkonevaa selässä tai kyljissä. Toisaalta raajojen takaosan, kaulan ja hännän hapsutuksen tulee olla riittävä. Rungon karva on hyvin suojaava ja pohjavilla hyvä. Korvien karvoitus on runsas, laineikas ja korvan kärjen ylitse ulottuva, millä on suuri merkitys koiran oikean ilmeen kannalta. (Rabeler, C., 1991; Went, E., 2002). Villava, ulkoneva kuiva karva on epäkäytännöllinen metsällä: siihen tarttuu lika ja roskat helposti verrattuna ihanteelliseen sileään ja liukkaaseen karvaan. Karvapeite on tärkeä suoja peitteisessä risukkoisessa maastossa liikkussa ja myös kylmissä vesissä työskennellessä.

Säkäkorkeutta tulkitaan tiukasti: ihannemitat (nartuilla 60–63 cm, uroksilla 63–66 cm) alittavia ja ylittäviä koiria ei palkita laatuarvosanalla erinomainen (on jopa esitetty, että myös laatuarvosanan erittäin hyvä voisi antaa ainoastaan ihannemittaiselle koiralle). Vähimmäis- ja enimmäismitta ovat käytössä lähinnä sen vuoksi, että rodussa esiintyvä kokovaihtelu sallitaan, mutta sitä ei missään tapauksessa suosita. Koon ala- ja yläraja ovat ehdottomat. Nämä mitat alittavat ja ylittävät koirat saavat Saksassa jalostuksesta poissulkevan arvostelun. (Schulze Kersting, A., 1991.; Rabeler, C., 1991; Deutsch-Langhaar-Verband, 1995). Rodun ihanteellinen koko on tarkoituksenmukainen käyttötarkoitukseen nähden. Liian kookkaat ja raskaat koirat väsyvät helpommin, liian pienet ja hintelät koirat eivät suoriudu kaikista niille asetetuista tehtävistä.

4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Keskeisimmät ongelmakohdat ja ongelmien mahdollisia syitä

Pitkäkarvaisen saksanseisojan koko ja rakenne vaihtelevat usein paljon pentueen sisälläkin, koska pitkäkarvaista on rodun emämaassa jalostettu käyttöominaisuudet ja luonne edellä ja alhaisiin sukusiitosasteisiin pyrkien. Tämä tekee rodun haasteelliseksi **arvioitavaksi** ulkomuototuomareille ja tuo vaihtelua näyttelyarvosteluihin. FCI-näyttelyissä koiria ei pääsääntöisesti mitata lainkaan ja jos

mitataan, mittaustarkkuus vaihtelee. Junkkarin ulkomuotokatselmuksissa mittaamisen tarkkuuteen kiinnitetään erityisesti huomiota ja nämä mittaustulokset ovatkin kaikista luotettavimpia. Näyttelyarvosteluja selaamalla paljastuu suuria heittoja mittaustuloksissa. Sama koira on saatettu yksittäistapauksissa mitata jopa 3–4 senttiä suuremmaksi tai pienemmäksi koiranäyttelyissä. Mittaustulokseen vaikuttaa vaihteleva mittausalusta: kokolattiamatto, nurmikko, hiekkakenttä, asfaltti jne. Tulokseen vaikuttavat lisäksi koiran ryhdikkyys ja suoruus mittaustilanteessa sekä mittakepin suoruus mittaushetkellä. Saksanseisojien omistajat ovat ensisijaisesti metsästäjiä ja usein tottumattomia koiran esittäjiä, mikä vaikuttaa tilanteeseen. Valitettavasti tällaisia heittoja ilmenee myös Saksanseisojakerhon erikoisnäyttelyissä, missä kaikki koirat pitää mitata. Viime vuosina koirat on jätetty ulkomaisen tuomarin toimesta muutaman kerran mittaamatta myös erikoisnäyttelyssä. Tämä vaikeuttaa suuresti näyttelyarvostelujen hyödyntämistä jalostuksen apuna. Valitettavasti myös mittaustulosten vaikutus koiran saamaan näyttelyarvosteluun vaihtelee Suomessa. Jopa 3 cm alle rodun ehdottoman alarajan mitattu koira, joka rodun emämaassa olisi tämän vuoksi saanut hylkäävän arvostelun, on Suomessa palkittu laatupalkinnolla erinomainen ja valittu rotunsa parhaaksi. (Saksanseisojakerho ry, tietokanta)

Rodun ulkomuoto on Suomessa varsin vaihteleva. Jalostuksessa tulee muiden tekijöiden ohella kiinnittää huomiota oikean rotutyypin vaalimiseen ja rodun ulkomuodon yhtenäistämiseen. Kokovaihtelun vähentämiseksi uroksen ja nartun kokoero ei saisi jalostusyhdistelmissä olla suuri ja jalostukseen tulisi käyttää ensisijaisesti kooltaan rotumääritelmän ihanteessa olevia koiria.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi

Rodun edellinen jalostuksen tavoiteohjelma on ollut voimassa 1.1.2022–31.12.2026.

Rodun ensimmäisen tavoiteohjelman voimassaolokausi

Rodulle laadittiin ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma vuonna 2000 ja se oli voimassa 1.1.2001–31.12.2005.

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Taulukko 19. Viimeisten 15 vuoden aikana käytetyimpien urosten jalostustilasto (KoiraNet).

#	Uros	Synt. vuosi	Pennut		Vuoden aikana	Lonkat		Kyynärnivelet				Silmät						
			Pentueet	Yhteensä		Toisessa polvessa	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %
1	JAHTILADYN HÄJY	2012	3	19	0	5	5	0	26%	0%	4	0	21%	0%	4	1	21%	25%
2	FI MVA DEXTER VON DER FRANKENHÖHE	2017	3	17	0	6	6	0	35%	0%	6	0	35%	0%	5	2	29%	40%
3	JAHTILADYN HAROLD	2012	3	17	0	8	5	0	29%	0%	5	0	29%	0%	4	0	24%	0%
4	FI MVA CONNER V.D. KLOSTERWIESE	2017	2	16	0	15	3	0	19%	0%	2	1	12%	50%	2	0	12%	0%
5	OPRAKAN KAARNA	2018	2	15	6	0	2	0	13%	0%	2	0	13%	0%	1	0	7%	*
6	VARVIKKOVUOMAN NEMO	2010	2	10	0	36	5	0	50%	0%	3	1	30%	33%	3	0	30%	0%
7	TAIKASUON EDI	2013	1	9	0	5	6	0	67%	0%	5	1	56%	20%	1	0	11%	0%
8	KJÖTTEGERN'S FERRARI	2015	2	9	0	0	3	0	33%	0%	3	0	33%	0%	1	0	11%	0%
9	ROVAVAARAN KREIVIN VINHA	2019	3	8	0	0	1	0	12%	0%	0	0	0%	*	0	0	0%	*
10	WESTFALEN'S CÄSAR		1	7	0	24	3	0	43%	0%	2	0	29%	0%	2	0	29%	0%
11	AJAX VOM HEILIGENHOLZ	2014	1	7	0	0	2	0	29%	0%	2	1	29%	50%	2	1	29%	50%
12	FI MVA BONFIRE VOM SAUMERHOF	2023	1	7	7	0	0	0	0%	*	0	0	0%	*	0	0	0%	*
13	ARO	2018	1	5	0	0	5	0	100%	0%	5	2	100%	40%	4	1	80%	25%
14	BEN VOM ANGERLN	2014	1	4	0	0	2	1	50%	50%	2	0	50%	0%	2	0	50%	0%
15	FI MVA HeJW-10 JV-10 ARANY'S FAROH	2009	2	3	0	0	2	0	67%	0%	2	0	67%	0%	2	0	67%	0%
16	JAHTILADYN GALAXI	2010	1	2	0	0	0	0	0%	*	0	0	0%	*	0	0	0%	*

Yllä olevassa taulukossa on esitetty viimeisten 15 vuoden aikana käytetyimpien urosten jalostustilasto (Taulukko 19). Taulukossa esitetään ainoastaan urosten jälkeläismäärät ja terveystutkimustulokset lonkkien, kyynärnivelten ja silmien osalta. Koetulostietoja ei näytetä uroksille itselleen eikä niiden jälkeläisille. Käyttöominaisuuksien ylläpito on kuitenkin katsottava luonteen ja terveyden ohella merkittävimäksi tavoitteeksi käyttökoirarodulla. Taulukossa kaikilla uroksilla on koepalkinto. Eniten käytettyjen urosten jälkeläisistä on kuvattu alle puolet. Osa uroksien jälkeläisistä on niin nuoria, että niillä ei ole vielä terveystutkimuksia tehtynä. Osalla uroksista on hyvin jälkeläisten terveystutkimustietoa, yhdellä uroksella on kaikki jälkeläiset kuvattu. Joillakin näistä samoista uroksista on myös hyvin koetulostietoa jälkeläisistä. Kasvattajien aktiivisuus ja erilaiset kauppahintaan tai kauppasopimukseen liittyvät kannustimet motivoida pennunottajia terveystutkimusten teettämiseen ja kokeissa käymiseen vaikuttavat asiaan. Jos tarkastettujen jälkeläisten määrä on kovin pieni, alle 50 % jälkeläisten kokonaismäärästä, ei terveystutkimustulosten perusteella voi tehdä kovin pitkälle meneviä johtopäätöksiä. Pienellä ja vajavaisella otoskoolla koiran jälkeläistö saattaa vaikuttaa keskimääräistä terveemmältä tai sairaammalta jopa yhden koiran tuloksen perusteella. Tärkeää olisi saada kaikista jalostuskoirista hyvin jälkeläisarviointitietoa. Vastaava taulukko on haettavissa Kennelliiton KoiraNetistä myös nartuille. Taulukosta voi vetää saman johtopäätelmän kuin urosten taulukosta: jos nartulla itsellään ei ole koepalkintoa, ei sen jälkeläisistä ole myöskään koetulostietoa eikä juurikaan terveystutkimustietoja. Kasvattajien kannustaminen on tärkeä tehtävä myös seuraavalla tavoiteohjelmakaudella.

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Tavoite	Toimenpide	Tulos
Rodun kannan rakenne ja geenipohjan laajuus: ☒ Edistetään tuontikoirien jalostuskäyttöä ja ulkomaisten jalostusurosten käyttöä. ☒ Pyritään huolehtimaan siitä, että kotimaisista pentueista käytettäisiin vähintään 1 pentua, jalostukseen ☒ Uroksia ja narttuja käytetään yhtä paljon ☒ Pyritään pitämään sukusiitosaste mahdollisimman alhaisena jalostusyhdistelmässä. ☒ Jälkeläisrajoitusta jatketaan PEVISA-ohjelmassa, saman yhdistelmän uusimista ei suositella.	Tavoitteita on edistetty rotukokousten yhteisissä keskusteluissa ja huomioimalla ne jalostusyhdistelmien suunnittelussa.	☒ Jalostukseen on käytetty 12 (9) tuontikoiraa viimeisten 5 vuoden 2021–2025 aikana ja lisäksi 4 (5) ulkomaista jalostusurosta (suluissa edellisen 5 v kauden luvut). ☒ Vuosina 2021–2025 jalostukseen on käytetty 8 kotimaassa kasvatettua koiraa 7 eri pentueesta. Yhdestä pentueesta on käytetty 2 pentua, muista yhtä. - Edelliskaudella (2016–2020) kasvatetuista 14 kotimaisesta pentueesta vain 5 pentueesta on noussut jalostuskoiria. - Edelliskaudella (2016–2020) kasvatetuista 14 kotimaisesta pentueesta kuitenkin vain 6 pentueesta on noussut jalostuskoiria. ☒ Kauden 2021–2025 aikana käytettiin 12 urosta ja 12 narttua jalostukseen. 2 urosta käytettiin 2 kertaa ja 1 urosta 3 kertaa. 4 narttua käytettiin kaksi kertaa. ☒ Sukusiitosaste on pysynyt alhaisella tasolla.

		Jälkeläisrajoitusta on jatkettu, samaa yhdistelmää ei ole uusittu kertaakaan tavoiteohjelmakaudella.
Luonne ja käyttöominaisuudet: Yhä suurempi osuus koirista käy KAER-kokeissa, Junkkarissa ja näyttelyissä. Kaikki jalostukseen käytetyt koirat ovat KAER-kokeessa tai vastaavassa ulkomaisessa kokeessa palkittuja. Yhä useampi pitkäkarvainen nousee jalostusrekisteriin ja saa käyttöjalostuspalkintoja.	Kasvattajat ovat kannustaneet pennunottajiaan järjestämällä pentutapaamisia ja kannustamalla heitä osallistumaan kokeisiin. Osa kasvattajista on maksanut kasvattiensa osallistumisen Junkkariin. Tavoitteet on huomioitu myös jalostusyhdistelmien suunnittelussa.	Kokeisiin osallistuneiden koirien määrä on ollut keskimäärin samalla tasolla kuin edellisellä viisivuotiskaudella, palkitsemisprosentit ovat olleet hyvällä tasolla. Kaikki jalostukseen käytetyt koirat ovat olleet koepalkittuja Jalostusrekisteriin on noussut 9 (9) uutta koiraa, 1 (4) uusi koira on saanut käyttöjalostuspalkinnon (suluissa edelliskauden luvut).
Terveys: Pentueen vanhempien lonkkakuivauksen raja-arvo on B. Yhä suurempi osa kauden aikana rekisteröidyistä pennuista käy lonkkakuivissa. Pentueen vanhemmista vaaditaan silmätarkastuslausunto.	Rotukokouksissa on korostettu terveystarkastusten merkitystä ja sitä, että mahdollisimman suuren osan pentueen koirista pitäisi käydä tarkastuksissa.	Lonkkakuivissa ei ole käynyt suurempaa osaa kauden aikana rekisteröidyistä pennuista kuin edelliskaudella, mutta lonkkatulokset ovat olleet hyvällä tasolla.
Ulkomuoto: Erikoisnäyttelyssä kiinnitetään edelleen tarkasti huomiota koirien mittaamiseen.	Saksanseisojakerhon hallitus on laatinut erikoisnäyttelyohjeistuksen näyttelyn järjestäjille. Ohjeistuksessa korostetaan myös mittaamisen merkitystä.	Kauden 2021–2025 aikana koirat jäivät mittaamatta kolmessa erikoisnäyttelyssä.
Jalostusmateriaalin laatu ja yhteisiin tavoitteisiin sitoutuminen: Kaikki jalostukseen käytettävät koirat täyttävät jalostuskoirille asetetut vähimmäisvaatimukset. Kaikki viisivuotiskaudella pentuja teettävät kasvattajat osallistuvat Pitkäkarvapäiville tai/ja muihin rodun kokoontumisiin vähintään kerran.	Yhteisistä tavoitteista on keskusteltu rotukokouksissa. Kasvattajia on kannustettu osallistumaan rotutapaamisiin.	Kauden 2021–2025 aikana käytettiin jalostukseen kahta lievää kaihia sairastavaa koiraa sekä yhtä kyynärnivellausunnon 0/1 saanutta koiraa. Nämäkin koirat täyttävät päivitetty jalostuskoirille asetetut vähimmäisvaatimukset. Kauden aikana kasvattaneista 9 (13) kasvattajasta 6 (10) osallistui Pitkäkarvapäiville ja/tai Kesäpäiville, kaikki useammin kuin kerran (suluissa edelliskauden luvut).

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

Pitkäkarvaisen saksanseisojan rekisteröintiä määrä oli vuosina 2021–2025 normaalilla tasolla eli noin 20 rekisteröintiä vuodessa, paitsi vuonna 2023, jolloin pentuja rekisteröitiin 33 kpl. Vuosittaisten

rekisteröintien määrää olisi tarve kasvattaa nykyisestä noin 20 pennusta, jotta kysyntään pystytään vastaamaan. Tavoitteena rodussa voisi olla viisi normaalikokoista pentuetta. Myös kasvattajia olisi hyvä saada rotuun lisää. Jalostukseen käytetään joka tapauksessa hyvin pientä osaa rodun kotimaisesta populaatiosta, eli suurin osa koirista jää nykyisillä pentuemäärillä vääjäämättä jalostuksen ulkopuolelle. Ulkomaisten jalostusurosten käyttö vaikuttaa asiaan myös, vaikkakin se on rodun geenipohjan laajuuden lisäämiseksi välttämätöntä. Edelliskadella (2016–2020) kasvatetuista 14 kotimaisesta pentueesta kuitenkin vain 5 pentueesta on noussut jalostuskoiria. Jatkossa on entistä vahvemmin pyrittävä siihen, että jokaisesta pentueesta käytetään vähintään yhtä koiraa. Lisäksi on rotutasolla pyrittävä huolehtimaan siitä, että mahdollisimman monia erisukuisia koiria käytetään jalostukseen ja että uroksia ja narttuja käytetään jatkossakin yhtä paljon. Tämä on rodun geenipohjan laajuuden ylläpitämiseksi välttämätöntä.

Jalostussuositusten ja PEVISAn ajantasaisuuden arviointi

Pitkäkarvaisen saksanseisojan jalostussuositus on ollut, että molemmat pentueen vanhemmista ovat koepalkittuja, terveitä tiedossa olevien sairauksien osalta, luonteeltaan terveitä ja ulkomuodoltaan vähintään H. Jalostuskoiran tulee myös olla kooltaan rotumääritelmän mukainen. Näistä jalostussuosituksista on sovittu rodun harrastajien yhteisissä kokouksissa Saksanseisojakerhon vuosikokouksen yhteydessä sekä Pitkäkarvapäivillä. PEVISA-kaudelle 2021–2025 suositusta muutettiin niin, että terveyden osalta poikkeuksena on ”muu vähämerkityksinen katarakta” sekä lievä, uusintatarkastuksessa leviämättömäksi todettu kaihi. Vuoden 2023 vuosikokouksen rotukokouksessa päätettiin, että koiraa, jolla on kyyärniveldysplasian aste 0/1, voidaan käyttää jalostukseen terveen partnerin kanssa. Näitä jalostussuosituksia voidaan pitää kohtuullisina ja perusteltuina sekä laajasti, mutta ei kohtuuttoman tiukoilla raja-arvoilla jalostuskoirien tasoa ylläpitävänä.

Rodun PEVISA-ohjelmaan lisättiin vuonna 2016 alkaneelle viisivuotiskaudelle koepalkintovaatimus. Jo ennestään ohjelmaan ovat kuuluneet lonkkakuvauspakko raja-arvolla B, silmätarkastuspakko sekä matadoripykälä, joka rajoittaa koiran jälkeläisten määrän 21 pentuun.

Lonkkakuvauksen raja-arvo B vaikuttaa kokemusten mukaan olevan pitkäkarvaisella saksanseisojalla perusteltu ja vain varsin lievää karsintaa aiheuttava. Sitä voidaan siis pitää ajantasaisena.

Matadoripykälä rajoittaa yksittäisen koiran pentueiden määrän kolmeen normaalikokoiseen pentueeseen. Tämäkin jälkeläismäärä on pitkäkarvaisen saksanseisojan Suomen kannassa suuri. Rajat ovat kuitenkin avoinna joka suuntaan ja ulkomaisia pitkäkarvaisen saksanseisojan kantoja hyödynnetään rodun jalostuksessa aktiivisesti tuontipentujen sekä ulkomaisten jalostusurosten käytön välityksellä. Jälkeläisrajoitusta voidaan pitää kohtuullisena myös jalostuskoirien omistajien kannalta. Omistajien on panostettava koiran koulutukseen, koe- ja näyttelykäynteihin sekä terveystutkimuksiin, jotta koira saavuttaa jalostuskelpoisuutensa. Sallitut kolme pentuetta on varsin kohtuullinen korvaus tästä panostuksesta. Kuluneella viisivuotiskaudella yksikään uusi jalostuskoira ei saavuttanut jälkeläisten sallittua enimmäismäärää. Jälkeläisrajoitusta voidaan pitää ajantasaisena. Sen koetaan olevan tarpeellinen muistutus rodun aktiiviharrastajille yksittäisten koirien jälkeläismäärän rajoittamisesta koko populaation hyvinvoinnin vuoksi.

Silmätarkastuspakko ei enää vuoden 2019 ja 2023 rotukokousten linjausten jälkeen (ks. kohta 4.3.1 Harmaakaihi) ole karsinut kohtuuttomasti koiria jalostuksesta. Kevästä 2020 lähtien kolmea lievää kaihia sairastanutta koiraa on käytetty jalostukseen terveeksi todetun partnerin kanssa. Viimeisten 10 vuoden (2016–2025) aikana uusia posterior polaarisen ja/tai kortikaalisen kaihin tapauksia on tullut esiin 9. Näistä 4 on kotimaassa kasvatettuja koiria ja 5 tuontikoiria (Suomen Pitkäkarvakerho ry; KoiraNet). Silmätarkastuspakkoa on rotukokouksissa käytyjen keskustelujen jälkeen päätetty esittää jatkettavaksi entisenlaisena, mutta samalla on todettu, että lievää, uusintatarkastuksessa leviämättömäksi todettua kaihia sairastavaa koiraa pitäisi uskaltaa käyttää jalostukseen terveeksi todetun partnerin kanssa, jotta silmätarkastukset eivät rajoittaisi jalostusta liiaksi (ks. kohta 4.3.1).

Kennelliiton jalostustieteellisen toimikunnan linjauksen mukaisesti lausunnon ”muu vähämerkityksinen katarakta” saaneita koiria ei aiemminkaan ole suljettu jalostuksesta. Tällaisen merkinnän saanutta sekä lievää, uusintatarkastuksessa leviämättömäksi todettua kaihia sairastavaa koiraa suositellaan kuitenkin käytettäväksi ainoastaan silmistään terveen partnerin kanssa. Tällaisella linjauksella PEVISA-ohjelmaa ja jalostussuosituksia voidaan pitää ajantasaisena.

Jos ajatellaan omistajien halukkuutta pennuttaa koiransa, koepalkintovaatimuksen vuoksi jalostuksesta on kuluneella viisivuotiskaudella jäänyt jalostusneuvontaan tulleiden tietojen mukaan kaksi koiraa, jotka eivät ole vielä liian vanhoja jalostuskäyttöä ajatellen seuraavien parin vuoden aikana. Vuosina 2020–2024 kasvatetuista 19 kotimaisesta pentueesta jäi kuitenkin 5 pentuetta kokonaan ilman koepalkintoa. Samalla ajanjaksolla tuotiin yhteensä 15 pentua ulkomailta, joista 10 jäi ilman koetulosta. Näistä 5 on kuitenkin karsiutunut jalostuksesta myös muista syistä. Koepalkintovaatimuksen vaadittava taso on alhainen, eikä mahdoton saavuttaa metsästyskäytössä olevalle koiralle. Lisäksi lupaavan koiran kohdalla kokeneilta harrastajilta saa helposti koulutusapua, jotta koiran jalostuskäyttö ei jää koepalkinnosta kiinni. PEVISA-ohjelmaa voidaan siis pitää myös tältä osin ajantasaisena.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Jatkossa on pyrittävä siihen, että joka pentueesta vähintään yhtä koiraa käytetään jalostukseen, että mahdollisimman montaa erisukuista koiraa käytetään jalostukseen ja että eri koiria käytetään jalostukseen mahdollisimman tasaisesti. On myös pyrittävä siihen, että uroksia ja narttuja käytetään jalostukseen tasaisesti. Ulkomaisten jalostusurosten aktiivista hyödyntämistä ja tuontipentujen tuontia on jatkettava.

Käyttäytyminen ja luonne

Luonneasioihin on kiinnitettävä edelleen erityistä huomiota jalostusyhdistelmien suunnittelussa ja pyrittävä välttämään lievän ja olemattomaltakin tuntuvan virheen toistuminen molempien vanhempien puolelta. Tässä yhteydessä on kiinnitettävä huomio paitsi vanhempaiskoiraan ja sen vanhempiin, myös koiran muihin lähisukulaisiin.

Käyttöominaisuudet

Rodun käyttöominaisuuksien turvaamiseksi rodun PEVISA-ohjelmassa on KAER-koepalkintovaatimus. Pitkäkarvaisen saksanseisijan kasvattajat myyvät lisäksi pennut ainoastaan metsästäjille ja antavat tukea koiran metsästyskoulutuksessa.

Terveys ja lisääntyminen

Tärkeintä on pyrkiä välttämään saman terveystarpeen kertaantuminen molempien vanhempaiskoirien suvusta. Jalostukseen käytetään tunnettujen sairauksien suhteen terveitä yksilöitä. Poikkeus voidaan tehdä lievää, leviämättömäksi todettua kaihia tai ”muuta vähämerkityksistä kaihia” sairastavan koiran kohdalla, kun se yhdistetään terveeksi todetun partnerin kanssa.

Oikeaan astutusajankohtaan tulee jatkossakin kiinnittää huomiota onnistuneiden astutusten ja normaalin pentuekoon varmistamiseksi.

On myös hyvä pyrkiä teettämään nartulla ensimmäinen pentue viimeistään kolmivuotiaana.

Ulkomuoto

Jalostuksessa tulee muiden tekijöiden ohella kiinnittää huomiota oikean rotutyypin vaalimiseen ja rodun ulkomuodon yhtenäistämiseen. Kokovaihtelun vähentämiseksi uroksen ja nartun kokoero ei saa jalostusyhdistelmissä olla suuri.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suosituksien jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

Päätavoitteena on yhä, että jalostuskoirat täyttäsivät Saksanseisojakerhon jalostusrekisterivaatimukset (ks. 4.2.5).

Koirien koulutustaso vaikuttaa merkittävästi saksanseisojien koetuloksiin KAER-kokeissa. Toisaalta **suuri** osa pitkäkarvaisen saksanseisojan pennuista menee ensikertalaisille seisojanohjaajille. Jotta jalostukseen käytettävissä olevien koirien määrä saadaan pidettyä mahdollisimman suurena, **rodun aktiiviharrastajat ovat** päättäneet seuraavista vähimmäistavoitteista jalostukseen käytettäville koirille.

Pitkäkarvainen saksanseisoja, jalostuskoiralle asetetut vähimmäisvaatimukset:

- ✘ KAER-koepalkinto (tai vastaava ulkomainen koetulos).
- ✘ Näyttelypalkinto vähintään AVO tai KÄY H, ei kuitenkaan luonteen takia.
- ✘ Terveys: lonkat terveet, ei BxB yhdistelmiä. Silmät tarkastetut ja terveet, poikkeuksena muu vähämerkityksinen kaihi tai leviämättömäksi todettu lievä kaihi, joita sairastava koira voidaan yhdistää ainoastaan terveeksi todetun partnerin kanssa. Kynärnivelet vähintään 0/1, jonka voi yhdistää ainoastaan terveeksi todetun (0/0) partnerin kanssa. Ei tiedossa olevia muita terveysongelmia.
- ✘ Rotumääritelmän mukainen mittaustulos Junkkarin ulkomuotokatselmuksesta tai koiranäyttelystä.

Rajoitus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Pitkäkarvaisen saksanseisojan PEVISA-ohjelmaan on kuulunut vuoden 2006 alusta seuraava jälkeläisrajoitus:

- ✘ Koiran rekisteröityjen jälkeläisten määrä saa olla korkeintaan 21 pentua.
- Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Jalostuksen tavoiteohjelman toteutumisen seuranta on Saksanseisojakerhon jalostustoimikunnan tehtävä ja pitkäkarvaisen saksanseisojan osalta tästä vastaa rotuyhteyshenkilö. Rodun harrastajat tulee kuitenkin saada mahdollisimman hyvin mukaan yhteiseen työhön. Terveystilannetta, koetuloksia ja muuta rodun kannan kehittymistä seurataan aktiivisesti. Rodun harrastajia pidetään ajan tasalla Saksanseisoja-lehden, vuosikirjan tulevan vuosiraportin, Saksanseisojakerhon tietokannan ja Suomen Pitkäkarvakerhon kotisivujen avulla sekä suoralla tiedottamisella rotutapaamisissa. Yhteistyötä ja vastuun jakamista pyritään kehittämään muun muassa rotutapaamisten avulla sekä rodun oman rotukerhon Suomen Pitkäkarvakerhon toiminnan kautta.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja ongelmat

Vahvuudet

- avoin informaation jakaminen, kaikille avoin tietokanta
- rotu on emämaassaan täysin metsästäjien käsissä ja vakiintunut, muissa maissa myös kokonaan tai osittain metsästyskäytössä
- erinomaiset kontaktit ulkomaille
- rodun monipuolisuus, perusterveys ja erinomainen
- luone sekä suojaava käyttökärva
- aktiivisten rodun harrastajien hyvä henki

Heikkoudet

- kaikki rodun harrastajat eivät ole rotujärjestön tai rotuyhdistyksen jäseniä ja - jäävät siten ulos aktiiviporukasta
- liian monet koirillaan metsästävät eivät jaksa kiinnostua kokeista
- aiempien vuosien epäonnistuneet astutukset loivat rodulle vaikeasti saatavan maineen: pentua on pitänyt odottaa pitkään

Mahdollisuudet

- avoin informaation jakaminen, kaikille avoin tietokanta
- yhä laajeneva aktiivisten, vastuullisten rodun harrastajien joukko
- hyvien koepalkintojen ja toimivien metsästyskoirien myötä rodun hyvä maine leviää entisestään
- jatkuva tasokkaiden pentujen tuonti takaa tavoitteellisesti tehtynä rodun jalostus-pohjan laajuutta Suomessa
- jatkuva ulkomaisten jalostusurosten käyttö takaa tavoitteellisesti tehtynä rodun jalostus-pohjan laajuutta Suomessa
- rodun terveyden ja erinomaisen luonteen vahvistaminen jalostuskoirien yhä tavoitteellisemmän valinnan avulla
- vastuullisten kasvattajien lisääntyminen takaa tasokkaiden pentueiden riittävän määrän, jolloin kysyntätilanteeseen pystytään vastaamaan ja piittaamattomien kasvattajien toiminnalle ei jää tilaa, samalla turvataan jalostuspohjan laajuutta

Varautuminen ongelmiin

Vaikka kasvattajat ovat kuinka vastuullisia, voi jalostuskoirien ja jalostusyhdistelmien huolellisesta valinnasta huolimatta ilmaantua yllättäviä uusia ongelmia esim. terveyspuolella. On sanottu, että kaikissa roduissa voi ilmetä laaja kirjo erilaisia terveysongelmia, jos kannan sukusiitosaste lisääntyy ja resessiiviset haitalliset geenialleelit pääsevät homotsygoitumaan. Kannan sukusiitaisuuden lisääntymisen välttämiseksi tulee jalostusyhdistelmät valita siten, että erisukuisia yksilöitä käytetään mahdollisimman monipuolisesti, kuitenkin jalostuskoirille asetetuista perusvaatimuksista tinkimättä. Jotta tämä olisi mahdollista, on edelleen kannustettava koirien omistajia viemään koiriaan eteenpäin vaadittavien näyttöjen saamiseksi ja rohkaistava narttujen omistajia käyttämään myös ulkomaisia jalostuskriteerit täyttäviä, Suomeen uutta geenimateriaalia tuovia uroksia nartuilleen. Myös pentujen tuontia on syytä edelleen kannustaa ja avustaa. PEVISA-ohjelman jälkeläisrajoitus auttaa osaltaan ehkäisemään yksittäisten jalostuskoirien liiallista käyttöä ja siten kannan jalostuspohjan kapenemista. Terveysongelmien kertymisen ehkäisemiseksi on sukusiitosaste jalostusyhdistelmissä pyrittävä pitämään mahdollisimman alhaisena, kuten tähänkin asti. Yllättävien uusien terveysongelmien äkkinäisen runsastumisen estämiseksi jalostusuroksia ei tulisi käyttää jalostukseen näin pienessä kannassa kuin kerran vuodessa, eikä narttuja tulisi pennuttaa peräkkäisinä vuosina. Näin mahdollisesti ilmeneviin terveydellisiin tai muihin ongelmiin ehditään reagoida ennen kuin ongelma laajenee. Luonteen osalta kehitetään luonteen testausta ja panostetaan entisestään kriittiseen luonteen arvioimiseen jalostusyhdistelmiä valittaessa.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	Tehtävä tai projekti
2026	Uuden PEVISA-ohjelman hyväksyminen. Kesäpäivät erikoisnäyttelyn yhteydessä. Pitkäkarvapäivien yhteydessä KAER-kokeen järjestäminen ja uusien koirien kannustaminen kokeisiin. Schorlemer-ikäluokkakatselmuksen seuraaminen.

2027	Kesäpäivät erikoisnäyttelyn yhteydessä. Pitkäkarvapäivien järjestäminen, mahdollisesti KAER-kokeen järjestäminen ja uusien koirien kannustaminen kokeisiin. Matka maailmanliiton kokoukseen.
2028	Kesäpäivät erikoisnäyttelyn yhteydessä. Pitkäkarvapäivien ja muiden rotutapaamisten järjestäminen. Mahdollisesti KAER-kokeen järjestäminen ja uusien koirien kannustaminen kokeisiin. Jalostuskoiriin tutustumista.
2029	Kesäpäivät erikoisnäyttelyn yhteydessä. Pitkäkarvapäivien ja muiden rotutapaamisten järjestäminen. Mahdollisesti KAER-kokeen järjestäminen ja uusien koirien kannustaminen kokeisiin. Matka maailmanliiton kokoukseen.
2030	Kesäpäivät erikoisnäyttelyn yhteydessä. Pitkäkarvapäivien ja muiden rotutapaamisten järjestäminen. Mahdollisesti KAER-kokeen järjestäminen ja uusien koirien kannustaminen kokeisiin.
2031	JTO-kauden yhteenveto ja uuden JTO:n valmistelemine. Kesäpäivät erikoisnäyttelyn yhteydessä. Pitkäkarvapäivien ja muiden rotutapaamisten järjestäminen. Matka maailmanliiton kokoukseen.

JTO:n ja PEVISAn vaikutuksen seuraaminen

Terveystilannetta, koetuloksia ja muuta rodun kannan kehittymistä seurataan aktiivisesti. Rodun harrastajia pidetään ajan tasalla Saksanseisoja-lehden, Saksanseisojakerhon vuosikokousmateriaaliin tulevan rodun vuosikertomuksen ja tietokannan avulla, Suomen Pitkäkarvakerhon internet-, Instagram- ja Facebook-sivuilla sekä suoralla tiedottamisella rotutapaamisissa. Yhteistyötä ja vastuun jakamista pyritään kehittämään muun muassa rotutapaamisten avulla sekä rodun oman rotukerhon Suomen Pitkäkarvakerhon toiminnan kautta. Pitkäkarvapäivien yhteydessä pyritään järjestämään KAER-koe aina, kun päivät järjestetään peltomaastossa sekä mahdollisuuksien mukaan myös metsä- ja tunturimaastossa. Näin yritetään saada innostettua uusia koiria kokeisiin ja saavuttamaan jalostuskelpoisuuden.

Rodun jalostuspohjan laajentamiseksi kansainvälistä yhteistyötä kehitetään edelleen. Tavoitteena on hyödyntää alkavalla viisivuotiskaudella jalostusuroksia edelleen muistakin maista kuin Saksasta. Yhteistyötä saksalaisten kanssa jatketaan tiiviinä.

7. LÄHTEET

Kirjalliset lähteet:

- Ahonen, Saija. 2009. Re: kaihisairaus pk-saksanseisojalla. Kirjallinen tiedonanto 14.4.2009.
- Bosse, Ines. Kirjallinen tiedonanto 28.11.2025.
- Deutsch-Langhaar-Verband. Deutsch-Langhaar Mitteilungen 1995-2025.
- Deutsch-Langhaar-Verband 2014. Deutsch-Langhaar Mitteilungen Dezember 2014, Heft Nr. 219, s 11.
- Deutsch-Langhaar-Verband 2015. Deutsch-Langhaar Mitteilungen Dezember 2015, Heft Nr. 223, s 1-19.
- Deutsch-Langhaar-Verband . Zuchtbuch Deutsch-Langhaar 1994-2013.
- Deutsch-Langhaar-Verband. 2000. Zuchtschau-Ordnung und Zuchtrichter-Ordnung des Deutsch-Langhaar-Verbandes.
- Dolezalova, Lucie. 2025. Kirjallinen tiedonanto 16.12.2025.
- Drost, Yme. 2025_2. Kirjallinen tiedonanto 3.12.2025.
- Drost, Yme. 2025_3. Kirjallinen tiedonanto 11.12.2025.
- Embark 1,2 ja 3. 2025. Kolmen pitkäkarvaisen saksanseisojan Embark-testitulokset.
- Fossum ym. 2002. Small Animal Surgery. 2nd edition, Mosby.
- Förster, M. 2008. Fortsetzung des Einkreuzungsversuchs Deutsch-Kurzhaar in Deutsch-Langhaar. Deutsch-Langhaar Mitteilungen Nr 194 2008: 8-9.
- Gottwald, H. 2000. Pitkäkarvaisen saksanseisojan Itävallan kannasta. Kirjallinen tiedonanto 4.1.2000.
- Günter, Gerwin. 2009. Zum Jahreswechsel. Deutsch-Langhaar Mitteilungen Nr 199:3.
- Hansen, Bent. 2000. Pitkäkarvaisen saksanseisojan Tanskan kannasta. Kirjallinen tiedonanto 31.1.2000.

Hansen, Bent. Kirjallinen tiedonanto 7.3.2010.

Hansson, Kickan 2004. Långhårig Vorsteh 2003. Svensk Vorsteh, Årsbok 2003.

Hansson, Kickan 2005. Långhårig Vorsteh 2004. SVKs ordinarie fullmäktige 21.– 22.05.2005.

[Hansson, Kickan 2025. Kirjallinen tiedonanto 14.10.2025.](#)

Heikkinen, Pekka ja Naumanen Raija. 2005. KAER-kokeet. Kirjallinen tiedonanto 11.1.2005. Päivitetty joulukuussa 2009 ja tammikuussa 2015.

Hoefsloot, Hans 1996. Ontwerp voor de normering voor fokdieren N.V.L.

Hoefsloot, Hans 1998. De Duitse Staande Langhaar en zijn stamverwandten. Krips BV, Meppel.

Johanessen, Kai Rune 2015. Kirjallinen tiedonanto 17.3.2015.

[Kaasalainen, Hanna. 2025. Kirjallinen tiedonanto 29.12.2025.](#)

Koivula, Seppo. Kirjallinen tiedonanto 12.3.2010.

Lundhoj, Carsten. 2010. Kirjallinen tiedonanto 7.3.2010.

[Lundhoj, Carsten. 2025. Kirjallinen tiedonanto 24.11.2025.](#)

[Lundhoj, Carsten. 2025_2. Kirjallinen tiedonanto 1.11.2025.](#)

[Lundhoj, Carsten. 2026. Kirjallinen tiedonanto 17.3.2026.](#)

Markmann, H.-J. 1996. Vom Welpen zum Jagdhelfer. A bis Z der Früherziehung, Förderung, Ausbildung und Führung von Vorstehhunden. Parey Buchverlag, Berlin.

Melchior, Marielle. Kleurrijke verassingen in het Langhaar-nest. Nederlandse Vereniging Langhaar, Periodiek verslag December 2009:9 – 10.

Merx, H.; Merx, A. 1997. Der Deutsch Langhaar, Jagdgebrauchshund. Druckerei Haas KG, Nürnberg.

Methfessel, M. 2000. Pitkäkarvaisen saksanseisojan kannasta Sveitsissä. Kirjallinen tiedonanto 13.2.2000.

Mäki, Katariina. 2004. Jalostuksen tavoiteohjelma (JTO). Jalostustoimikuntien neuvottelupäivä, Espoo, 31.1.2004. Nederlandse Vereniging Langhaar. Periodiek verslag 1999-2009.

Nijburg, Ewart. Kirjalliset tiedonannot 28.10.-2.11.2009.

Peltonen, Martti. 2004. Saksanseisojilla esiintyneet viat ja sairaudet. Kirjallinen tiedonanto joulukuu 2004.

[Pelzmann, Nathalie. 2025. Kirjallinen tiedonanto 1.12.2025.](#)

Pitkäkarvaisen saksanseisojan rotukokous Saksanseisojakerho ry:n vuosikokouksen yhteydessä 25.4.2015. Pöytäkirja.

Pitkäkarvaisen saksanseisojan rotukokous Saksanseisojakerho ry:n vuosikokouksen yhteydessä 28.4.2019. Pöytäkirja.

[Pitkäkarvaisen saksanseisojan rotukokous Saksanseisojakerho ry:n vuosikokouksen yhteydessä 15.4.2023. Pöytäkirja.](#)

PKSS Luonne- ja terveystarkastus 2014. Tuloste pitkäkarvaisen saksanseisojan omistajille vuonna 2014 järjestetyn Webropol-kyselyn tuloksista.

[PKSS Luonne- ja terveystarkastus 2024. Tuloste pitkäkarvaisen saksanseisojan omistajille vuonna 2024 järjestetyn Google Forms -kyselyn tuloksista.](#)

PKSS Kasvattajakysely 2014. Tuloste pitkäkarvaisen saksanseisojan kasvattajille vuonna 2014 järjestetyn Webropol-kyselyn tuloksista.

[PKSS Kasvattajakysely 2024. Tuloste pitkäkarvaisen saksanseisojan kasvattajille vuonna 2024 järjestetyn Google Forms -kyselyn tuloksista.](#)

[Raad van Beheer 2026. Värvirheellisten pitkäkarvaisten saksanseisojien sukutaulut 1995–2009.](#)

Rabeler, Christoph. 1991. Zur Typ- Form und Haarbeurteilung. Deutsch-Langhaar Mitteilungen.

Rubin, L., F. 1989. Inherited Eye Diseases in Purebred Dogs. Williams & Wilkins, USA

Ruotsin Saksanseisojakerho ry 2001. Ruotsin Saksanseisojakerho ry:n metsästyskokeiden säännöt. Käännös: Jan Kankkonen.

Saksan Metsästyskäyttökoiraliitto ry. 2001. Liiton jalostuskokeiden säännöt (VZPO). Käännös: Günter Schwab, 2002.

Saksan Metsästyskäyttökoiraliitto ry. 1996. Liiton jalostuskokeiden säännöt (VGPO). Käännös: Günter Schwab, 2003.

Saksanseisojakerho ry, vuosikertomukset 2005–2008.

Schmiegl, Leonhard. Kirjallinen tiedonanto 25.2.2020.

[Schmiegl, Leonhard. 2022. Ihr Tierwohl liegt uns am Herzen. Deutsch-Langhaar-Mitteilungen Nr. 251: 5–6.](#)

Schultze Kersting, A. 1990. Typ, Form und Haarbeurteilung. Deutsch-Langhaar Mitteilungen Nr 122.

Svenska Vorstehklubben. Svensk Vorsteh 2003-2004.

Tobolik, E., Kern, H. 1996. Der Deutschlanghaar. Österreichischer Agrarverlag, Klosterneuburg.

Ulvestad, Mette 2004. Årsrapport for Langhaar 2003. Norsk Vorstehhundklubb, Årbok 2003.

Ulvestad, Mette 2005. Årsrapport for Langhaar 2004. Norsk Vorstehhundklubb, Årbok 2004.

Ulvestad, Mette 2008. Årsrapport for Langhår 2007. Norsk Vorstehhundklubb, Årbok 2007.
Ulvestad, Mette 2009. Kirjallinen tiedonanto 18.2.2009.
Weltverband Deutsch Langhaar 2019. Epävirallinen maailmanliiton kokous Tanskan Pitkäkarvakerhon 40-vuotisjuhlien yhteydessä 22.6.2019.
Weltverband Deutsch-Langhaar 2010, Satzung 29.9.2010.
Weltverband Deutsch-Langhaar 2014. Sitzungsprotokoll der Hauptversammlung 13.6.2014.
Weltverband Deutsch-Langhaar 2016. Aufnahmebestätigung 16.2.2016.
Weltverband Deutsch-Langhaar 2023. Sitzungsprotokoll der Hauptversammlung 2.10.2023.
Weltverband Deutsch-Langhaar 2024. Sitzungsprotokoll der Hauptversammlung 17.3.2024.
Weltverband Deutsch-Langhaar 2025. Sitzungsprotokoll der Hauptversammlung 10.12.2025.
Weltverband Deutsch-Langhaar 2026. Einladung zu der außerordentlichen Hauptversammlung 14.3.2026, Anlage 8.
Weltverband Deutsch-Langhaar 2026_2. Protokoll der außerordentlichen Hauptversammlung 14.3.2026.
Weltverband Deutsch-Langhaar 2026_3. Anweisung für die nationalen Kontaktpersonen bei Deckrüdenanträge innerhalb des DL-Weltverbandes.
Wennemer, Andreas. 2023. Durchführungsverordnung zum Monitoring zur Augenkrankheit Katarakt. Deutsch-Langhaar-Mitteilungen Nr. 253: 28–29.
Wennemer, Andreas. 2025_2. Katarakt. Deutsch-Langhaar-Mitteilungen Nr. 261: 25.
Wennemer, Andreas. 2026. Kirjallinen tiedonanto.
Went, Eckart. 2002. Welche Kriterien sind wichtig für die richtige Typnote bei Deutsch Langhaar? Deutsch-Langhaar Mitteilungen Nr. 169

Suulliset lähteet:

Aldor, Agneta. 2025. Suullinen tiedonanto 10.12.2025.
Aldor, Agneta. 2025_2. Suullinen tiedonanto 18.11.2025.
Broekhuis, Herman. 2005. Hollannin käyttökokeista. Suullinen tiedonanto 18.2.2005.
Broekhuis, Herman. 2014. Suullinen tiedonanto 13.6.2014.
Bruhn, Stephan. 2025. Suullinen tiedonanto 27.11.2025.
Bänninger, Ruedi. 2010. Suullinen tiedonanto 27.2.2010.
Bänninger, Ruedi. 2014. Suullinen tiedonanto 13.6.2014.
Drost, Yme 2025. Suullinen tiedonanto 8.12.2025.
Günter, Gerwin. 2014. Suullinen tiedonanto 13.6.2014
Johannessen, Kai Rune. 2014. Suullinen tiedonanto 13.6.2014.
Kec, Jiri. 2025. Suullinen tiedonanto 9.12.2025.
Moss, Brenda. 2010. Suullinen tiedonanto 29.9.2010.
Korhonen, Ilkka. 2005. Norjan metsästyskäyttökokeista, perustuen kirjaan Domarhandboken v:lta 1999. Suullinen tiedonanto 17.2.2005.
Lierz, Michael. 2025. Suullinen tiedonanto 30.11.2025.
Lundhoj, Carsten. 2014. Suullinen tiedonanto 13.6.2014.
Pärnänen, Juha. Kaihisairauksista. Suullinen tiedonanto 16.12.2014, 15.4.2015 ja 20.3.2020.
Schmidt, Johannes. Suullinen tiedonanto 27.2.2010.
Wennemer, Andreas. 2025. Suullinen tiedonanto 2.12.2025.
Åhsell, Marie-Louise. 2025. Suullinen tiedonanto 2.11.2025.

Sähköiset lähteet:

Croojmans, Rickhard, 2021. Schildklier kanker bij de Ned. Duitse Staande. Wageningen University & Research. Luettu 17.3.2026. URL: <<https://duitselanghaarclub.nl/fi/erfelijke-vorm-schildklierkanker-skk/>>.
Deutsch-Langhaar-Verband. Deckrüdenliste. Deutsch-Langhaar-Verband -yhdistyksen internet-sivut. Luettu 1.12.2025. URL: < <https://www.deutsch-langhaar-verband.de/images/pdf/deckrueden/DR-alphabetisch.pdf> >.
Deutsch-Langhaar-Verband. Zuchtbuch Vereinsversion. Sähköinen jalostustietokanta jalostusneuvojen käyttöön.
Deutsch-Langhaar Gruppe Nordamerika. DL-GNA kotisivut. Luettu 14.12.2025. URL: < <https://www.dl-gna.org/> >
Duitse Langhaar Club. Verenigingsfokreglement. Hollannin uuden pitkäkarvaisen saksanseisajan rotujärjestön internet-sivut. Luettu 3.12.2025. URL: < <https://duitselanghaarclub.nl/fi/verenigingsfokreglement/> >.
Embark: Accuracy and Method. Luettu: 17.3.2026. URL:< <https://help.embarkvet.com/hc/en-us/articles/360043412433-How-accurate-are-Embark-s-test-results>>.
Evidensia 2026. Glaukooma eli silmänpainetauti. Luettu: 17.3.2026. URL: < <https://evidensia.fi/hoitovinkit/glaukooma-eli-silmanpainetauti/>>.

German Longhaired Pointer Club. GLP-Club kotisivut. Luettu 14.12.2025. URL:< <https://www.glpclub.org.uk/> >.

Klub dlouhosrstych oharu. Tšekin rotujärjestön kotisivut. Luettu 1.12.2025. ja 17.3.2026. URL: < <https://www.ohardlouhosrsty.cz/> >.

Langhaarsklubben. Nyheder. Tanskan rotujärjestön internet-sivut. Luettu 7.10.2025. URL:< <https://www.langhaarsklubben.dk/nyheder/> >.

Langhårsklubben Database. Tanskan rotujärjestön tietokanta. Luettu 17.3.2026. URL:< <https://www.langhaar.dk/>>.

Lappalainen, Anu. Koiran lonkkanivelen kasvuhäiriö. Kasvatus ja terveys. Tietoa jalostuksella vastustettavista sairauksista ja vioista. Suomen Kennelliitto ry:n internet-sivut. Luettu 20.12.2025. URL: < <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/lonkkanivelen-kasvuhairio> >

Lappalainen, Anu. Kyynärnivelen kasvuhäiriöt. Kasvatus ja terveys. Tietoa jalostuksella vastustettavista sairauksista ja vioista. Suomen Kennelliitto ry:n internet-sivut. Luettu 20.12.2025 URL: < <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/kyynarnivelen-kasvuhairiot> >

KoiraNet jalostustietojärjestelmä. Suomen Kennelliitto ry:n internet-sivut. URL: < <http://jalostus.kennelliitto.fi/frmEtusivu.aspx> >.

Mäki, Katariina. 5.8.2013_2. Perinnöllinen monimuotoisuus ja jalostuspohja. Kasvatus ja terveys. Suomen Kennelliitto ry:n internet-sivut. URL: < <http://www.kennelliitto.fi/perinnollinen-monimuotoisuus-ja-jalostuspohja> >.

Mäki, Katariina. 5.8.2013. Sukusiitos. Kasvatus ja terveys. Suomen Kennelliitto ry:n internet-sivut. URL: < <http://www.kennelliitto.fi/sukusiitos> >.

Mäki, Katariina.31.10.2013, päivitetty 14.1.2016. Tehollinen populaatiokoko. Kasvatus ja terveys. Suomen Kennelliitto ry:n internet-sivut. URL: < <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksen-tueksi/tehollinen-populaatiokoko> >.

Pohjoismaisen kennelunionin tieteellisen toimikunnan pöytäkirja 2023. DNA tests to determine breed ancestry – statement. Luettu: 17.3.2026. URL:< <https://www.skf.se/globalassets/nku/block---eng/scientific/2023/scientific-committee-22-23.3.2023.pdf>>.

Raad van Beheer. 2025. Dutch Dog Data. Hollannin kennelkeskusjärjestön internet-sivut. Luettu 3.12.2025. URL: < <https://www.dutchdogdata.nl/> >.

Raad van Beheer. 2026. Dutch Dog Data. Hollannin kennelkeskusjärjestön internet-sivut. Luettu 17.3.2026. URL: < <https://www.dutchdogdata.nl/> >

Reunanen, Vilma. Olkanivelen osteokondroosi. Kasvatus ja terveys. Tietoa jalostuksella vastustettavista sairauksista ja vioista. Suomen Kennelliitto ry:n internet-sivut. Luettu 20.12.2025 URL: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/koiran-terveystutkimukset/olkanivelen-oc>

Schmutz, Sheila. The E-locus in dogs. Genetics of Coat Color and Type in Dogs –internetsivusto. Luettu 10.3.2010. URL: < <http://homepage.usask.ca/~schmutz/dogE.html#red/black> >.

Schmutz, Sheila. Genetics of Coat Color in Dogs -internetsivusto. Luettu 14.12.2025. URL: < <https://www.sheilaschmutz.net/Canid/DogColor.html> >.

Saksanseisojakerho ry, tietokanta. Saksanseisojakerho ry:n internet-sivut. URL:< <https://tietokanta.saksanseisojakerho.fi/> >.

SKK Hunddata. Ruotsin Kennelliiton tietokanta. Luettu: 17.3.2026. URL:<https://hundar.skf.se/hunddata/hund_sok.aspx>.

Spondyloosi, välimuotoinen lanne-ristinikama sekä nikamaepämuodostumat. Tietoa jalostuksella vastustettavista sairauksista ja vioista. Suomen Kennelliitto ry:n internet-sivut. Luettu 20.12.2025 URL: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/perinnolliset-selkamuutokset>

Suomen Kennelliitto ry. Harmaakahi eli katarakta. Luettu 25.11.2025. URL: < <https://www.kennelliitto.fi/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/yleisimmat-silmasairaudet> >.

Suomen Kennelliitto ry. Pitkäkarvainen saksanseisoja (Deutsch Langhaar). Luettu 4.12.2025. URL: < <https://www.kennelliitto.fi/files/pitkakarvainen-saksanseisoja> >.

Suomen Kennelliitto ry. Sukusiitos. Luettu: 12.11.2025. URL: < <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksen-tueksi/sukusiitos> >.

Suomen Pitkäkarvakerho ry, kotisivut. URL: < <https://pkss.fi/> >.

Svenska Vorstehklubben. Årsbok2007.Luettu 14.3.2010. URL:< <http://www.vorsteh.se/Filer/arsbok2007.pdf> >.

Svenska Vorstehklubben. 2015. Svenska Vorstehklubben internet-sivut. Luettu 11.3.2015. URL: < <http://www.vorsteht.se/kmavelsrad.html> >.

Svenska Vorstehklubben. 2020. Svenska Vorstehklubben internet-sivut. Luettu 20.2.2020. URL: < <http://www.vorsteht.se/langhårig-vorsteht.html> >.

Svenska Vorstehklubben. 2026. Långhårig Vorsteh. Svenska Vorstehklubben internet-sivut. Luettu 6.1.2026. URL: < <https://www.vorsteht.se/raser/langharig-vorsteht/> >.

Zuchtordnung Deutsch-Langhaar. 2025. Deutsch-Langhaar-Verbandin internet-sivut. Luettu 1.12.2025. URL: < <https://www.deutsch-langhaar-verband.de/images/pdf/standard-satzung-ordnung/ZO-2023-deutsch.pdf> >.

Österreichischer Deutsch Langhaar Klub. Itävallan rotujärjestön kotisivut. Luettu 1.12.2025. URL: < <https://www.deuschlanghaar.at/> >.

8. LIITTEET

[LIITE1. Tietoa saksalaisista kokeista.](#)

[LIITE2. Tietoa muiden maiden kokeista.](#)

[LIITE3. KAER-kokeiden säännöt.](#)

[LIITE4. PKSS Luonne- ja terveystarkastuksen 2024 kysymykset.](#)

[LIITE5. PKSS Kasvattajakyselyn 2024 kysymykset.](#)

[LIITE6. PKSS Värit rekisteröinnin yhteydessä.](#)